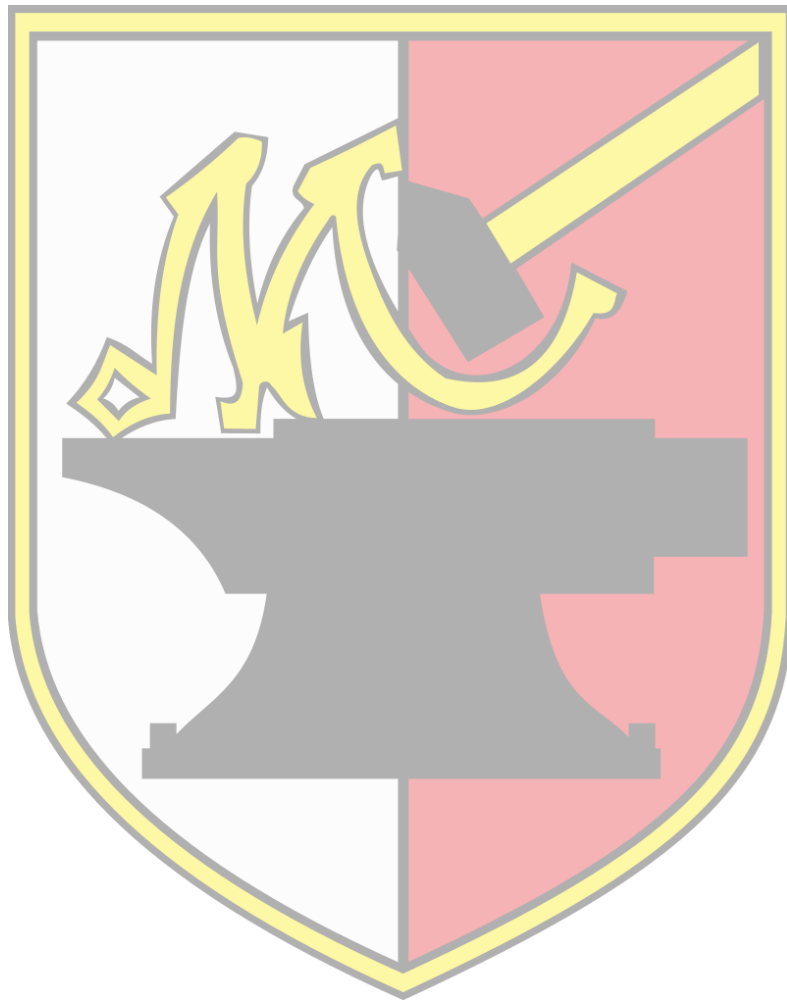

Marzec 2022

STRATEGIA ROZWOJU GMINY MAŁOMICE NA LATA 2022-2032

Opracowanie:

Urząd Miejski w Małomicach

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Małomice na lata 2022-2032 opracowano w oparciu o materiały źródłowe referatów Urzędu Miejskiego oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Strategia Rozwoju Gminy Małomice na lata 2022-2032 zawiera dane według stanu na 31 grudnia 2020 roku, o ile nie zaznaczono inaczej.

Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	5
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY MAŁOMICE.....	8
1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej	8
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej.....	12
3. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej	15
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych.....	17
4.1. Ocena sytuacji Gminy.....	17
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe.....	18
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej	21
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY MAŁOMICE.....	26
1. Misja i wizja	26
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym.	27
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Małomice	42
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa.	48
5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	56
6. Ramy finansowe i źródła finansowania	58
ZAŁĄCZNIK 1: DIAGNOZA GMINY	60
ZAŁĄCZNIK 2: WZÓR ANKIETY	97
ZAŁĄCZNIK 3: TABELA EWALUACYJNA	102

WPROWADZENIE

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Małomice na lata 2022-2032 to podstawowy instrument długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2032 roku. Pomaga w realizowaniu zadań rozwojowych i dążenia do wyznaczonych celów niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne, czy środki finansowe. Stanowi także formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Małomice na lata 2022-2032 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznym obowiązującym w Gminie, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego do 2030 roku oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Będzie ona wyznaczała również ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań, danych statystycznych oraz analiz, badań i danych zebranych na potrzeby opracowania Strategii. Podstawowym dokumentem prawnym wykorzystywanym podczas przygotowania Strategii była Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców.

Ważnym źródłem informacji byli członkowie Zespołu Strategicznego, w skład którego wchodziłi reprezentanci władz, jednostek organizacyjnych i społeczności lokalnej:

- **Małgorzata Sendecka – Burmistrz Małomic - Przewodniczący Zespołu,**
- **Barbara Kurowska – Skarbnik Gminy – Członek Zespołu,**
- **Wincenty Chłostowski – Sekretarz Gminy – Członek Zespołu.**

Dodatkowo Zespół Strategiczny wspierali eksperci z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania:

- **Irma Kuznetsova – Dyrektor Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,**
- **Iwona Nowacka – Zastępca Dyrektora Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,**
- **Maja Czyż – Młodsza specjalistka ds. strategii i rozwoju lokalnego**

Pracę nad Strategią rozpoczęto w marcu 2022 roku, kiedy to Rada Miejska w Małomicach przyjęła uchwałę nr XLII/222/2022 z dnia 22 marca 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

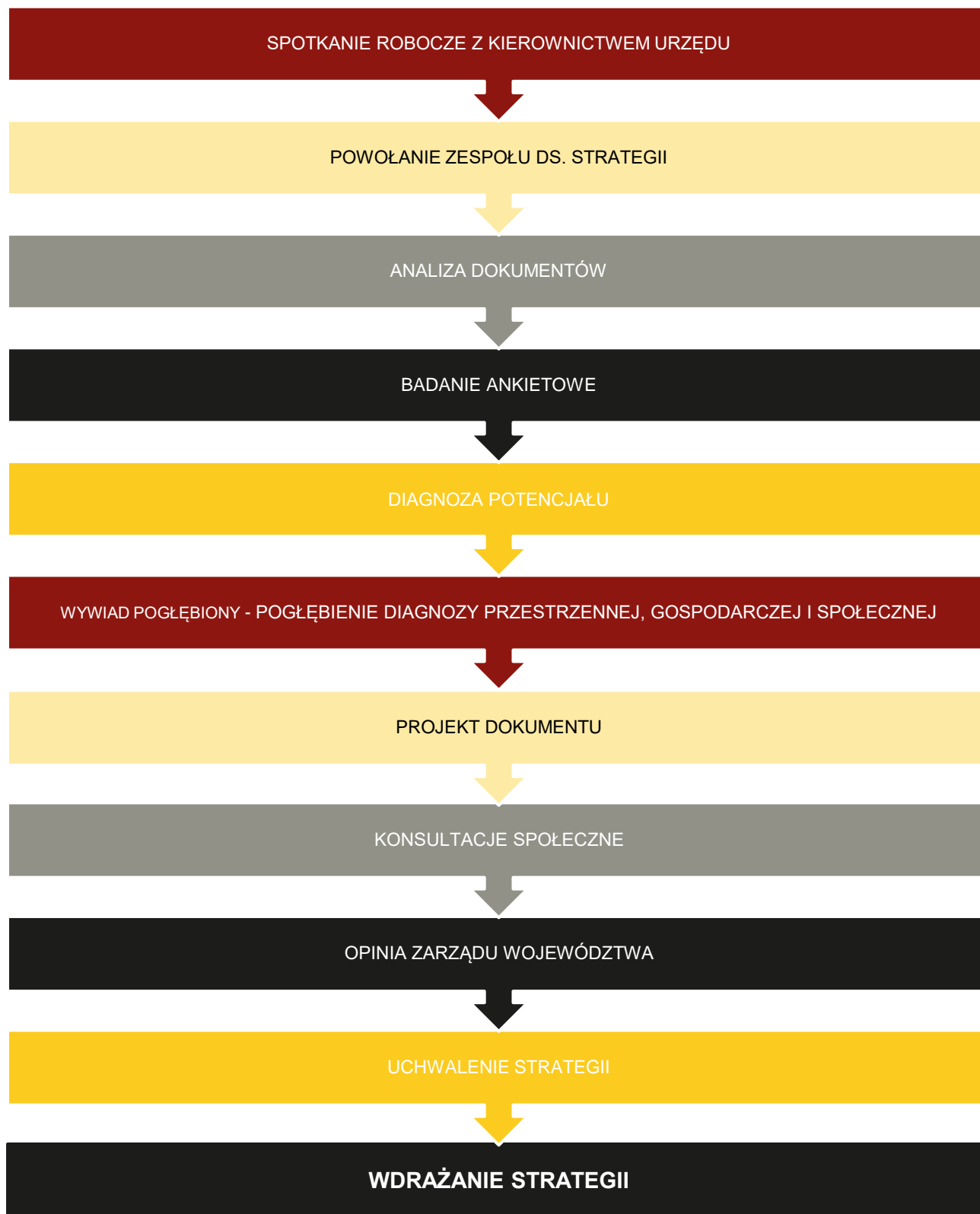
Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, którą pogłębiono podczas spotkania z kierownictwem i pracownikami Urzędu oraz badaniami ankietowymi wśród mieszkańców. Na tej podstawie wyznaczono obszary problemowe. Następnie opracowano analizę SWOT, misję i wizję rozwoju Gminy, a także cele strategiczne, operacyjne oraz działania, których realizacja wpłynie na osiągnięcie podstawowych celów. Powyższe zagadnienia skonsultowano z Zespołem i w marcu 2022 roku przygotowano projekt Strategii.

Strategia Rozwoju Gminy Małomice na lata 2022-2032 została przygotowana zgodnie z art. 10e ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372, 1834.) z uwzględnieniem wniosków z przeprowadzenia badań ankietowych i wywiadu pogłębianego. Następnie dokument poddano konsultacjom społecznym i przedłożono Zarządowi Województwa Lubuskiego w celu wydania opinii, dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

POSZCZEGÓLNE ETAPY PROCESU PRAC NA STRATEGIĄ

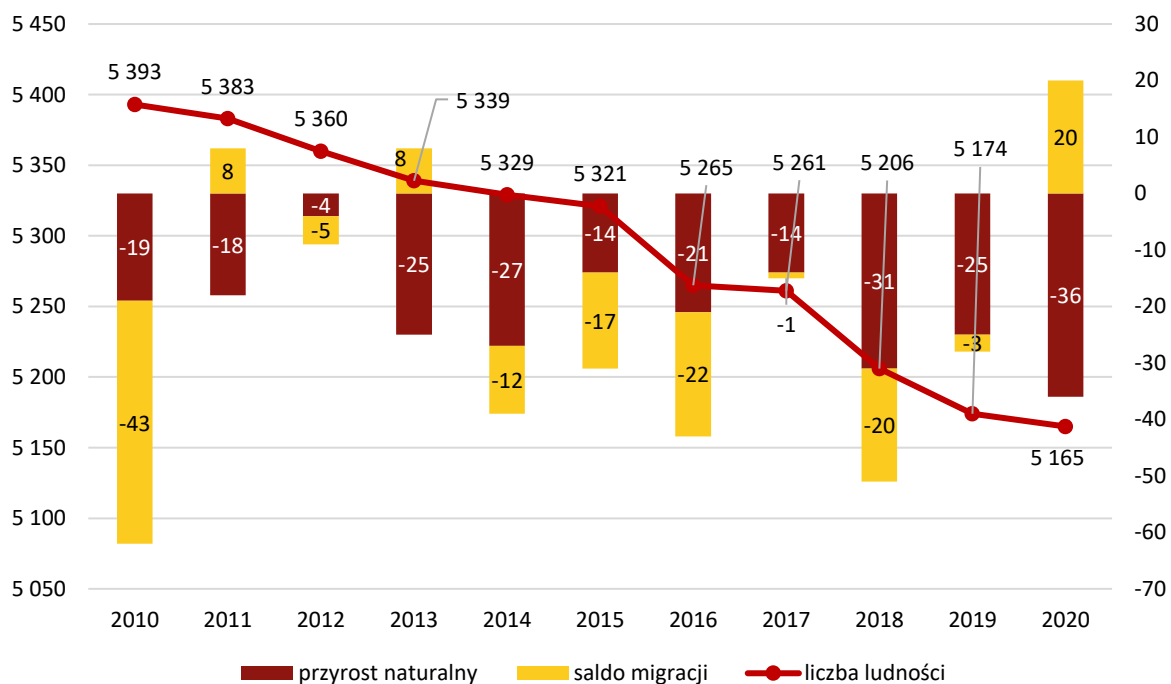

CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY MAŁOMICE

1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Analizując diagnozę społeczną Gminy Małomice zauważa się niekorzystne trendy demograficzne. Według danych GUS w 2020 roku Gmina liczyła 5 174 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię wynosiło ok. 65 os/km². Od 2010 roku liczba mieszkańców spada, różnica między pierwszym, a ostatnim badanym rokiem wynosiła 228 osób. Oznacza to, że Gmina się wyludnia. Składają się na to dwa czynniki – przyrost naturalny oraz saldo migracji. W badanym dziesięcioleciu sytuacja była niekorzystna, w szczególności pod względem przyrostu naturalnego, który co roku plasował się na ujemnym poziomie. W 2020 roku mimo niskiego przyrostu naturalnego, w Gminie Małomice współczynnik salda migracji osiągnął wysoką wartość, co więcej – najwyższą w powiecie. Sytuacja w Gminie wywołana jest przede wszystkim budową nowych domów oraz mieszkań, co wiąże się z przyływem nowych osób. Utrzymując tę tendencję, w przyszłości umożliwi to odwrócenie trendów spadkowych dotyczących przyrostu naturalnego oraz ogólnej liczby ludności.

Ryc. 1. Zmiany liczby ludności w Gminie Małomice w latach 2010-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Za zmniejszającą się liczbą ludności oraz ujemnym przyrostem naturalnym idą także zmiany związane ze strukturą ludnościową. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym corocznie stopniowo maleje, choć tempo spadku jest niższe w porównaniu do liczby osób w wieku produkcyjnym. Z kolei biorąc pod uwagę liczbę osób w wieku poprodukcyjnym, zauważalna jest odwrotna tendencja, co skutkuje starzeniem się społeczeństwa. Wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego przedstawiającego ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym stopniowo wzrasta. Pozytywnym aspektem jest jednak fakt, że zarówno wartość jak i dynamika tego wskaźnika pozostaje wciąż na niższym poziomie w porównaniu do powiatu żagańskiego i województwa lubuskiego.

W strukturze demograficznej ważną rolę odgrywają osoby w wieku kreatywnym, tj. w wieku od 25 do 34 lat. Ta grupa przyczynia się do wzrostu poziomu gospodarczego danego obszaru. Udział osób w wieku kreatywnym w ogólnej liczbie ludności Gminy Małomice wynosi 14,39%. Pod tym względem Gmina przewyższa wartości dla województwa i powiatu.

Prognoza demograficzna opracowana przez Główny Urząd Statystyczny zakłada, że w ciągu dziesięciu lat (2020-2030) w Gminie Małomice:

- udział osób w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do ludności ogółem niewiele wzrośnie z 16,6% do 16,8%,
- udział osób w wieku produkcyjnym w stosunku do ludności ogółem obniży się z 60,9% do 56,9%
- udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności ogółem zwiększy się z 22,46% do 26,29%.

Powyższe dane wskazują, że najbliższych latach widoczne będą skutki starzenia się społeczeństwa oraz spadku ludności, przejawiające się zmianą popytu na usługi publiczne: oświatę i wychowanie, opiekę seniorów, usługi komunalne czy kulturę i sport. Zważywszy na różnicę liczby mieszkańców wymieniających się na rynku pracy (20-24 i 60-64) konieczne jest przewidzenie i uwzględnienie w planach rozwojowych Gminy zmieniającej się podaży potencjałów w zakresie aktywności społecznej, rynku pracy i przedsiębiorczości oraz wpływów z podatków. Osobami stanowiącymi motor dla rozwoju gospodarczego Gminy będą osoby młode. Należy więc podjąć działania ukierunkowane w stronę rozszerzania oferty pracy i edukacji, a także zaspokojenie potrzeb młodych rodziców. Ogólnokrajowe trendy starzenia się społeczeństwa nakładają ponadto konieczność podjęcia działań na rzecz podniesienia jakości usług społecznych i aktywizacji seniorów. Należy rozważyć utworzenie na terenie Gminy Klubu Seniora oraz wspierać działania świetlic wiejskich w celu aktywizacji mieszkańców.

Na ocenę poziomu jakości życia ma wpływ dostępność i wymiar usług dla mieszkańców. Na terenie Gminy działa publiczne przedszkole w Małomicach oferujące opiekę dla 96 dzieci oraz oddział przedszkolny w szkole w Chichach, który tworzy jedna 17-osobowa grupa. Poziom upowszechniania opieki przedszkolnej w 2020 roku wynosił 62%. Była to stosunkowo niska wartość – należy dążyć, by jak najwięcej dzieci z terenu Gminy miały zapewnioną opiekę na czas, w którym rodzice są w pracy. Gmina Małomice dba o najmłodszych pokrywając większość kosztów działania przedszkola. Ponadto rozpoczęto budowę nowego budynku przeznaczonego na przedszkole i przygotowanego na większą liczbę podopiecznych. W planach jest również utworzenie żłobka, by zapewnić opiekę dzieciom do lat 3.

System oświatowy w Gminie opiera się na działalności dwóch publicznych szkół podstawowych – Szkole Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Małomicach oraz Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Chichach. Według danych na koniec 2020 roku do SP w Małomicach uczęszczało 313 uczniów, a do SP w Chichach jedynie 74. Stan bazy dydaktycznej w szkołach jest zróżnicowany, jednak zauważa się pewne braki. W najbliższych latach należy skupiać się na doposażaniu szkół oraz kształceniu nauczycieli. Ze względu na epidemię wiele dzieci, co jest charakterystyczne dla całego kraju, boryka się z problemami natury psychicznej, należy więc zadbać o ich zdrowie w tym zakresie. Analiza wyników egzaminu ósmoklasisty, wskazuje iż poziom nauczania jest na średnim poziomie, dlatego należy stale podnosić kwalifikacje nauczycieli oraz rozszerzać zakres zajęć dodatkowych i wyrównawczych.

Możliwości rozwoju systemu oświatowego w Gminie są w dużej mierze zależne od przyznanej subwencji oświatowej. W ciągu ostatnich 5 lat wydatki na oświatę i wychowanie w Gminie wzrosły o ponad 800 tys. zł. W latach 2015-2020 wielkość przyznawanej subwencji nie ulegała znacznym

zmianom i wynosiła średnio ok. 5-6 mln zł, co pokrywało zapotrzebowanie na wydatki w tym dziale średnio w 65%.

Zadania z zakresu kultury i sportu są realizowane przez Małomicki Ośrodek Kultury w Małomicach przy ul. Szkolnej 1 oraz Miejską Bibliotekę Publiczną w Małomicach przy ul. Piastowskiej 7. Ośrodek Kultury z siedzibą w Małomicach posiada dwie sale wiejskie w Bobrzanach i Żeliszawiu. Pozostałe wsie – Chichy, Lubiechów i Śliwnik – biorą udział w organizacji wydarzeń kulturalnych związanych z lokalną społecznością. Ośrodek prowadzi zajęcia dla wszystkich grup wiekowych – zarówno dzieci i młodzieży, jak i dorosłych oraz seniorów. Organizowane m.in. wydarzenia takie jak: Dzień Babci i Dziadka, powitanie Nowego Roku, warsztaty plastyczne, wyjazdy integracyjne, Dzień Rodziny czy Mikołajki. W zakresie czytelnictwa, mimo, iż księgozbiór w Bibliotece się powiększa, a sama placówka organizuje różne wydarzenia kulturalne, zauważa się spadek liczby czytelników. Prawdopodobnie jest to spowodowane mniejszym zainteresowaniem książką pisaną. Rozwiązaniem może być wprowadzenie do Biblioteki czytników e-booków. Należy zachęcić mieszkańców do czytania i kształcenia się.

Mieszkańcy Gminy Małomice mają możliwość korzystania z kilku obiektów sportowych na terenie Gminy. Głównymi dyscyplinami sportowymi, z jakich można skorzystać są: piłka nożna oraz kajakerstwo. Zauważa się konieczność rozbudowy oraz modernizacji bazy sportowej, tak aby rozszerzyć ofertę spędzania czasu wolnego kierowaną do osób zamieszkujących teren Gminy w każdym wieku.

Największą atrakcją, a także niewątpliwie główną wizytówką Gminy jest Zalew z szeroką, piaszczystą plażą, z miejscami do biwakowania z dużym i nowoczesnym placem zabaw oraz boiskiem. Kąpielisko jest nadzorowane przez ratowników w okresie wakacyjnym. Mieszkańcy jednak zwracają uwagę na średnią czystość wody, rozwiązaniem może być rekultywacja zbiornika.

W każdym z 6 sołectw znajduje się świetlica wiejska dostępna dla mieszkańców. Ponadto w Bobrzanach, Chichach oraz Śliwniku działają Koła Gospodyń Wiejskich. Dostrzega się konieczność opracowania oferty kulturalnej w świetlicach, aby w pełni wykorzystać ich potencjał i zapewnić możliwości spędzania wolnego czasu dla mieszkańców.

Na terenie Gminy Małomice za bezpieczeństwo i porządek odpowiadają policjanci z Komisariatu Policji w Szprotawie, Ochotnicza Straż Pożarna w Lubiechowie, OSP w Małomicach oraz OSP w Chichach. Gmina wspiera OSP poprzez finansowanie zakupu paliwa do pojazdów, sprzętu, sprzęt strażacki, badania lekarskie druhów, przeglądów serwisowych i polisy ubezpieczeniowe. Jednostki straży pożarnej poza działalnością ratowniczą są wysoce zaangażowane w życie kulturalne na terenie Gminy, chętnie współpracując z władzami w zakresie organizowania i wspierania wydarzeń kulturalnych. Głównym problemem na terenie Gminy związanym z bezpieczeństwem jest picie alkoholu w miejscach publicznych oraz niebezpieczeństwo przy drogach. Rozwiązaniem może być zwiększenie ilości patroli, założenie monitoringu w miejscach najczęściej odwiedzanych przez mieszkańców oraz oświetlenie dróg wraz z wybudowaniem chodników i wyznaczeniem większej ilości ścieżek rowerowych.

Gmina posiada aktywnych mieszkańców oraz jest członkiem stowarzyszeń i związków międzygminnych. Ma to swoje odzwierciedlenie w liczbie fundacji, stowarzyszeń i organizacji w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. W 2020 roku na terenie Gminy zarejestrowanych było łącznie 14 organizacji pozarządowych, stowarzyszeń oraz jednostek OSP, co daje 3,68 organizacji na 1 tys. mieszkańców. W ciągu ostatnich 5 lat, wskaźnik ten stale rósł i był wyższy niż w powiecie. Gmina prowadzi również współpracę z niemiecką Gminą Zauthen, która pozwala na wymianę doświadczeń między mieszkańcami i władzą poprzez m.in. wymiany uczniowskie.

Placówką świadczącą podstawową opiekę zdrowotną jest jeden ośrodek zdrowia Praktyka Lekarza Rodzinnego Edward Esmund i Monika Kieża przy ul. Jana Pawła II 34 w Małomicach. Opieka

prowadzona jest przez 2 lekarzy rodzinnych oraz 3 pielęgniarki, w tym 1 środowiskowo-rodzinną oraz stomatologa. Dostrzega się jednak potrzebę rozszerzenia zakresu usług medycznych, mieszkańcy Gminy zwracają uwagę na fakt, że brakuje specjalistów. Najbliższy szpital oraz pogotowie ratunkowe znajduje się w Szprotawie przy ul. Henrykowskiej 1, ok. 9 km od centrum miasta Małomic. W Gminie jest jedna apteka przy ul. Kościuszki 9 w Małomicach.

Usługi społeczne na terenie Gminy świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej, położony przy ul. Fabrycznej 3 w Małomicach. To jednostka organizacyjna pomocy społecznej, która działa w formie jednostki budżetowej Gminy Małomice, realizująca zadania pomocy społecznej, a także mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Ponadto działają również: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Międzygminne Centrum Integracji Społecznej. Liczba beneficjentów OPS corocznie spada, co jest sytuacją analogiczną do średniej powiatowej i wojewódzkiej. To potwierdzenie, że działania w ramach polityki społecznej podejmowane przez Gminę Małomice przynoszą zakładane rezultaty i w sposób pozytywny przyczyniają się do usamodzielnienia beneficjentów oraz poprawy ich jakości życia.

Gmina Małomice prowadzi gospodarkę mieszkaniową m.in. w oparciu o Uchwałę Nr XXXII/244/2001 Rady Miejskiej w Małomicach z dnia 15 listopada 2001 roku w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Małomice oraz Uchwałę Nr XXX/245/2001 Rady Miejskiej w Małomicach z dnia 15 listopada 2001 roku w sprawie ustalenia zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy. W latach 2015-2020 liczba mieszkań komunalnych spadła z 135 do 92, natomiast liczba mieszkań socjalnych wzrosła z 20 do 51. Gmina nie posiada mieszkań wspomaganych i chronionych. Zaleca prowadzenie dalszej polityki mieszkaniowej oraz stworzenie mieszkań chronionych, aby uniknąć wyludniania się Gminy oraz zadbać o osoby dotknięte m.in. przemocą domową.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON z Gminy Małomice stanowiła 5,7% wszystkich podmiotów w powiecie żagańskim (dane za 2020 r.). W latach 2016-2020 liczba podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie Gminy Małomice zwiększyła się o 38 podmiotów. Zauważa się potrzebę rozwijania przedsiębiorczości wśród mieszkańców.

Największa część podmiotów działa w sekcji budownictwa, obsługi nieruchomości, handlu hurtowego i detalicznego, działalności usługowej oraz naprawie pojazdów samochodowych. Do największych przedsiębiorstw z obszaru Gminy należą: Wuppermann Polska Sp.z o.o., Silgan Metal Packaging Szprotawa Sp. z o.o., Beczkopol, B&B Opakowania Sp. z o.o., LRN opakowania metalowe oraz Tiga-Cynk sp. z o.o., a większość z nich działa w przemyśle blacharskim. Pomimo wzrostu w ostatnim pięcioleciu liczby podmiotów w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców, Gmina Małomice osiąga niższy wskaźnik niż średnie dla powiatu i województwa.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Małomice w latach 2016-2020 corocznie wzrasta, jednak sytuacja jest typowa dla powiatu i województwa. Należy rozwijać obszar dostępności i jakości oferowanych miejsc pracy. Warto skupić się również na jakości kształcenia zawodowego poprzez wprowadzanie zajęć dla dzieci wybierających swoją ścieżkę zawodową po zakończeniu szkoły podstawowej. Otwartość Gminy na nowe inwestycje oraz zakładanie przedsiębiorstw na jej terenie, a tym samym tworzenie nowych miejsc pracy dla mieszkańców, będzie argumentem dla obecnych i potencjalnych, że warto związać swoją karierę i życie zawodowe z Gminą Małomice.

Gospodarka jednostek samorządu terytorialnego w dużej mierze zależy od dostępu do infrastruktury. Sieć dróg na terenie Gminy tworzą cztery kategorie dróg – krajowe, powiatowe oraz gminne. Najważniejszą z nich jest droga krajowa nr 12 przecinająca tereny zabudowane na odcinku o długości ok. 0,5 km – na styku granic miejscowości Chichy, Bobrzany oraz Janowiec. Przez Gminę nie przebiegają drogi wojewódzkie oraz szybkiego ruchu, co zmniejsza potencjał w zakresie transportu towarów oraz dostępu do większych aglomeracji. Dostrzega się potrzebę poprawy jakości dróg na terenie Gminy, a przede wszystkim zwiększenie bezpieczeństwa pieszych. Brakuje chodników i oświetlenia ulicznego, a także ścieżek rowerowych, które także wiążą się z rozbudową infrastruktury drogowej.

Przez teren Gminy przebiega linia kolejowa o znaczeniu państwowym o relacji Wrocław Muchobór Wielki – Piekary – Legnica – Mitkowice – Żagań – Bieniów. W Gminie znajduje się jedna stacja w Małomicach, a najbliższe są położone w gminach: Szprotawa oraz Bukowina Bobrzańska. Mieszkańcy zwracają uwagę na niską jakość transportu w Gminie, jak i między gminą a ośrodkami okolicznymi. Dostrzega się konieczność rozwoju transportu zbiorowego poprzez zwiększenie połączeń i częstotliwości.

Analizując dostęp do sieci wodociągowej sytuacja w Gminie Małomice wygląda korzystnie – zwodociągowanie w Gminie wynosi 95,5%, co daje wyższy udział niż średnia dla województwa (94,8%) i niewiele niższy niż średnia dla powiatu żagańskiego (95,6%). Dostęp do sieci kanalizacyjnej ma jedynie 66,3% mieszkańców, więc sytuacja wygląda zdecydowanie mniej korzystnie niż średnia dla powiatu (69,8%) i województwa (74,7%). Należy doprowadzić sieć kanalizacyjną do możliwie jak największej liczby gospodarstw domowych. W przypadkach, kiedy doprowadzenie sieci jest niemożliwe (m.in. ze względu na rozproszoną zabudowę), zaleca się wsparcie mieszkańców w zakresie dostępu do podstawowej infrastruktury. Należy rozważyć utworzenie przydomowych oczyszczalni ścieków wraz z możliwością wywozu nieczystości wozem asenizacyjnym. Pod względem dostępu do sieci gazowej Gmina osiąga niski udział – 41,2%.

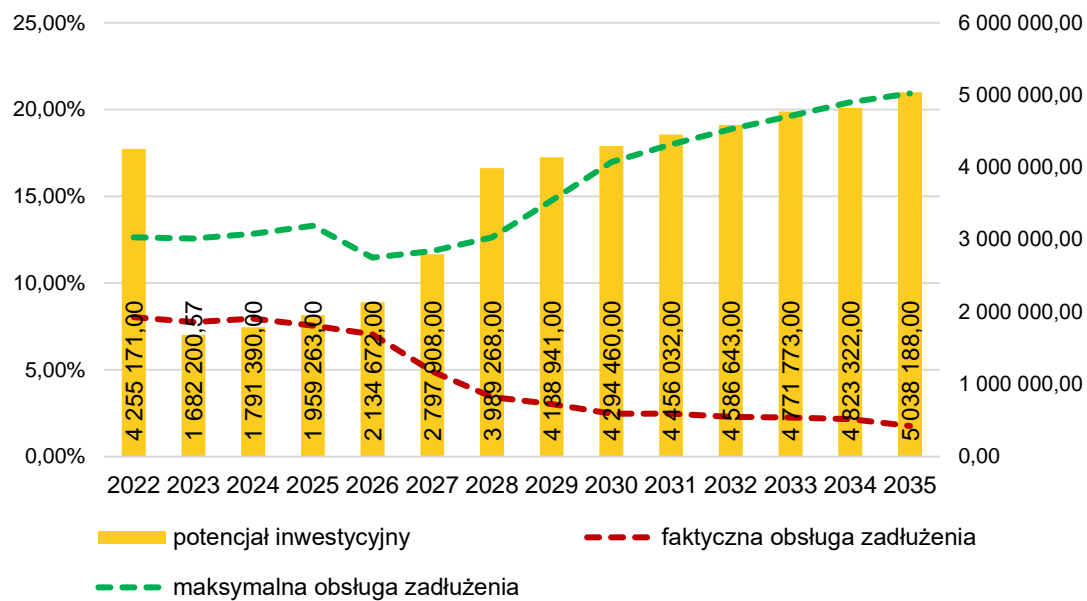
Podmiotem odpowiedzialnym za odbiór, wywóz i zagospodarowanie odpadów komunalnych na terenie Gminy są Zakłady Usługowe Zachód Sp. z o.o. ul. Robocza 40, 61-517 Poznań oraz Oddział Usług nr 8, ul. Kochanowskiego 2, 67-300 Szprotawa. Z nieruchomości niezamieszkałych sposób gospodarki polega na indywidualnych umowach z podmiotami świadczącymi tego typu usługi. Z gospodarstw domowych są odbierane odpady w podziale na frakcje z określoną częstotliwością. Ponadto na terenie działa również Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Małomicach. Zauważa się potrzebę rozwijania świadomości ekologicznej wśród mieszkańców z uwagi na to, że w 2020 roku nie osiągnięto wymaganych poziomu recyklingu. Zwraca uwagę fakt istotnie zwiększającej się ilości odpadów.

Działalność w zakresie ochrony środowiska w Gminie jest prowadzona o Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Małomice na lata 2011-2032. W 2022 rozpoczęto inwentaryzację źródeł ciepła, która pozwoli określić z jakich rodzajów paliw korzystają mieszkańcy Gminy. Zaleca się rozszerzenie działań w zakresie przeciwdziałania zmianom klimatu np. poprzez opracowanie Programu Ochrony Środowiska.

Gospodarka Gminy jest zależna m.in. od stanu finansów samorządowych. Dochody ogółem na jednego mieszkańca w Gminie Małomice są zbliżone do średniej powiatowej, jednak nadal znacząco różnią się od średniej dla województwa – w 2020 roku były niższe o ok. 800,00 zł. Pozytywną tendencją jest utrzymujący się wzrost tego wskaźnika na przestrzeni lat.

Analizując strukturę dochodów i wydatków ogółem w budżecie Gminy w latach 2015-2020, zauważa się niską samodzielność finansową jednostki. W 2016 roku udział dochodów własnych wynosił w ogólnych dochodach 20%, w 2020 roku spadł do 17%. Było to związane przede wszystkim ze zwiększeniem się dotacji na cele bieżące przekazywanej z budżetu państwa. Należy dążyć, by dochody własne stanowiły jak największy udział w ogólnej strukturze dochodów, by dać możliwość samodzielnego finansowania inwestycji.

Na poniższym wykresie przedstawiono kształt obsługi zadłużenia. Analiza poniższej ryciny pozwala stwierdzić, że Gmina może pozwolić sobie na obsługę dodatkowych zobowiązań. Wykres ten przedstawia także potencjał inwestycyjny, który jest rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2022-2035. Wynika z niego, że potencjał inwestycyjny wyniesie w latach realizacji strategii ok. 50 mln zł, natomiast w okresie odnoszącym się do całej prognozy blisko 90 mln zł. Należy mieć na uwadze, że kwotę tę można zwielokrotnić pozyskiwanymi dofinansowaniami zewnętrznymi.

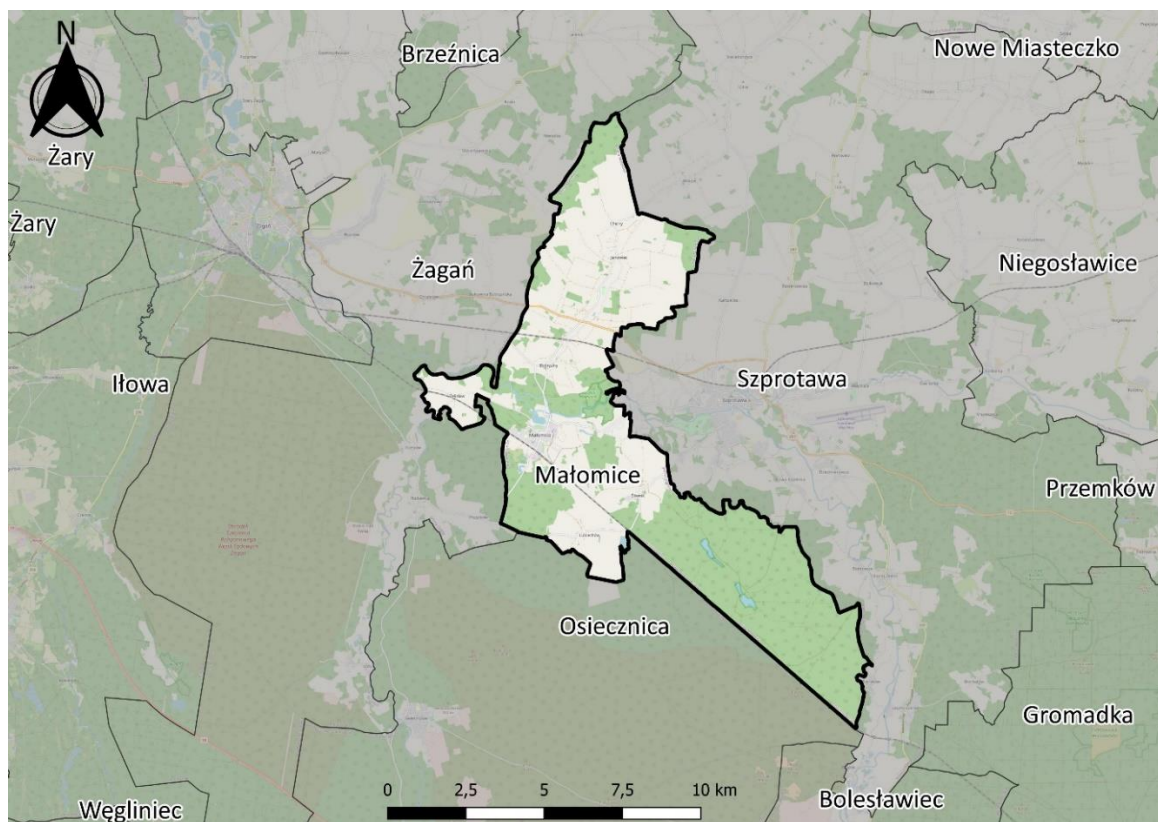
Ryc. 2. Potencjał inwestycyjny w latach 2022-2035

Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały Nr XL/211/2021 Rady Miejskiej w Małomicach z dnia 15 grudnia 2021 roku w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Małomice na lata 2022-2045

3. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Gmina Małomice jest miejsko-wiejską jednostką samorządu terytorialnego położoną na skraju województwa lubuskiego, w jego południowej części. Ogólna powierzchnia wynosi 79,5 km², co stanowi ok 7% powiatu. Składa się na nią miasto Małomice, będące ośrodkiem administracyjnym, a także 6 sołectw, którymi są mniejsze wsie (Bobrzany, Chichy, Lubiechów, Śliwnik, Żeliszaw, Janowiec). Na strukturę użytkowania gruntów w Gminie składają się: użytki leśne – stanowiące 45% powierzchni oraz użytki rolne, które stanowią również 45% (warto zauważyć, że gleby są słabej jakości – III i IV klasy). Pozostałą część tworzą tereny osadnicze, z czego 18,1% stanowi miasto, a 1,6% tereny wiejskie.

Ryc. 3. Położenie Gminy Małomice na tle gmin sąsiadujących

Źródło: opracowanie własne

Oddalenie o 60 km od wojewódzkiego środka administracyjnego – Zielonej Góry – sprawia, że mieszkańcy Gminy mają słaby dostęp do wyspecjalizowanych usług. Należy się skupić na rozwoju Gminy w kierunku turystyki jednodniowej, aktywnej skierowanej do mieszkańców okolicznych gmin. Według przeprowadzonych badań ankietowych mieszkańcy wskazują na dużą atrakcyjność turystyczną Gminy, przy jednoczesnym braku działań promocyjnych, mających na celu pozyskanie potencjalnych turystów.

Położenie w dolinie rzeki Bóbr oraz na skraju Borów Dolnośląskich wpływa na występowanie na terenie Gminy wielu gatunków zwierząt oraz roślin. W celu ochrony tych gatunków, a także ich siedlisk i szlaków migracyjnych, część terenów Gminy Małomice objęta została obszarowymi formami ochrony przyrody, wśród których wyróżnia się obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody. Walory przyrodnicze w Gminie to także występujące w południowo-wschodniej części kompleksy leśne oraz zbiorniki wodne, w tym m.in. Zalew w Małomicach.

Na obszarze miasta i Gminy Małomice występuje 397 obiektów wpisanych do ewidencji Służby Ochrony Zabytków, z tego 232 w Małomicach, 70 w Bobrzanach, 43 w Chichach, 30 w Janowcu, 14 w Żeliszawiu i 5 w Śliwniku. Wśród nich są m.in. budynki mieszkalne, remizy, budynki gospodarcze, magazyny zbożowe czy kuźnie. Ponadto do ewidencji włączono całe układy osadnicze wszystkich sześciu wsi z terenu Gminy.

Układ przestrzenny miasta ma charakter nieregularny, a jego rozwój od strony południowej ogranicza linia kolejowa, a także towarzyszący jej pas obniżenia terenu. Ponadto rzeka Bóbr stwarza dodatkową barierę ze względu na tereny zalewowe, które uniemożliwiają zagospodarowanie terenów położonych w jej pobliżu.

Na terenie Gminy Małomice nadrzędnym dokumentem planistycznym jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które zostało przyjęte uchwałą nr XXXVI/282/2002 Rady Miejskiej w Małomicach z dnia 26 kwietnia 2002 roku. W 2018 roku Rada Miejska w Małomicach na podstawie uchwały nr LV/247/18 przyjęła zmianę Studium. Posiadanie aktualnego Studium jest kluczowe dla prowadzenia spójnej polityki przestrzennej. Ocena aktualności Studium umożliwia przeprowadzenie obecnego bilansu terenowego, co może wyznaczyć potencjalne potrzeby w zakresie przeznaczania kolejnych terenów pod zabudowę, w szczególności pod zabudowę produkcyjną i usługową. Warto zauważyć, że Studium jest aktualne w zakresie kształtowania polityki przestrzennej Gminy, jednak nieaktualne w zakresie niedostosowania do obowiązujących przepisów prawa.

Dokumentami określającymi szczególne warunki zagospodarowania są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Gmina Małomice cechuje się niskim stopniem pokrycia planami miejscowymi – zaledwie 0,56%. Obecnie obowiązuje 16 planów miejscowych. Niski odsetek pokrycia planami ma przełożenie na dużą liczbę wydawanych decyzji o warunkach zabudowy. Należy jednak mieć na uwadze, że wykorzystywanie decyzji o warunkach zabudowy, jako alternatywy dla miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, może przyczynić się do uniemożliwienia racjonalnego kształtowania ładu przestrzennego i powstania chaosu urbanistycznego. W miejscach, gdzie nie obowiązują zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, rozwój zabudowy regulowany jest poprzez wydawanie indywidualnych decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

Jedną z form oceny stanu społeczno-gospodarczego w Gminie Małomice było przeprowadzenie ankiet w formie on-line wśród mieszkańców. Dało to obraz na opinię dotyczącą jakości życia w Gminie oraz określiło potrzeby i priorytety rozwojowe na najbliższe lata.

Badania trwały od 21 lutego do 21 marca 2022 roku. Respondenci odpowiadali na 8 pytań z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury.

Udzielono 94 odpowiedzi. Większą część respondentów stanowiły kobiety (60%). Pod względem wieku mieszkańców, najczęściej ankietowanych miało 26-35 lat (35%), a 62% wszystkich respondentów było osobami pracującymi.

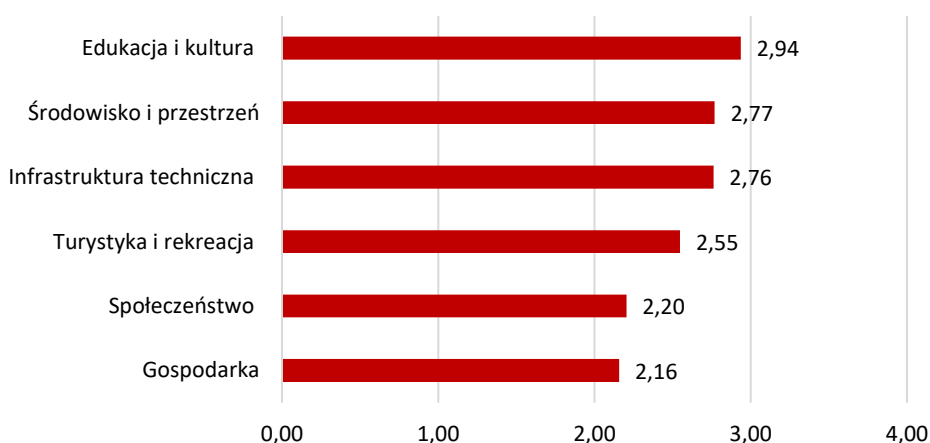
Wśród ankietowanych 96% stanowili mieszkańcy Gminy, a jedynie 4% respondentów zamieszkiwało poza obszarem Gminy (4 osoby).

Wzór ankiety dla mieszkańca stanowi *Załącznik 2* do opracowania.

4.1. Ocena sytuacji Gminy

Pierwsza część ankiety dotyczyła oceny działań, które składają się na ogólne funkcjonowanie poszczególnych obszarów będących przedmiotem zadań własnych Gminy.

Mając do dyspozycji pięciostopniową skalę wraz z odpowiedzią „nie wiem/nie mam zdania”, gdzie 1 oznaczało „bardzo źle”, a 5 „bardzo dobrze”, mieszkańcy Gminy Małomice najlepiej ocenili obszar *Edukacji i kultury*, dla którego średnia ocen wyniosła 2,94. Najgorzej oceniona została *Gospodarka*, która uzyskała średni wynik 2,16. *Środowisko i przestrzeń* zostało ocenione na 2,77, *Infrastruktura techniczna* uzyskała średnią 2,76, *Turystyka i rekreacja* 2,55, natomiast obszar *Spółeczeństwo* 2,20. Wyniki obrazuje wykres poniżej.

Ryc. 4. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

W poniższej tabeli przedstawione zostały najlepiej i najgorzej oceniane elementy w poszczególnych obszarach.

Tab. 1. Najlepiej i najgorzej oceniane elementy w obszarach ankietowych

	Najlepiej oceniane:	Najgorzej oceniane:
SPOŁECZEŃSTWO	Poziom zadowolenia z usług świadczonych przez Urząd Miasta	Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej
GOSPODARKA	Atrakcyjność inwestycyjna obszaru Gminy	Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie Gminy
ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ	Walory środowiska przyrodniczego w Gminie	Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	Stan dróg w Gminie	Jakość sieci kanalizacyjnej
TURYSTYKA I REKREACJA	Atrakcyjność turystyczną Gminy	Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla młodzieży
EDUKACJA I KULTURA	Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy

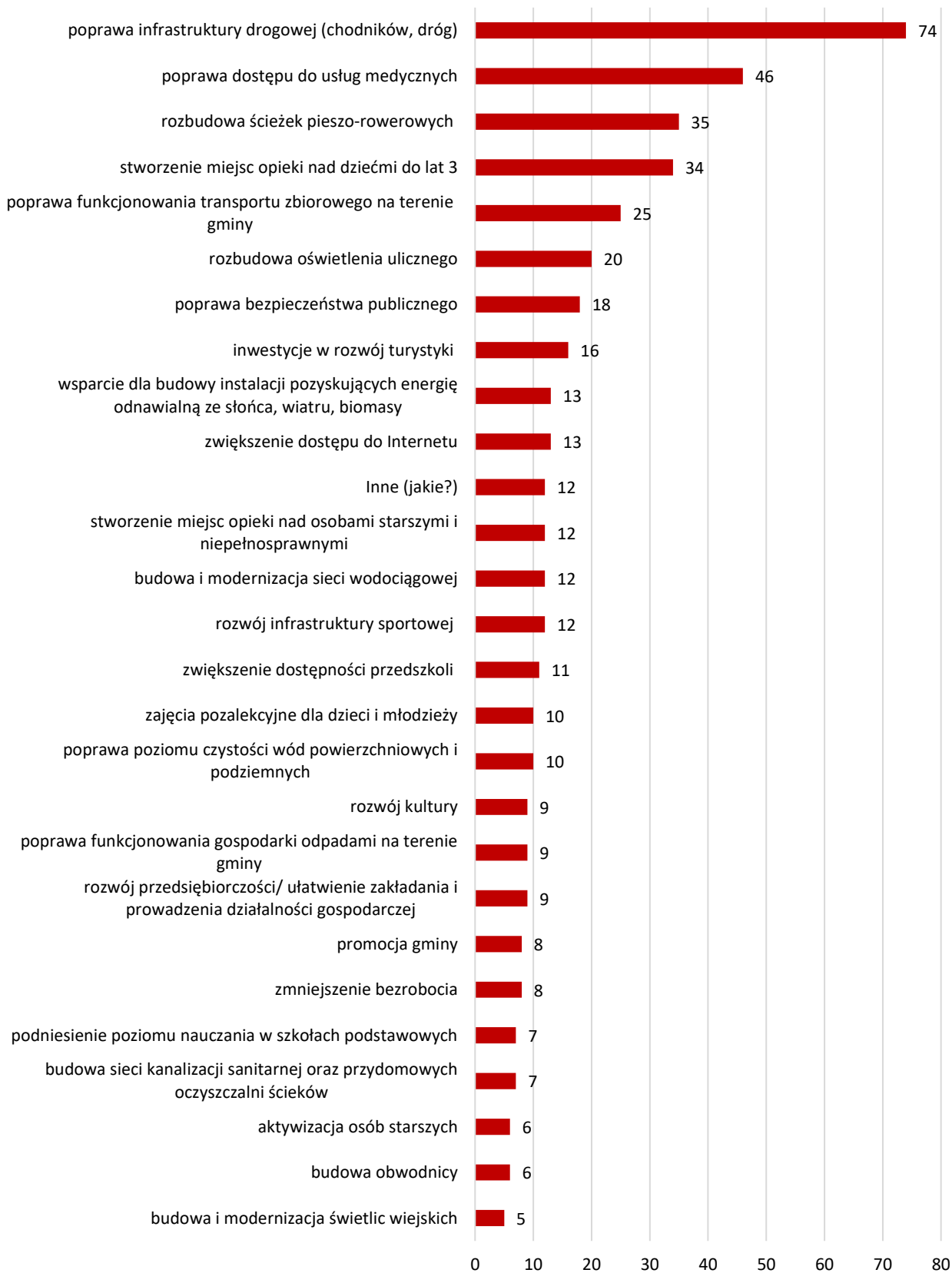
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników z ankiet

W kwestii obszaru związanego ze społeczeństwem najgorzej został oceniony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej, natomiast najbardziej mieszkańcy są zadowoleni z usług świadczonych przez UM. Najlepiej oceniono atrakcyjność inwestycyjną obszaru Gminy, jednak biorąc pod uwagę gospodarkę najgorzej punktowano funkcjonowanie transportu zbiorowego. W *środowisku i przestrzeni* najlepiej ocenione zostały walory środowiska przyrodniczego, najgorzej zaś rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy. Jakość sieci kanalizacyjnej otrzymała największą ilość punktów w zakresie infrastruktury technicznej, a stan dróg w Gminie najniższą. W obszarze turystyki i rekreacji wysoko została oceniona atrakcyjność Gminy, a najniższej oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla młodzieży. Ostatnim etapem poddania ocenie była *edukacja i kultura*, w tym przypadku największą średnią z ocen miał dostęp do edukacji w szkołach podstawowych, najniższą jednak dodatkowa oferta w szkołach.

Należy wskazać, że żadna dziedzina funkcjonowania Gminy nie została wyróżniona uśrednioną oceną na poziomie 4 lub 5. Najwyżej oceniono *dostęp do edukacji w szkole podstawowej* (4,05), a najniższej *dostęp do specjalistycznej opieki medycznej* (1,35).

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

Druga część ankiety obejmowała wskazanie działań, które powinny w nadchodzących latach stanowić dla Gminy główne priorytety rozwojowe. Na co ankietowani wskazywali najczęściej, obrazuje wykres poniżej. Najczęściej wskazywano na poprawę infrastruktury drogowej, poprawę do usług medycznych, rozbudowę ścieżek pieszo-rowerowych, stworzenie miejsc opieki do lat 3, a także poprawę funkcjonowania transportu zbiorowego na terenie Gminy. Wskazania te są odzwierciedleniem wyników uzyskanych we wcześniejszych etapach ankiety.

Ryc. 5. Priorytety rozwojowe w Gminie Małomice
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników z ankiet

Ostatnią częścią ankiety było pytanie otwarte dotyczące tego, co według mieszkańców powinno stać się wizytówką Gminy Małomice. Jednocześnie, pytanie to, często postrzegane jest przez pryzmat zagadnień, które miałyby stanowić pożądane priorytety rozwoju, czyli to, co na ten moment wizytówką nie jest, jednak powinno się nią stać.

Mieszkańcy w tej części ankiety, wizytówką Gminy Małomice najczęściej określali: *Zalew Małomicki, walory przyrodnicze, turystyka oraz rekreacja*. Odpowiedziami, które powtarzały się wielokrotnie były także: *bezpieczeństwo, czystość, infrastruktura, jakość dróg poza miastem*.

Analiza przeprowadzonych badań pozwala stwierdzić, że dla mieszkańców Gminy Małomice obszarami wymagającymi interwencji są:

- infrastruktura techniczna,
- oferta rekreacyjna i turystyczna,
- infrastruktura komunikacyjna,
- ochrona środowiska,

Według ankietowanych, to właśnie rozwój i poprawa stanu istniejącej infrastruktury technicznej (dróg, ścieżek rowerowych, pieszo-rowerowych, tras spacerowych, kanalizacji sanitarnej, deszczowej itp.), w największym stopniu wpłynie na podniesienie jakości życia w Gminie. Ponadto zwracano również uwagę na niewykorzystany potencjał turystyczny Gminy, mieszkańcy widzą ogromny potencjał w walorach przyrodniczych oraz kulturowych. Ważnym elementem jest również ochrona środowiska, dzięki której Gmina utrzyma swój spokojny charakter.

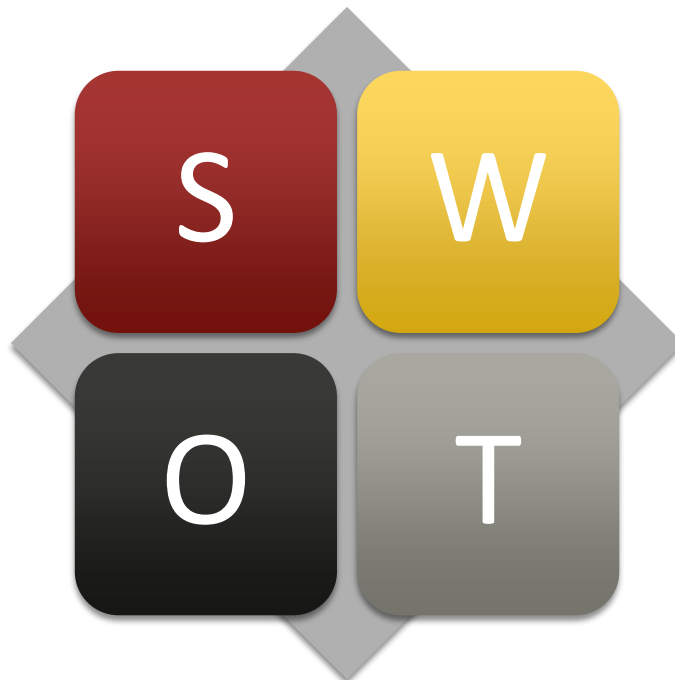
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w jednostkach administracji publicznej jako narzędzie analizy strategicznej. Pozwala ono porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie. Podczas analizy danych, dokonano podziału zebranych informacji na cztery grupy:

- **S (ang. strengths)** – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę,
- **W (ang. weaknesses)** – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę,
- **O (ang. opportunities)** – szanse: wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany,
- **T (ang. threats)** – zagrożenia: wszystko to, co stwarza warunki dla niekorzystnej zmiany.

Informacje te pochodzą z:

- 1) **wniosków** po analizie diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Małomice,
- 2) **danych liczbowych, opisowych i przestrzennych** pozyskanych z Urzędu Miejskiego, Głównego Urzędu Statystycznego-oraz ze źródeł zewnętrznych,
- 3) **wyników badań** ankietowych przeprowadzonych od 21.02.2022 do 21.03.2022 r.,
- 4) **wywiadu pogłębionego** z pracownikami Urzędu, który odbył się 22.03.2022 r.

Analizę SWOT dla Gminy Małomice przedstawia poniższe zestawienie:

S

SILNE STRONY

- Atrakcyjne położenie przyrodniczo-krajobrazowe – rzeka Bóbr, fragmenty Obszarów Chronionego Krajobrazu „Dolina Bobru” oraz „Bory Dolnośląskie”, trzy użytki ekologiczne oraz Specjalne Obszary Krajobrazu;
- Położenie przy drodze krajowej nr 12 warunkujące rozwojowy układ komunikacyjny łączący Gminę z ważnymi ośrodkami m.in. Żary, Leszno, Piotrków Trybunalski, Lublin, Dorohusk oraz granica Państwa;
- Przebiegająca przez Gminę linia kolejowa zwiększająca dostępność komunikacyjną;
- Wysoki poziom zwodociągowania Gminy i dobra jakość wody;
- Duża ilość terenów zielonych na terenie Gminy z potencjałem rekreacyjnym;
- Zagospodarowany rekreacyjnie teren Zalewu w Małomicach, który zapewnia rozpoznawalność Gminy wśród mieszkańców powiatu;
- Funkcjonowanie Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Międzygminnego Centrum Integracji Społecznej, których działalność jest dobrze oceniana przez mieszkańców;
- Duża ilość terenów charakteryzująca się niziną, płaską powierzchnią, która może zostać przeznaczona pod zabudowę mieszkaniową;
- Obecność zakładów produkcyjnych związanych z przemysłem metalurgicznym dająca pracę mieszkańcom Gminy;
- Dobrze rozwinięta gałąź sportu na terenie Gminy – piłka nożna oraz kajakarstwo;
- Spadająca liczba wyrejestrowanych podmiotów oraz rosnąca liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON prowadzących działalność na

SŁABE STRONY

W

- Słabo rozwinięty transport publiczny na terenie Gminy oraz mała liczba połączeń między miejscowościami w Gminie oraz gminami okolicznymi;
- Słabo rozwinięta infrastruktura rowerowa, drogowa oraz piesza (brak oświetlenia, brak chodników, zły stan nawierzchni dróg);
- Rozproszona sieć osadnicza;
- Brak dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3;
- Brak dostępu do specjalistycznej opieki medycznej;
- Niewystarczająca sieć oznakowanych i wyposażonych w infrastrukturę rekreacyjną tras rowerowych i pieszych;
- Słaba jakość infrastruktury melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.);
- Bardzo niski poziom skanalizowania oraz zgazyfikowania Gminy;
- Zła sytuacja demograficzna – spadek liczby mieszkańców;
- Zjawisko starzejącego się społeczeństwa;
- Duża odległość od głównego ośrodka wojewódzkiego – 60 km od Zielonej Góry;
- Zły stan techniczny obiektów użyteczności publicznej;
- Słabo rozwinięta baza noclegowo – gastronomiczna;
- Słabo rozwinięta oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży, dorosłych oraz seniorów;
- Bariery architektoniczne na terenie Gminy utrudniające przemieszczanie się osobom z niepełnosprawnościami oraz matkom z dziećmi;
- Brak świadomości ekologicznej mieszkańców oraz niedostateczna organizacja gospodarki odpadami przekładające się na niski poziom recyklingu;

terenie Gminy oferujących zróżnicowane miejsca pracy dla mieszkańców;

- Aktywna działalność MOK-u oraz Biblioteki Publicznej w Małomicach propagująca kulturę na terenie Gminy;
- Funkcjonowanie PSZOK-u na terenie Gminy;
- Współpraca z Gminą Partnerską Zauthen umożliwiającą m.in. wymianę uczniowską między niemiecką, a polską szkołą;
- Wysoka aktywność Kół Gospodyń Wiejskich;
- Aktywna współpraca Urzędu Gminy z organizacjami pozarządowymi oraz mieszkańcami;
- Wykwalifikowana oraz zaangażowana kadra nauczycielska w szkołach oraz w przedszkolu w Małomicach;
- Aktywność jednostek OSP na terenie Gminy.

- Brak w Gminie grupy wsparcia i mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie
- Brak monitoringu na terenie Gminy, wpływający na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców;
- Niski poziom bazy dydaktycznej w szkołach;
- Słabo rozwinięta oferta językowa dla uczniów w szkołach;
- Zmniejszanie się stopnia pokrycia wydatków na oświatę subwencją oświatową;
- Brak rozwiązań w zakresie promocji lokalnego dziedzictwa kulturowego, pozwalającego zwiększyć atrakcyjność turystyczną Gminy;
- Brak Klubu Seniora;
- Niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych;
- Ograniczony dostęp do szybkiego Internetu na terenie Gminy;
- Słaby dostęp do sieci internetowej na terenach wiejskich;
- Niewykorzystane tereny inwestycyjne (niewystarczające uzbrojenie i promocja);
- Niski udział dochodów własnych w dochodach Gminy ogółem;
- Niski stopień objęcia obszaru Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego pogarszająca ład przestrzenny Gminy.

O

SZANSE

- Współpraca z prywatnymi właścicielami gruntów chcącymi stawiać osiedla mieszkaniowe na terenie Gminy;
- Napływ ludności z większych miast w celu osiedlenia na nowo wybudowanych osiedlach;
- Pozyskiwanie zewnętrznych funduszy na finansowanie projektów i inwestycji w obszarze społecznym;
- Możliwość pozyskania funduszy na rzecz ochrony środowiska oraz powietrza z programów rządowych np. „Czyste Powietrze”;
- Zwiększanie świadomości społecznej w temacie uzależnień oraz przemocy;
- Tworzenie nowych spółdzielni socjalnych, wolontariatów w celu pobudzenia aktywności społecznej mieszkańców;
- Wzrost zainteresowania nowymi formami turystyki – rozwijanie potencjału Gminy w zakresie rozbudowy bazy hotelarsko-gastronomicznej, tworzenia nowych ścieżek pieszo-rowerowych wykorzystując walory przyrodnicze Gminy;
- Zmiana nawyków społeczeństwa poprzez edukację proekologiczną.

ZAGROŻENIA

T

- Odptyw młodych ludzi z terenów Gminy w celu poszukiwania atrakcyjnych miejsc pracy;
- Niski poziom aktywności osób bezrobotnych w celu podjęcia pracy oraz strach przed przekwalifikowaniem się;
- Wysoka inflacja, podwyższone podatki, wyższe ceny skutkujące spadkiem jakości życia mieszkańców;
- Następstwa społeczno-gospodarcze wywoływane kolejnymi falami epidemii SARS-CoV-2;
- Konsekwencje społeczne i gospodarcze jako następstwo pandemii (wzrost bezrobocia, spadek poziomu przedsiębiorczości, spadek jakości nauczania na skutek zdalnego nauczania, zaburzenia depresyjne społeczeństwa);
- Zmieniające się przepisy prawne dotyczące samorządów, nakładające na samorządy nowe obowiązki oraz trudności w interpretacji nowych zapisów;
- Starzejące się społeczeństwo warunkujące zmiany na rynku pracy i usług publicznych;
- Wzrost uzależnień oraz przemocy wśród mieszkańców Gminy;
- Spadająca aktywność organizacji pozarządowych;
- Przebieg drogi krajowej 12, jako źródło hałasu i zanieczyszczeń.

**STRATEGICZNE KIERUNKI
ROZWOJU GMINY
MAŁOMICE**

CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY MAŁOMICIE

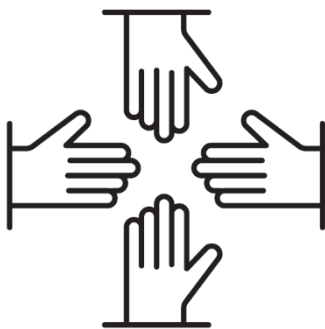
1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Małomice na lata 2022-2032 jest dokumentem, w którym zdiagnozowano aktualną sytuację społeczno-gospodarczą Gminy. Zwrócono uwagę zarówno na mocne strony, jak i obszary problemowe. W procesie tworzenia i realizacji strategii istotne jest również określenie misji i wizji. Są to dwa elementy strategii ukazujące najważniejsze kierunki rozwoju.

Misja koncentruje się na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom Gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje również na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera odpowiedzi na pytania: Kim jesteśmy? Czym się zajmujemy? Dlaczego? Co jest naszym priorytetem?

Uwzględniając przyjęte założenia **misja** Gminy Małomice brzmi:

Misją Gminy Małomice jest tworzenie dobrego miejsca do życia i rozwoju z jednoczesnym poszanowaniem walorów przyrodniczych.

Z kolei wizja to obraz przyszłości Gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Ukazuje Gminę Małomice w perspektywie strategicznej – do 2032 roku, zmienioną poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez samorząd celów.

Uwzględniając przyjęte założenia **wizja** Gminy Małomice brzmi następująco:

Małomice w 2032 roku to Gmina bezpieczna, czysta oraz zachęcająca do osiedlania się na jej terenie. To miejsce, w którym mieszkańcy tworzą pokolenia ludzi szczęśliwych, pełnych pasji i nastawionych na rozwój.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie diagnozy aktualnego stanu Gminy Małomice, jej sytuacji gospodarczej, społecznej i przestrzennej oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także dążąc do osiągnięcia stanu Gminy opisanego w wizji rozwoju określono 3 cele strategiczne, którymi są:

CEL STRATEGICZNY I:	ZINTEGROWANIE PRZESTRZENI W OPRACIU O POSZANOWANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH REGIONU
CEL STRATEGICZNY II:	ROZWÓJ GOSPODARCZY OPARTY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, TURYSTYCE I REKREACJI ORAZ MIESZKALNICTWIE
CEL STRATEGICZNY III:	WZROST JAKOŚCI USŁUG SPOŁECZNYCH W CELU PODNIESIENIA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY MAŁOMICE

Cele strategiczne są odzwierciedleniem obszarów rozwojowych w sferach: przestrzennej, gospodarczej oraz społecznej. Sfery te są od siebie zależne i przenikają się nawzajem. Zadania realizowane w zakresie szeroko rozumianej infrastruktury technicznej wpływają na poprawę jakości środowiska, jak i są podstawą do podejmowania działań w sferze społecznej i gospodarczej.

Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego. Z kolei zadania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej będą podstawą do realizacji zadań w sferze gospodarczej, rozwoju usług społecznych, a także pozytywnie wpłyną na poprawę jakości środowiska przyrodniczego. Cele osiągnięte w ramach sfery społecznej i gospodarczej wpłyną również na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni.

Na cele strategiczne składają się cele operacyjne, które ukazuje tabela poniżej.

CELE STRATEGICZNE:					
CEL STRATEGICZNY I		CEL STRATEGICZNY II		CEL STRATEGICZNY III	
ZINTEGROWANIE PRZESTRZENI W OPRACIU O POSZANOWANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH REGIONU		ROZWÓJ GOSPODARCZY OPARTY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, TURYSTYCE, REKREACJI ORAZ MIESZKALNICTWIE		WZROST JAKOŚCI USŁUG SPOŁECZNYCH W CELU PODNIESIENIA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY MAŁOMICE	
CELE OPERACYJNE:					
CEL STRATEGICZNY I		CEL STRATEGICZNY II		CEL STRATEGICZNY III	
1.1.	ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM WODNO-KANALIZACYJNEJ, MELIORACYJNEJ ORAZ DESZCZOWEJ	2.1.	WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU PRZYRODNICZEGO ORAZ TURYSTYCZNEGO GMINY MAŁOMICE ORAZ JEGO PROMOCJA	3.1.	ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI SYSTEMU OŚWIATY ORAZ OPIEKI NAD NAJMŁODSZYMI MIESZKAŃCAMI
1.2.	POPRAWA JAKOŚCI INFRASTRUKTURY DROGOWEJ I SIECI KOMUNIKACYJNEJ	2.2.	WZROST KONKURENCYJNOŚCI GMINY W MAŁOMICE W REGIONIE POPRZECZ ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	3.2.	PODNIESIENIE JAKOŚCI USŁUG SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY MAŁOMICE
1.3.	PRZYSTOSOWANIE DO ZMIAN KLIMATU ORAZ OCHRONA ŚRODOWISKA	2.3.	ROZWÓJ BUDOWNICTWA MIESZKANIOWEGO	3.3.	ZAGOSPODAROWANIE CZASU WOLNEGO
1.4	UPORZĄDKOWANIE PUBLICZNEJ PRZESTRZENI GMINNEJ				

CEL STRATEGICZNY I:

ZINTEGROWANIE PRZESTRZENI W OPRACIU O POSZANOWANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH REGIONU

Za jedną z najsilniejszych mocnych stron na terenie Gminy Małomice uznaje się walory przyrodnicze, natomiast słabą stroną jest niska jakość szeroko rozumianej infrastruktury technicznej. Należy dążyć do podniesienia standardu życia mieszkańców poprzez rozwój i modernizację infrastruktury, jednocześnie pamiętając o ochronie środowiska naturalnego.

Stworzenie atrakcyjnego oraz bezpiecznego miejsca do życia, które da możliwość rozwoju oraz wypoczynku dla mieszkańców, wymaga kierowania się zasadami zrównoważonego rozwoju. Należy uwzględniać uwarunkowania gospodarcze, społeczne, estetyczne, kulturowe, funkcjonalne oraz ekologiczne.

Nowoczesna i wysoko rozwinięta sieć drogowa oraz techniczna wpływa na poprawę atrakcyjności danego obszaru. Wysoka jakość dróg oraz towarzyszącej infrastruktury wpływa na komfort zamieszkania, a przede wszystkim bezpieczeństwo. Do najważniejszych przedsięwzięć w tym zakresie należy: modernizacja infrastruktury w Chichach, Bobrzanach, Lubiechowie i Śliwniku. Bardzo ważne jest także rozwinięcie i zmodernizowanie infrastruktury sieciowej: wodociągowej, kanalizacyjnej, deszczowej, gazowej oraz w kontekście dostępu do szybkiej sieci internetowej. Gmina Małomice charakteryzuje się wysokim stopniem zwodociągowania, jednak problem leży w niewystarczającym stopniu skanalizowania oraz niskiej dostępności do sieci gazowej, szczególnie na terenach wiejskich. W miarę możliwości przedsięwzięcia z tym związane będą realizowane we własnym zakresie. Jednak, gdy poszczególne zadania będą wykraczać poza zakres działań, za które odpowiedzialna jest Gmina, konieczna będzie współpraca. Należy mieć na uwadze dążenie do równowagi pomiędzy potrzebami gospodarczymi, a wymaganiami z zakresu ochrony środowiska. Usprawnienie systemu kanalizacyjnego ma za zadanie poprawę środowiska gruntowo-wodnego oraz zapobieganie awarii. Ponadto, ze względu na bliskie położenie rzeki Bóbr, należy zapobiegać podtopieniom poprzez poprawę gospodarki melioracyjnej. Gmina będzie dążyła również do uregulowania systemu gospodarki odpadami, promowania zielonych inwestycji, montażu urządzeń pozyskujących energię z odnawialnych źródeł i wymiany kotłów grzewczych na niskoemisyjne.

Na ochronę środowiska wpływa również rozwój transportu publicznego, a także poszerzanie świadomości ekologicznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych. Należy uświadamiać mieszkańców w jakim celu podejmowane są poszczególne działania na rzecz ochrony środowiska, jaki przyniosą efekt oraz co może się wydarzyć, jeśli nie zostaną one wprowadzone w życie.

W celu uniknięcia chaosu urbanistycznego, Gmina będzie prowadzić przemyślaną politykę przestrzenną, która pozwoli dostosować infrastrukturę sieciową do nowo powstałych osiedli, domów oraz mieszkań.

Podstawą do realizacji wyżej wymienionych działań są zaproponowane cele operacyjne, które zamieszczono w poniższej tabeli. Uwzględniono także oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki, które informują o poziomie ich osiągnięcia.

CEL STRATEGICZNY I
ZINTEGROWANIE PRZESTRZENI W OPRACIU O POSZANOWANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH REGIONU

CEL OPERACYJNY
1.1.

Rozwój infrastruktury technicznej, w tym wodno-kanalizacyjnej, melioracyjnej oraz deszczowej

KIERUNKI DZIAŁAŃ		OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
1.1.1.	Doprowadzenie sieci kanalizacyjnej do jak największej liczby gospodarstw domowych oraz rozbudowa nowej oczyszczalni ścieków.	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost dostępności podstawowych urządzeń sieciowych; • Zwiększenie liczby przydomowych oczyszczalni ścieków; • Zwiększenie bezpieczeństwa i stabilności dostaw wody i odprowadzania ścieków; • Ograniczenie przedostawania się niebezpiecznych substancji do wód powierzchniowych i podziemnych oraz do gleby; • Obniżenie kosztów inwestycji związanych z instalacją lokalnych oczyszczalni; • Poprawa jakości wody pitnej i zwiększenie bezpieczeństwa dostaw; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba przyłączy infrastruktury technicznej (szt.); ✓ Liczba ujęć wody (szt.); ✓ Długość infrastruktury kanalizacyjnej (km); ✓ Długość infrastruktury wodociągowej (km); ✓ Długość infrastruktury gazowej (km); ✓ Długość nowo wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej (km); ✓ Liczba lokalnych oczyszczalni ścieków (szt.);
1.1.2.	Przeprowadzenie inwentaryzacji szamb.		
1.1.3.	Pozyskiwanie środków zewnętrznych na rozwój i modernizację sieci kanalizacyjnej.		
1.1.4.	Wsparcie mieszkańców w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.		
1.1.5.	Modernizacja istniejącej sieci kanalizacyjnej.		
1.1.6.	Rozwój sieci gazowej na terenie Gminy.		
1.1.7.	Rozwój systemu zaopatrzenia w wodę oraz ujęć wodnych poprzez modernizację istniejącej sieci, a także jej rozbudowę do nowopowstałych budynków.		
1.1.8.	Rozwój sieci melioracyjnej oraz retencyjnej (rowy, przepusty, mała retencja itp.).		
1.1.9.	Monitoring stanu bieżącego utrzymania rzek i innych cieków wodnych, współpraca z instytucjami odpowiedzialnymi (Wody Polskie i spółki wodne).		

CEL STRATEGICZNY I
ZINTEGROWANIE PRZESTRZENI W OPRACIU O POSZANOWANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH REGIONU

CEL OPERACYJNY 1.2.	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
Poprawa jakości infrastruktury drogowej i sieci komunikacyjnej	1.2.1. Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej w zakresie dróg gminnych lokalnych i dojazdowych oraz zapewnienie spójnej infrastruktury drogowej.	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa sieci drogowej na terenie Gminy (drogi gminne, powiatowe, wojewódzkie); • Poprawa stanu i jakości dróg już istniejących na terenie Gminy; • Zwiększenie bezpieczeństwa na terenie Gminy; • Zachęcenie mieszkańców do korzystania z transportu rowerowego; • Zwiększenie atrakcyjności Gminy pod względem nowych mieszkańców i przedsiębiorców. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Długość wybudowanych dróg gminnych (km), ✓ Długość zmodernizowanych dróg gminnych (km), ✓ Długość zmodernizowanych dróg i ciągów pieszo-rowerowych we współpracy z zarządcami dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych (km), ✓ Długość ścieżek rowerowych na terenie Gminy (km), ✓ Liczba lamp oświetleniowych (szt.). ✓ Liczba miejscowości, dla których funkcjonuje transport publiczny (szt.)
	1.2.2. Współpraca z zarządcami dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych w zakresie rozbudowy i remontów dróg wyższego rzędu.		
	1.2.3. Rozbudowa infrastruktury pieszo-rowerowej, w tym stworzenie systemu ścieżek oraz szlaków rowerowych i pieszych, a także połączenie ich z ponadlokalnymi szlakami.		
	1.2.4. Poprawa bezpieczeństwa przy drogach, przejściach dla pieszych i w miejscach publicznych m.in. poprzez budowę chodników oraz rozbudowę i modernizację oświetlenia.		
	1.2.5. Rozwój transportu publicznego w szczególności w miejscowościach wykluczonych komunikacyjnie m.in. poprzez nawiązanie współpracy z jednostkami organizującymi przewóz zbiorowy, a także budowa, modernizacja i utrzymanie istniejących zatok i przystanków.		

CEL STRATEGICZNY I
ZINTEGROWANIE PRZESTRZENI W OPRACIU O POSZANOWANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH REGIONU

CEL OPERACYJNY
1.3.

Przystosowanie do zmian klimatu oraz ochrona środowiska

KIERUNKI DZIAŁAŃ		OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
1.3.1.	Modernizacja, przebudowa, rozbudowa oraz poprawa efektywności energetycznej i elektroenergetycznej obiektów gminnych oraz wsparcie mieszkańców w procesach termomodernizacyjnych, w tym w wymianie wysokoemisyjnych kotłów.	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska oraz postępowania z odpadami. • Zwiększenie udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych. • Zabezpieczenie Gminy przed negatywnymi skutkami zmian klimatycznych. • Poprawa estetyki Gminy poprzez stworzenie infrastruktury zielonej. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba punktów małej retencji wodnej (szt.),
1.3.2.	Rozwój zielonej infrastruktury na terenie Gminy Małomice poprzez nasadzenie i pielęgnację drzew, krzewów i innej roślinności, a także ochronę zieleni już istniejącej.		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba drzew zasadzonych w ramach rozbudowy „zielonej infrastruktury”,
1.3.3.	Prowadzenie edukacji ekologicznej skierowanej do różnych grup społecznych m.in. w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami.		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba budynków użyteczności publicznej poddana termomodernizacji (szt.),
1.3.4.	Kontynuacja działań w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest.		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba usuniętych wysokoemisyjnych źródeł ciepła (szt.),
1.3.5.	Działania w zakresie ochrony lokalnej bioróżnorodności.		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba spotkań lub wygenerowanych informacji dotyczących edukacji ekologicznej (szt.)

CEL STRATEGICZNY I
ZINTEGROWANIE PRZESTRZENI W OPRACIU O POSZANOWANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH REGIONU

CEL OPERACYJNY
1.4.

Uporządkowanie publicznej przestrzeni gminnej

KIERUNKI DZIAŁAŃ		OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
1.4.1.	Aktualizacja Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona dziedzictwa kulturowego; • Rozwój zabudowy z zachowaniem ładu przestrzennego; • Zwiększenie funkcjonalności przestrzeni; • Zwiększenie liczby mieszkań na terenie Gminy, a w konsekwencji zwiększenie liczby ludności. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba zaktualizowanych MPZP (szt.); ✓ Liczba nowych MPZP (szt.); ✓ Liczba wyznaczonych obszarów inwestycyjnych (szt.); ✓ Udział powierzchni pokryty MPZP (%).
1.4.2.	Dokonanie aktualizacji przestarzałych i nieaktualnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.		
1.4.3.	Wyznaczenie obszarów inwestycyjnych i mieszkaniowych na terenie Gminy.		
1.4.4.	Dążenie do pokrycia jak największej ilości powierzchni Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w celu uniknięcia chaosu urbanistycznego.		
1.4.5.	Ochrona zabytków na terenie Gminy.		

CEL STRATEGICZNY II:

ROZWÓJ GOSPODARCZY OPARTY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, TURYSTYCE, REKREACJI ORAZ MIESZKALNICTWIE

Walory przyrodnicze oraz krajobrazowe Gminy Małomice są jednym z większych potencjałów tego obszaru. Dają możliwość stworzenia miejsc atrakcyjnych turystycznie oraz rekreacyjnie. Działania podejmowane w ramach celu II wpłyną na polepszenie jakości życia mieszkańców. Wzrośnie również zainteresowanie turystów, co przeniesie się na rozpoznawalność Gminy. Prowadzenie turystyki na terenie Gminy musi zachodzić w sposób zrównoważony, stawiając mieszkańców na pierwszym miejscu.

Przede wszystkim należy skupić się na turystyce weekendowej. Kierunkami potencjalnych odwiedzających mają być: Zalew w Małomicach, ścieżki rowerowe, szlaki piesze oraz tereny rekreacyjne położone w dolinie rzeki Bóbr. Planuje się rozwijanie bazy noclegowej oraz gastronomicznej. Rozwój gastronomii ma również wpłynąć na komfort i możliwości spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców, ponieważ zwraca się uwagę na małą liczbę miejsc, w których dorośli oraz młodzież mogliby się spotykać poza pracą i szkołą.

To, co charakteryzuje teren Gminy Małomice, to cisza oraz spokojne, zielone tereny. Ludzie, którzy będą szukać miejsca, zapewniającego odpoczynek po pracy, będą mogli znaleźć go na terenie Gminy. Napływ mieszkańców z okolicznych miejscowości oraz miast pozwoli na zrównoważony rozwój Małomic. Gmina chce zachęcać prywatnych właścicieli do budowania nowych osiedli czy domów jednorodzinnych poprzez udostępnianie i uzbrajanie terenów. Tereny wiejskie posiadają zasoby do utworzenia ekogospodarstw oraz rozwoju agroturystyki.

Na jakość życia mieszkańców wpływają także czynniki gospodarcze takie jak finanse samorządowe czy sytuacja na rynku pracy. Gmina Małomice rozwijać będzie przedsiębiorczość wśród młodych osób poprzez wspieranie ich, prowadzenie warsztatów oraz szkoleń dla rozpoczynających działalność przedsiębiorców.

Podstawą do realizacji wyżej wymienionych działań oraz osiągnięcia II celu strategicznego są zaproponowane trzy cele operacyjne, które zamieszczono w poniższej tabeli. Uwzględniono także oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki, które informują o poziomie ich osiągnięcia.

CEL STRATEGICZNY II
ROZWÓJ GOSPODARCZY OPARTY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, TURYSTYCE, REKREACJI ORAZ MIESZKALNICTWIE

CEL OPERACYJNY 2.1.	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Wykorzystanie potencjału przyrodniczego oraz turystycznego Gminy Małomice oraz jego promocja</p>	2.1.1. Dalsze prace nad modernizacją oraz wzbogacaniem atrakcyjności Zalewu w Małomicach, jako głównej atrakcji na terenie Gminy.	<ul style="list-style-type: none"> Gmina bogata w ciekawe miejsca, wyeksponowane i wypromowane zabytki; Rozwinięte zaplecze rekreacyjne pozwalające na aktywne spędzanie wolnego czasu mieszkańcom i turystom; Zwiększenie zainteresowania ofertą turystyczną Gminy; Poszerzenie bazy noclegowej i gastronomicznej; Więcej możliwości spędzania czasu wolnego dla mieszkańców Gminy Małomice; Promocja Gminy na tle ponadlokalnym; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba elementów infrastruktury wybudowana wokół terenów przy Małomickim Zalewie (szt.) ✓ Liczba tablic informacyjnych przy zabytkach (szt.) ✓ Liczba wydarzeń kulturalnych (szt.) ✓ Liczba udostępnionych postów promujących Gminę (szt.) ✓ Liczba nowopowstałych miejsc związanych z turystyką i rekreacją (szt.)
	2.1.2. Podjęcie działań służących rozbudowie bazy agroturystycznej (w tym bazy noclegowej i gastronomicznej) umożliwiającej turystom sprawny i atrakcyjny pobyt na terenie Gminy.		
	2.1.3. Stworzenie infrastruktury turystycznej promującej lokalne dziedzictwo kulturowe (np. tablice informacyjne przy zabytkach, ścieżki lokalne z historycznym opisem danej miejscowości i ciekawostkami).		
	2.1.4. Stworzenie oferty wycieczek po regionie dla wszystkich grup wiekowych.		
	2.1.5. Wykorzystanie potencjału związanego z położeniem w granicach obszarów chronionych oraz w dolinie rzeki Bóbr.		
	2.1.6. Promocja lokalnych wydarzeń kulturalnych i przedsiębiorców.		
	2.1.7. Coroczne opracowanie kalendarza imprez cyklicznych dla mieszkańców i turystów.		
	2.1.8. Aktywna współpraca z partnerami samorządowymi i prywatnymi oraz sektorem NGO w celu promowania wyrobów, usług i atrakcji gminnych.		
	2.1.9. Wykorzystanie do promocji mediów lokalnych i ponadlokalnych, mediów społecznościowych, a także tradycyjnych środków przekazu.		

CEL STRATEGICZNY II

ROZWÓJ GOSPODARCZY OPARTY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, TURYSTYCE, REKREACJI ORAZ MIESZKALNICTWIE

CEL OPERACYJNY 2.2.	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Wzrost konkurencyjności Gminy w Małomice w regionie poprzez rozwój przedsiębiorczości</p>	<p>2.2.1. Rozwój obecnych oraz powstawanie nowych przedsiębiorstw o zróżnicowanym charakterze działalności.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój przedsiębiorczości na terenie Gminy; 	
	<p>2.2.2. Wsparcie rozwoju rolnictwa, w tym małych gospodarstw oraz zachęcanie do utworzenia gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie młodych przedsiębiorców; • Powstawanie nowych mikroprzedsiębiorstw; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba wprowadzonych programów wsparcia dla przedsiębiorców (szt.),
	<p>2.2.3. Uczestnictwo w programach wsparcia dla młodych przedsiębiorców i inwestorów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie możliwości uzyskania pracy; • Szeroka promocja oferty terenów inwestycyjnych; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Stopa bezrobocia na terenie Gminy (%),
	<p>2.2.4. Organizacja warsztatów z zakresu doradztwa zawodowego oraz realizacja kursów dla osób bezrobotnych i wykluczonych społecznie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie liczby nowych inwestycji (napływ nowego kapitału inwestycyjnego) na terenie Gminy; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw na terenie Gminy (szt.),
	<p>2.2.5. Współpraca z samorządem powiatowym oraz podmiotami gospodarczymi w zakresie edukacji zawodowej i praktyki zawodowej oraz wspieranie zawodów pożądanym na lokalnym rynku pracy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Społeczeństwo aktywne zawodowo, niski stopień bezrobocia. 	

CEL STRATEGICZNY II
ROZWÓJ GOSPODARCZY OPARTY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, TURYSTYCE, REKREACJI ORAZ MIESZKALNICTWIE

CEL OPERACYJNY 2.3.	KIERUNKI DZIAŁAŃ		OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
Rozwój budownictwa mieszkaniowego	2.3.1.	Zwiększenie dostępności i standardu mieszkań dla rodzin najuboższych mieszkańców Gminy (w tym poprzez budowę nowych mieszkań, remonty pustostanów, podnoszenie standardu zamieszkania budynków).	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie standardów budynków i mieszkań na terenie Gminy; • Rozbudowa budownictwa mieszkalnego na terenie Gminy; • Napływ ludności na teren Gminy w celu osiedlenia się. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba wyremontowanych mieszkań (szt.); ✓ Liczba nowo wybudowanych budynków mieszkalnych (szt.); ✓ Liczba nowych mieszkańców (os.)
	2.3.2.	Zwiększenie zakresu remontów i modernizacji gminnych mieszkań.		

CEL STRATEGICZNY III:

WZROST JAKOŚCI USŁUG SPOŁECZNYCH W CELU PODNIESIENIA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY MAŁOMICE

Najważniejszym kapitałem Gminy Małomice są jej obecni oraz przyszli mieszkańcy. Jakość życia mieszkańców mierzona jest w jakości usług społecznych, w które wpisują się czynniki takie jak: pomoc społeczna, oferta kulturalna, możliwość samorealizacji, rozwijania swoich pasji i doksztalcania się, a także oferta edukacyjna. Kierunek wymienionych usług powinien być dostosowany do potrzeb mieszkańców z uwzględnieniem panujących zjawisk oraz występujących trendów. W Gminie Małomice, podobnie jak w całym kraju, obserwuje się starzenie społeczeństwa.

Bardzo ważnym jest również zwrócenie uwagi na osoby młode i zakładające rodziny, czyli takie, które stanowią dla Gminy główną siłę napędową. Należy zapewnić im tak korzystne i konkurencyjne w stosunku do innych gmin warunki, aby postawili osiedlić się na terenie danej Gminy na stałe i tym samym zwiększyć jej zasób rozwojowy. Gmina Małomice musi być zatem miejscem, gdzie mieszkańcy mają dostęp do interesującej oferty kulturalno-rekreacyjnej, czują się bezpiecznie i mają możliwość rozwijania swoich pasji. Ponadto Gmina zapewnia ich dzieciom należyłą opiekę, już od najmłodszych lat. Jednym z kierunków działań jest stworzenie żłobka, a więc miejsca, które zapewni opiekę dzieciom do 3 roku życia.

W III celu strategicznym ujęto również działania z zakresu edukacji. Jednym z działań jest rozwijanie infrastruktury szkolnej oraz wsparcie psychologiczne dla uczniów z trudnościami spowodowanymi sytuacją epidemiologiczną w kraju i nauczaniem zdalnym. Sale lekcyjne zostaną lepiej wyposażone, co pozwoli nauczycielom lepiej realizować podstawę programową oraz rozwijać ich umiejętności. Ważne będzie także zapewnienie nowoczesnych materiałów edukacyjnych umożliwiających prowadzenie specjalistycznych zajęć np. z programowania, przyrodniczych, językowych oraz matematycznych dla dzieci i młodzieży.

Szczególną uwagę poświęci się również osobom z niepełnosprawnościami oraz takim, które potrzebują wsparcia w codziennym życiu ze względu na różne przeciwności. Planuje się wybudowanie Centrum Integracji Społecznej, które da więcej możliwości pomocy potrzebującym.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

**CEL STRATEGICZNY III:
WZROST JAKOŚCI USŁUG SPOŁECZNYCH W CELU PODNIESIENIA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY MAŁOMICIE**

CEL OPERACYJNY 3.1	KIERUNKI DZIAŁAŃ		OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
Zapewnienie wysokiej jakości systemu oświaty oraz opieki nad najmłodszymi mieszkańcami	3.1.1.	Budowa Przedszkola Publicznego w Małomicach.	<ul style="list-style-type: none"> • Przyciągnięcie nowych mieszkańców dzięki zapewnieniu ścieżki rozwoju dziecka od 3 roku życia; • Rozwój oferty edukacyjnej w szkole; • Dopasowanie oferty usług do zmieniającej się struktury demograficznej; • Możliwość powrotu rodziców na rynek pracy, poprzez zapewnienie opieki dzieciom do lat trzech; • Rozwijanie pasji wśród dzieci i młodzieży; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba miejsc w żłobku (szt.) ✓ Liczba miejsc w przedszkolach (szt.); ✓ Liczba zajęć dodatkowych w szkole (szt); ✓ Liczba zatrudnionych psychologów w szkole (os.)
	3.1.2.	Utworzenie żłobka na terenie Gminy zapewniającego opiekę nad dziećmi do 3 roku życia.		
	3.1.3.	Poprawa oraz rozbudowa infrastruktury szkolnej oraz towarzyszącej jej infrastruktury sportowej.		
	3.1.4.	Doposażenie i poszerzenie oferty edukacyjnej i kulturalnej w placówkach oświatowych na terenie Gminy.		
	3.1.5.	Zapewnienie nowoczesnych materiałów edukacyjnych umożliwiających prowadzenie specjalistycznych zajęć np. z programowania, przyrodniczych, językowych oraz matematycznych dla dzieci i młodzieży.		
	3.1.6.	Zwiększenie ilości miejsc w przedszkolach.		

**CEL STRATEGICZNY III:
WZROST JAKOŚCI USŁUG SPOŁECZNYCH W CELU PODNIESIENIA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY MAŁOMICIE**

CEL OPERACYJNY 3.2.	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
Podniesienie jakości usług społecznych na terenie Gminy Małomice	3.2.1. Modernizacja budynku, w którym świadczone są usługi zdrowotne (Ośrodek Zdrowia w Małomicach).	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie dostępności obiektów i budynków gminnych dla osób ze szczególnymi potrzebami; • Poprawa dostępu do opieki medycznej dla mieszkańców; • Zwiększenie samodzielności osób ze szczególnymi potrzebami; • Zmniejszenie wykluczenia cyfrowego wśród mieszkańców Gminy, • Zapewnienie swobodnego dostępu do dóbr i usług; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba zniesionych barier architektonicznych (szt.); ✓ Liczba zajęć i spotkań w Klubie Seniora (szt.); ✓ Liczba korzystających z pomocy społecznej (os.); ✓ Liczba szkoleń, warsztatów oraz spotkań przeprowadzanych dla mieszkańców (szt.). ✓ Liczba programów profilaktycznych i zdrowotnych realizowanych przez Gminę (szt.).
	3.2.2. Rozwój działalności Klubu Seniora na terenie Gminy.		
	3.2.3. Wspieranie Centrum Integracji Społecznej oraz spółdzielni socjalnych w celu wykluczenia marginalizacji z tytułu trudności ze znalezieniem pracy.		
	3.2.4. Poszerzenie oferty usług oraz modernizacja Ośrodka Pomocy Społecznej.		
	3.2.5. Zapewnienie opieki poprzez programy opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami.		
	3.2.6. Poprawa dostępności obiektów publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami m.in. poprzez zniesienie barier architektonicznych.		
	3.2.7. Cyfryzacja usług publicznych wraz z zapewnieniem odpowiednich szkoleń i kursów dla mieszkańców, w tym dla osób starszych.		
	3.2.8. Tworzenie warunków do poprawy dostępu do opieki medycznej.		
	3.2.9. Wsparcie i realizacja zadań związanych z ochroną zdrowia - programy zdrowotne i profilaktyczne realizowane we współpracy i samodzielnie przez Gminę.		
	3.2.10. Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie walki z uzależnieniami.		
	3.2.11. Wsparcie działań na rzecz osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się, w tym migrantów oraz uchodźców, dotyczących m.in. edukacji, zatrudnienia, włączenia społecznego, a także organizacji infrastruktury mieszkaniowej.		

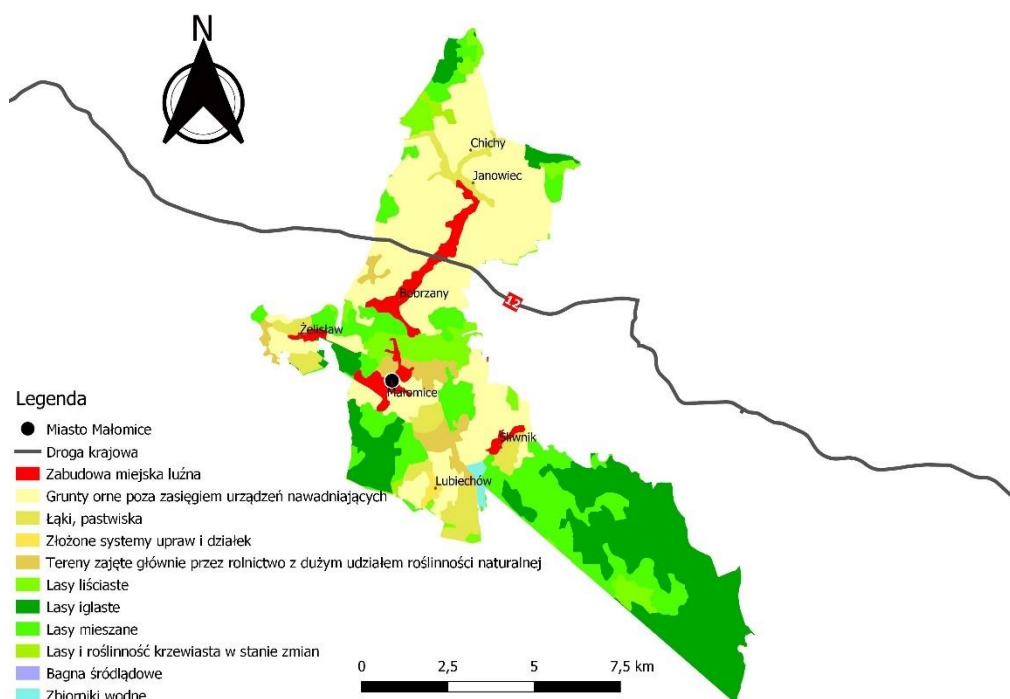

**CEL STRATEGICZNY III:
WZROST JAKOŚCI USŁUG SPOŁECZNYCH W CELU PODNIESIENIA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY MAŁOMICE**

CEL OPERACYJNY 3.3.	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
Zagospodarowanie czasu wolnego	3.3.1. Modernizacja istniejących świetlic wiejskich, a także modernizacja innych obiektów kulturalnych oraz miejsc rekreacji w Gminie.	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja obiektu kina na salę widowiskową; • Modernizacja pomieszczenia przy dawnym dworcu PKP na salę ogólnodostępną; • Zwiększenie atrakcyjności Gminy pod względem spędzania czasu wolnego; • Nowoczesna infrastruktura sportowa; • Integracja mieszkańców; • Budowa Remizy OSP Lubiechów; • Rozwijanie umiejętności i zainteresowań we wszystkich grupach wiekowych mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba zmodernizowanych budynków (szt.); ✓ Liczba wydarzeń organizowanych w świetlicach wiejskich (szt.); ✓ Liczba sprzętu zakupionego dla OSP (szt.); ✓ Liczba zajęć rozwijających dla mieszkańców (szt.); ✓ Liczba uczestników zajęć (os.);
	3.3.2. Wspieranie działalności świetlic wiejskich, w tym opracowanie oferty kulturalnej w celu wykorzystania ich jako lokalnych centrów kultury.		
	3.3.3. Systematyczna rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, m.in. boiska, korty, place zabaw, kluby sportowe, siłownie plenerowe.		
	3.3.4. Wsparcie działalności lokalnych organizacji, w tym klubów sportowych i kół gospodyń wiejskich.		
	3.3.5. Wsparcie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, w tym ich modernizacja i wyposażenie.		
	3.3.6. Rozwój oferty kulturalnej odpowiadającej na potrzeby młodzieży, w tym organizacja zajęć w godzinach popołudniowo-wieczornych.		
	3.3.7. Organizacja zajęć rozwijających zainteresowania zarówno dla dzieci i młodzieży jak i osób dorosłych, w tym organizacja warsztatów, wyjazdów, spotkań z przedstawicielami różnych dziedzin.		
	3.3.8. Wzmocnienie współpracy międzynarodowej z gminą partnerską, m.in. organizacja obozów językowych dla mieszkańców.		

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Małomice oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Gmina Małomice ma przede wszystkim charakter przemysłowy. Z uwagi na fakt, iż większą część pokrywają lasy, a gleby na terenie Gminy są niskiej klasy, rolnictwo nie rozwija się na tym obszarze prężnie. W strukturze użytkowania terenów dominują użytki leśne (45%), użytki rolne zajmują także 45% powierzchni, a tereny zabudowane zaledwie 10%. Lasy pokrywają przede wszystkim południową oraz wschodnią część Gminy. Tereny lasów liściastych położone są także w centrum i w mniejszych skupiskach na południu. Sieć osadnicza jest tworzona przez małe miasto Małomice oraz 6 wiejskich jednostek. Największymi wsiami są Chichy oraz Bobrzany. Ze względu na szczególny kształt Gminy, trudno mówić o wyraźnie ukształtowanej sieci osadniczej. Janowiec, Chichy oraz Bobrzany tworzą wspólny układ osadniczy, położony wzdłuż ciek Młynówka. Pozostałe wsie tworzą indywidualne jednostki. Najczęstszym typem zabudowy jest zabudowa luźna, zagrodowa, o niskiej intensywności, typowa dla obszarów wiejskich. Głównym ośrodkiem administracyjnym Gminy, skupiającym najważniejsze usługi jest miasto Małomice. W układzie miasta Małomice brak jest wyraźnie ukształtowanego obszaru centralnego, a linia kolejowa znajdująca się na południu ogranicza rozwój miasta od północy. Główny ciąg komunikacyjny stanowi droga krajowa nr 12 – relacji: granica państwa – Łęknica – Żary – Żagań – Szprotawa – Głogów – Leszno – Kalisz – Sieradz – Piotrków Trybunalski – Radom – Lublin – Chełm – Dorohusk – granica państwa, a także linia kolejowa o znaczeniu państwowym – relacji: Wrocław Muchobór Wielki – Piekary – Legnica – Mitkowice – Żagań – Bieniów. Sieć cieków wodnych na terenie Gminy przede wszystkim rzeka Bóbr oraz jej dopływy: Kwisza, Ruda, Ławka, Strużyna oraz Gąsawka. Rzeka Bóbr przepływa przez centralny obszar w odcinku o długości ok. 7 km. Odległość od większych ośrodków miejskich jest względnie duża – ponad 60 km od Zielonej Góry, ponad 60 km od Głogowa i blisko 30 km od Żarów.

Ryc. 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Małomice
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CORINE Land Cover 2018.

Na terenie Gminy Małomice nadrzędnym dokumentem planistycznym jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. To dokument określający politykę przestrzenną Gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego. Obecnie obowiązujące Studium zostało przyjęte uchwałą nr XXXVI/282/2002 Rady Miejskiej w Małomicach z dnia 26 kwietnia 2002 roku. W 2018 roku Rada Miejska w Małomicach na podstawie uchwały nr LV/247/18 przyjęła zmianę Studium. Uwzględnia ona zmianę dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub niskiej wielorodzinnej, dla terenów które zostały włączone w obszar miasta Małomice, a w chwili przyjęcia uchwały były częścią wsi Śliwnik. Dnia 5 listopada 2018 roku na mocy Uchwały nr LVIII/260/2018 w sprawie oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Małomice oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego stwierdzono, że Studium jest aktualne w zakresie kształtowania polityki przestrzennej gminy i nieaktualne w zakresie niedostosowania do obowiązujących przepisów prawa. Uwzględniając wyniki przeprowadzonych analiz, za potrzebę uznano: aktualizację Studium oraz aktualizację MPZP.

Celami polityki przestrzennej, zapisanymi w Studium w szczególności określono:

- ochronę walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych Gminy,
- stworzenie warunków przestrzennych pod aktywizację rozwoju gospodarczego,
- stworzenie warunków przestrzennych dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz doposażenie terenów osadniczych w zakresie infrastruktury technicznej,
- poprawę powiązań komunikacyjnych zewnętrznych i wewnętrznych.

W Studium określono także ogólne zasady rozwoju oraz przekształceń w dotychczasowej strukturze funkcjonalno-przestrzennej m.in. takie jak:

- w rozwoju zagospodarowania Gminy należy zwracać się w kierunku działań, które w maksymalnym stopniu wykorzystują i podkreślają walory przyrodnicze z zachowaniem jak największej dbałości o jej stan;
- zachowanie ukształtowanej dotychczas struktury użytkowania terenów z dominacją lasów;
- zagospodarowanie Gminy w wysokiej jakości infrastrukturę techniczną, z zachowaniem standardów technologicznych, projektowych oraz wykonawczych;
- przyrost terenów osadniczych powinien polegać wyłącznie na dopełnianiu i intensyfikacji istniejących układów;
- niedopuszczalne jest rozpraszanie nowej zabudowy poza skupione układy osadnicze, a na nowych terenach dodanych przyrost zabudowy powinien mieć charakter sukcesywny (ciągły), a nie rozproszony.

Gmina Małomice jest objęta Planem zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego, który uchwalony został dnia 23 kwietnia 2018 r. uchwałą nr XLIV/667/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego (Dz. Urz. Woj. Lub. z dnia 2 maja 2018 r. poz. 1163). Gmina położona jest w 7 obszarach funkcjonalnych:

- wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych;
- obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy;
- obszary cenne przyrodniczo;
- obszary ochrony krajobrazów kulturowych;
- obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych;

- obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych;
- obszary przygraniczne (strefa II i III).

W PZPW, zgodnie z art. 39 ust. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1073 z późn. zm.), uwzględniono inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa. W granicach gminy Małomice znalazły się następujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Tab. 2. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Zakres	Nazwa inwestycji
System przyrodniczy	<ul style="list-style-type: none"> • Działania udrażniające w zakresie potrzeb przywracania ciągłości morfologicznej cieków województwa lubuskiego (rz. Bóbr) • Osiągnięcie właściwego stanu ochrony lub jego poprawę w odniesieniu do typów siedlisk przyrodniczych i gatunków o znaczeniu priorytetowym występujących w obszarach Natura 2000, które wymagają ochrony czynnej • Poprawa lub osiągnięcie właściwego stanu ochrony w odniesieniu do pozostałych typów siedlisk przyrodniczych i gatunków występujących w obszarach Natura 2000
Komunikacja i transport	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja DK12 wraz z obwodnicami Wschowy, Szlichtyngowej i Szprotawy • Rozbudowa i modernizacja infrastruktury linii kolejowych 275 na odcinku gr. województwa – Żagań oraz linii 14 na odcinku Żagań – Żary – Forst
Infrastruktura techniczna	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa gazociągu Legnica – Polkowice – Żary wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi na terenie województw dolnośląskiego i lubuskiego • Modernizacja oczyszczalni ścieków
Obronność i bezpieczeństwo	<ul style="list-style-type: none"> • Zakup sprzętu do monitorowania obiektów ochrony przeciwpowodziowej województwa lubuskiego • Ochrona/zwiększanie retencji na obszarach rolniczych. Opracowanie szczegółowej analizy i projektu możliwości zwiększenia retencji obszarów rolniczych w zlewniach nizinnych. Dot. zlewni Bobru i Nysy Łużyckiej • Odtwarzanie retencji dolin rzek. Opracowanie programu możliwości i efektywności rozstawu lub likwidacji wałów przeciwpowodziowych w regionie wodnym • Renaturyzacja koryt cieków i ich brzegów. Opracowanie szczegółowej koncepcji możliwości renaturyzacji dolin rzecznych w regionie wodnym • Modernizacja konstrukcji istniejących budynków i budowa nowych o konstrukcjach odpornych na zalanie. Uszczelnianie budynków, stosowanie materiałów wodoodpornych. Trwałe zabezpieczenie terenu wokół budynków. Identyfikacja i sporządzanie wyceny działań modernizacyjnych wraz z opracowaniem programu dopłat dla właścicieli budynków przeznaczonych do umocnienia w obszarze zagrożenia powodzią o Q1% • Modernizacja konstrukcji istniejących budynków i budowa nowych o konstrukcjach odpornych na zalanie. Uszczelnianie budynków, stosowanie materiałów wodoodpornych. Trwałe zabezpieczenie terenu wokół budynków. Wdrożenie i realizacja programu dopłat dla właścicieli

budynków przeznaczonych do umocnienia w obszarze zagrożenia powodzią o Q1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego

Część ustaleń w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa nie stanowi inwestycji celu publicznego w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2018 r. poz. 121). Zadania te są istotne dla rozwoju województwa lubuskiego oraz są zbieżne z zadaniami samorządu województwa wynikającymi z ustaleń ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2017 r. poz. 2096 z późn. zm.). W gminie Małomice są to:

- Działania na rzecz zapewnienia korzyści ekosystemowych Natury 2000, w szczególności w kwestii łagodzenia skutków zmian klimatycznych oraz adaptacji do zmian klimatu;
- Działania na rzecz promocji zrównoważonej turystyki i zielonych miejsc pracy na terenach obszarów Natura 2000 oraz na rzecz promocji innowacyjnych rozwiązań związanych z siecią Natura 2000;
- Podniesienie jakości nauczania;
- Świadczenie usług publicznych w zakresie kolejowych przewozów pasażerskich organizowanie i zarządzanie publicznym transportem zbiorowym;
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej.

Ustalenia PZPWL należy uwzględnić w gminnych opracowaniach planistycznych, szczególnie w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin. Dla gminy Małomice sformułowano następujące wnioski i rekomendacje.

Tab. 3. Wnioski i rekomendacje dla Gminy Małomice określone na podstawie PZPWL

Strefa	Wnioski i rekomendacje
Przyrodnicza	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie zagospodarowania terenów w obszarach chronionych w dostosowaniu do przedmiotu ochrony oraz zgodnie z przepisami w zakresie ochrony przyrody oraz dokumentami nadrzędnymi; • Zachowanie integralności obszarów węzłowych i zapewnienie drożności korytarzy wyznaczonych w ramach krajowej sieci ekologicznej, w tym odtworzenie drożności korytarzy ichtiologicznych; kształtowanie systemu przyrodniczego poszczególnych miast i gmin w sposób zapewniający ich spójność i powiązanie z krajową siecią ekologiczną; • Ochrona ekosystemów mających znaczenie dla zachowania bioróżnorodności, w tym ekosystemów wodnych, bagiennych, leśnych i łąkowych; • Ochrona zasobów wód podziemnych GZWP zgodnie z warunkami określonymi dla ich obszarów ochronnych; • Zwiększanie retencji zlewni – realizacja obiektów małej retencji, poprawa stosunków wodnych na obszarach rolniczych, retencjonowanie wód opadowych; • Wspieranie działań skutkujących poprawą warunków aerosanitarnych; • Ograniczenie uciążliwości hałasowych poprzez stosowanie rozwiązań izolacyjnych, biologicznych i technicznych; • Poprawa i ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki żywnościowej i wyspecjalizowanej produkcji rolnej; • Rozwój przetwórstwa opartego o zasoby leśne oraz doskonalenie integracji funkcjonalnej leśnictwa z przemysłem drzewnym.

Spoleczna

- Zwiększenie dostępności do usług medycznych, w tym usług specjalistycznych;
- Zwiększenie dostępności do usług sportu i rekreacji;
- Zapewnienie dostępności do placówek edukacyjnych na poziomie przedszkolnym i szkolnym;
- Prowadzenie działań mających na celu wspieranie kształcenia zawodowego w oparciu o współpracę z sektorem gospodarki;
- Rewitalizacja obszarów zdegradowanych;
- Kształtowanie wysokiej jakości przestrzeni publicznych;
- Rozwój budownictwa mieszkaniowego o odpowiednim standardzie;
- Rozwój spójnej struktury osadniczej w oparciu o powiązania funkcjonalno-przestrzenne;
- Rozwój ośrodków usługowych

Kulturowa

- Zachowanie i ochrona obiektów zabytkowych;
- Sporządzanie i realizacja lokalnych programów opieki nad zabytkami;
- Objęcie obiektów zabytkowych właściwą ochroną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- Wspieranie tworzenia parków kulturowych, ustanawiania pomników historii;
- Zachowanie historycznie ukształtowanych układów urbanistycznych, ruralistycznych i przestrzennych;
- Odpowiednie wyekspozowanie obiektów zabytkowych i walorów krajobrazowych, z zachowaniem cech tradycyjnego budownictwa;
- Wykorzystanie walorów dziedzictwa kulturowego w celach turystycznych ze szczególnym uwzględnieniem szlaków kulturowych;
- Zwiększenie dostępności wysokiej jakości oferty kulturalnej.

Ekonomiczno-gospodarcza

- Rozwój i promocja klastrów odpowiadających lokalnej specyfice gospodarczej;
- Wspieranie inicjatyw służących zmniejszeniu bezrobocia i zwiększeniu aktywności zawodowej ludności;
- Rozbudowa infrastruktury turystycznej i kreowanie spójnego wizerunku regionu oraz produktów turystycznych;
- Poprawa i ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki żywnościowej i wyspecjalizowanej produkcji rolnej;
- Rozwój przetwórstwa opartego o zasoby leśne oraz doskonalenie integracji funkcjonalnej leśnictwa z przemysłem drzewnym

Komunikacja i transport

- Poprawa drogowej dostępności komunikacyjnej w zakresie powiązań zewnętrznych i wewnętrznych, w tym budowa i modernizacja sieci dróg krajowych i wojewódzkich;
- Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, w szczególności poprzez budowę obwodnic i działania mające na celu uspokajanie ruchu;
- Uwzględnienie inwestycji związanych z modernizacją linii kolejowych o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym;
- Podjęcie działań mających na celu integrację różnych typów transportu ze szczególnym uwzględnieniem węzłów przesiadkowych;
- Wzrost dostępności transportu publicznego: Przywrócenie ruchu pasażerskiego na linii kolejowej nr 14 na odcinku Żagań – Głogów i Głogów – Leszno
- Zwiększenie wykorzystywania transportu kombinowanego do przewozu towarów;
- Rozwój sieci dróg i szlaków rowerowych oraz propagowanie roweru jako środka codziennej komunikacji

Infrastruktura techniczna

- Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w niezbędną infrastrukturę techniczną;
- Rozbudowa infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej;
- Uwzględnienie nowych terenów przeznaczonych do zabudowy w zakresie rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej;
- Podjęcie działań mających na celu poprawę efektywności energetycznej;
- Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego poprzez budowę oraz modernizację sieci elektroenergetycznych i gazowych;
- Rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez budowę oraz modernizację infrastruktury teleinformatycznej;
- Upowszechnienie i promocja technologii informacyjnych;
- Podjęcie działań mających na celu usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest;
- Wzrost wykorzystania OZE poprzez generację rozproszoną;
- Wyznaczanie obszarów z dopuszczeniem lokalizacji instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii o mocy powyżej 100 kW

Obronność i bezpieczeństwo

- Utrzymanie, rozbudowa i integracja sieci zarządzania kryzysowego i ratownictwa;
- Przeciwdziałanie zagrożeniu powodziowemu oraz uwzględnienie stref zagrożenia powodziowego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na obszarze Gminy Małomice. Są one również spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej tj. z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) oraz Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030. Komplementarność celów wyznaczonych w Strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Cel główny KSRR zakłada *efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym*. Cel ten uzupełniony jest 3 celami operacyjnymi:

Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,

Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,

Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności cele średniookresowej strategii rozwoju kraju, krajowej strategii rozwoju regionalnego, odpowiednich strategii ponadregionalnych, a także cele i kierunki koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju.

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii Rozwoju Gminy Małomice i ze Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	Strategia Rozwoju Gminy Małomice na lata 2022-2032
Cel strategiczny 1. Inteligentna, zielona gospodarka regionalna 1.1. Wzmocnienie sektora B+R oraz mechanizmów transferu innowacji, szczególnie w obszarach regionalnych inteligentnych specjalizacji 1.2. Rozwój zielonej gospodarki, w tym energetyki przyjaznej środowisku 1.3. Wysoka jakość kształcenia oraz jego powiązanie z regionalnym rynkiem pracy 1.4. Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej i powiązań gospodarczych regionu 1.5. Rozwój konkurencyjnego sektora przedsiębiorstw i wsparcie reindustrializacji 1.6. Rozwój potencjału turystycznego 1.7. Konkurencyjne i ekologiczne rolnictwo oraz rozwój produktów regionalnych	Cel operacyjny 1.3. Przystosowanie do zmian klimatu oraz ochrona środowiska 1.3.2. Rozwój zielonej infrastruktury na terenie Gminy Małomice poprzez nasadzenie i pielęgnację drzew, krzewów i innej roślinności, a także ochronę zieleni już istniejącej. 1.3.3. Prowadzenie edukacji ekologicznej skierowanej do różnych grup społecznych m.in. w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami. 1.3.4. Kontynuacja działań w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest. Cel operacyjny 2.1. Wykorzystanie potencjału przyrodniczego oraz turystycznego Gminy Małomice oraz jego promocja 2.1.1. Dalsze prace nad modernizacją oraz wzbogacaniem atrakcyjności Zalewu w

Małomicach, jako głównej atrakcji na terenie Gminy.

2.1.2. Podjęcie działań służących rozbudowie bazy agroturystycznej (w tym bazy noclegowej i gastronomicznej) umożliwiającej turystom sprawny i atrakcyjny pobyt na terenie Gminy.

2.1.3. Stworzenie infrastruktury turystycznej promującej lokalne dziedzictwo kulturowe (np. tablice informacyjne przy zabytkach, ścieżki lokalne z historycznym opisem danej miejscowości i ciekawostkami).

2.1.4. Stworzenie oferty wycieczek po regionie dla wszystkich grup wiekowych.

2.1.5. Wykorzystanie potencjału związanego z położeniem w granicach obszarów chronionych oraz w dolinie rzeki Bóbr.

2.1.6. Promocja lokalnych wydarzeń kulturalnych i przedsiębiorców.

2.1.7. Coroczne opracowanie kalendarza imprez cyklicznych dla mieszkańców i turystów.

2.1.8. Aktywna współpraca z partnerami samorządowymi i prywatnymi oraz sektorem NGO w celu promowania wyrobów, usług i atrakcji gminnych

2.1.9. Wykorzystanie do promocji mediów lokalnych i ponadlokalnych, mediów społecznościowych, a także tradycyjnych środków przekazu.

Cel operacyjny 2.2. Wzrost konkurencyjności Gminy w Małomicach w regionie poprzez rozwój przedsiębiorczości

2.2.1. Rozwój obecnych oraz powstawanie nowych przedsiębiorstw o zróżnicowanym charakterze działalności.

2.2.2. Wsparcie rozwoju rolnictwa, w tym małych gospodarstw oraz zachęcanie do utworzenia gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych.

2.2.3. Uczestnictwo w programach wsparcia dla młodych przedsiębiorców i inwestorów.

2.2.4. Organizacja warsztatów z zakresu doradztwa zawodowego oraz realizacja kursów dla osób bezrobotnych i wykluczonych społecznie.

2.2.5. Współpraca z samorządem powiatowym oraz podmiotami gospodarczymi w zakresie edukacji zawodowej i praktyki zawodowej oraz wspieranie zawodów pożądaných na lokalnym rynku pracy.

Cel strategiczny 2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi

- 2.1. Wzrost dostępności i efektywności kształcenia oraz wychowania przedszkolnego i opieki nad najmłodszymi dziećmi
- 2.2. Promocja włączenia społeczno-zawodowego oraz kompleksowe wsparcie seniorów
- 2.3. Wysoka jakość i dostępność usług medycznych oraz upowszechnianie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego stylu życia
- 2.4. Zapewnienie bogatej oferty kulturalnej oraz ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego
- 2.5. Rozbudowa oraz modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, a także upowszechnianie i promocja sportu
- 2.6. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i poczucia tożsamości regionalnej

Cel operacyjny 3.1. Zapewnienie wysokiej jakości systemu oświaty oraz opieki nad najmłodszymi mieszkańcami

- 3.1.1. Budowa Przedszkola Publicznego w Małomicach.
- 3.1.2. Utworzenie żłobka na terenie Gminy zapewniającego opiekę nad dziećmi do 3 roku życia.
- 3.1.3. Poprawa oraz rozbudowa infrastruktury szkolnej oraz towarzyszącej jej infrastruktury sportowej.
- 3.1.4. Doposażenie i poszerzenie oferty edukacyjnej i kulturalnej w placówkach oświatowych na terenie Gminy.
- 3.1.5. Zapewnienie nowoczesnych materiałów edukacyjnych umożliwiających prowadzenie specjalistycznych zajęć np. z programowania, przyrodniczych, językowych oraz matematycznych dla dzieci i młodzieży.
- 3.1.6. Zwiększenie ilości miejsc w przedszkolach.

Cel operacyjny 3.2. Podniesienie jakości usług społecznych na terenie Gminy Małomice

- 3.2.1. Modernizacja budynku, w którym świadczone są usługi zdrowotne (Ośrodek Zdrowia w Małomicach).
- 3.2.2. Rozwój działalności Klubu Seniora na terenie Gminy.
- 3.2.3. Wspieranie Centrum Integracji Społecznej oraz spółdzielni socjalnych w celu wykluczenia marginalizacji z tytułu trudności ze znalezieniem pracy.
- 3.2.4. Poszerzenie oferty usług oraz modernizacja Ośrodka Pomocy Społecznej.
- 3.2.5. Zapewnienie opieki poprzez programy opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami.
- 3.2.6. Poprawa dostępności do obiektów publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami m.in. poprzez zniesienie barier architektonicznych.
- 3.2.7. Cyfryzacja usług publicznych wraz z zapewnieniem odpowiednich szkoleń i kursów dla mieszkańców, w tym dla osób starszych.
- 3.2.8. Tworzenie warunków do poprawy dostępu do opieki medycznej.
- 3.2.9. Wsparcie i realizacja zadań związanych z ochroną zdrowia - programy zdrowotne i profilaktyczne realizowane we współpracy i samodzielnie przez Gminę.
- 3.2.10. Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie walki z uzależnieniami.
- 3.2.11. Wsparcie działań na rzecz osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się, w tym migrantów oraz uchodźców, dotyczących m.in. edukacji, zatrudnienia, włączenia społecznego, a także organizacji infrastruktury mieszkaniowej.

Cel operacyjny 3.3. Zagospodarowanie czasu wolnego

3.3.1. Modernizacja istniejących świetlic wiejskich, a także modernizacja innych obiektów kulturalnych oraz miejsc rekreacji w Gminie.

3.3.2. Wspieranie działalności świetlic wiejskich, w tym opracowanie oferty kulturalnej w celu wykorzystania ich jako lokalnych centrów kultury

3.3.3. Systematyczna rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, m.in. boiska, korty, place zabaw, kluby sportowe, siłownie plenerowe.

3.3.4. Wsparcie działalności lokalnych organizacji, w tym klubów sportowych i kół gospodyń wiejskich.

3.3.5. Wsparcie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, w tym ich modernizacja i doposażenie.

3.3.6. Rozwój oferty kulturalnej odpowiadającej na potrzeby młodzieży, w tym organizacja zajęć w godzinach popołudniowo-wieczornych

3.3.7. Organizacja zajęć rozwijających zainteresowania zarówno dla dzieci i młodzieży jak i osób dorosłych, w tym organizacja warsztatów, wyjazdów, spotkań z przedstawicielami różnych dziedzin.

3.3.8. Wzmocnienie współpracy międzynarodowej z gminą partnerską, m.in. organizacja obozów językowych dla mieszkańców

Cel strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu

3.1. Modernizacja oraz rozwój infrastruktury komunikacyjnej i transportu zbiorowego

3.2. Wzmocnienie dostępności infrastruktury teleinformatycznej

3.3. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego i publicznego

3.4. Ochrona środowiska przyrodniczego, w tym przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu

3.5. Rozwój funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich wraz z ich obszarami funkcjonalnymi

3.6. Wzmocnienie funkcji społeczno-gospodarczych miast średnich i lokalnych ośrodków miejskich

3.7. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich

Cel operacyjny 1.1. Rozwój infrastruktury technicznej, w tym wodno-kanalizacyjnej, melioracyjnej oraz deszczowej

1.1.1. Doprowadzenie sieci kanalizacyjnej do jak największej liczby gospodarstw domowych oraz rozbudowa nowej oczyszczalni ścieków.

1.1.2. Przeprowadzenie inwentaryzacji szamb.

1.1.3. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na rozwój i modernizację sieci kanalizacyjnej.

1.1.4. Wsparcie mieszkańców w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

1.1.5. Modernizacja istniejącej sieci kanalizacyjnej.

1.1.6. Rozwój sieci gazowej na terenie Gminy.

1.1.7. Rozwój systemu zaopatrzenia w wodę oraz ujęć wodnych poprzez modernizację istniejącej sieci, a także jej rozbudowę do nowopostępujących budynków.

1.1.8. Rozwój sieci melioracyjnej oraz retencyjnej (rowy, przepusty, mała retencja itp.).

1.1.9. Monitoring stanu bieżącego utrzymania rzek i innych cieków wodnych, współpraca z instytucjami odpowiedzialnymi (Wody Polskie i spółki wodne).

Cel operacyjny 1.3. Przystosowanie do zmian klimatu oraz ochrona środowiska

1.3.1. Modernizacja, przebudowa, rozbudowa oraz poprawa efektywności energetycznej i elektroenergetycznej obiektów gminnych oraz wsparcie mieszkańców w procesach termomodernizacyjnych, w tym w wymianie wysokoemisyjnych kotłów.

1.3.2. Rozwój zielonej infrastruktury na terenie Gminy Małomice poprzez nasadzenie i pielęgnację drzew, krzewów i innej roślinności, a także ochronę zieleni już istniejącej.

1.3.3. Prowadzenie edukacji ekologicznej skierowanej do różnych grup społecznych m.in. w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami.

1.3.4. Kontynuacja działań w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest.

1.3.5. Działania w zakresie ochrony lokalnej bioróżnorodności.

Cel operacyjny 1.2. Poprawa jakości infrastruktury drogowej i sieci komunikacyjnej

1.2.1. Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej w zakresie dróg gminnych lokalnych i dojazdowych oraz zapewnienie spójnej infrastruktury drogowej.

1.2.2. Współpraca z zarządcami dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych w zakresie rozbudowy i remontów dróg wyższego rzędu.

1.2.3. Rozbudowa infrastruktury pieszo-rowerowej, w tym stworzenie systemu ścieżek oraz szlaków rowerowych i pieszych, a także połączenie ich z ponadlokalnymi szlakami.

1.2.4. Poprawa bezpieczeństwa przy drogach, przejściach dla pieszych i w miejscach publicznych m.in. poprzez budowę chodników oraz rozbudowę i modernizację oświetlenia.

1.2.5. Rozwój transportu publicznego w szczególności w miejscowościach wykluczonych komunikacyjnie m.in. poprzez nawiązanie współpracy z jednostkami organizującymi przewóz zbiorowy, a także budowa, modernizacja i utrzymanie istniejących zatok i przystanków.

Cel operacyjny 1.4. Uporządkowanie publicznej przestrzeni gminnej

1.4.1. Aktualizacja Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

1.4.2. Dokonanie aktualizacji przestarzałych i nieaktualnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

1.4.3. Wyznaczenie obszarów inwestycyjnych i mieszkaniowych na terenie Gminy.

1.4.4. Dążenie do pokrycia jak największej ilości powierzchni Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w celu uniknięcia chaosu urbanistycznego.

1.4.5. Ochrona zabytków na terenie Gminy.

Cel operacyjny 2.3. Rozwój budownictwa mieszkaniowego

2.3.1. Zwiększenie dostępności i standardu mieszkań dla rodzin najuboższych mieszkańców Gminy (w tym poprzez budowę nowych mieszkań, remonty pustostanów, podnoszenie standardu zamieszkania budynków).

2.3.2. Zwiększenie zakresu remontów i modernizacji gminnych mieszkań.

Cel strategiczny 4. Region atrakcyjny, efektywnie zarządzany i otwarty na współpracę

- 4.1. Efektywna współpraca międzyregionalna i transgraniczna
- 4.2. Atrakcyjny wizerunek i rozpoznawalna marka województwa
- 4.3. Wysoka sprawność działania administracji publicznej i instytucji regionalnych oraz współdziałanie na rzecz rozwoju regionu
- 4.4. Wzmocnienie roli i integracja systemów zarządzania strategicznego oraz planowania przestrzennego na poziomie regionalnym i lokalnym
- 4.5. Rozwój e-usług i kompetencji cyfrowych społeczeństwa

Cel operacyjny 1.2. Poprawa jakości infrastruktury drogowej i sieci komunikacyjnej

1.2.2. Współpraca z zarządcami dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych w zakresie rozbudowy i remontów dróg wyższego rzędu.

Cel operacyjny 1.4. Uporządkowanie publicznej przestrzeni gminnej

1.4.1. Aktualizacja Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

1.4.2. Dokonanie aktualizacji przestarzałych i nieaktualnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Cel operacyjny 2.1. Wykorzystanie potencjału przyrodniczego oraz turystycznego Gminy Małomice oraz jego promocja

2.1.8. Aktywna współpraca z partnerami samorządowymi i prywatnymi oraz sektorem NGO w celu promowania wyrobów, usług i atrakcji gminnych.

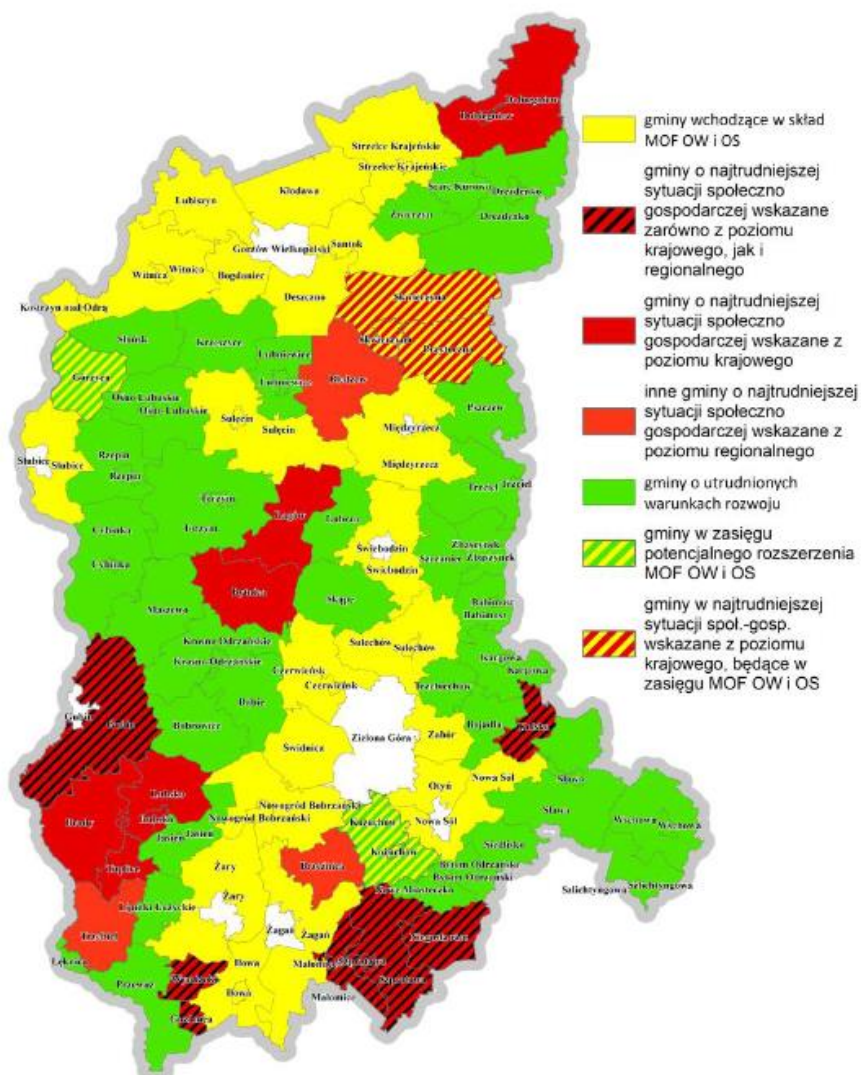
Cel operacyjny 3.2. Podniesienie jakości usług społecznych na terenie Gminy Małomice

3.2.7. Cyfryzacja usług publicznych wraz z zapewnieniem odpowiednich szkoleń i kursów dla mieszkańców, w tym dla osób starszych.

Cel operacyjny 3.3. Zagospodarowanie czasu wolnego

3.3.8. Wzmocnienie współpracy międzynarodowej z gminą partnerską, m.in. organizacja obozów językowych dla mieszkańców

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego określa również Obszary Strategicznej Interwencji (OSI), do których w szczególnym stopniu należy kierować interwencję publiczną obejmującą finansowane z różnych źródeł inwestycje (w tym gospodarcze, infrastrukturalne i zasoby ludzkie). Zgodnie z podziałem w Strategii Województwa Lubuskiego Miasto i Gmina Małomice została zaliczona do gmin o najtrudniejszej sytuacji społeczno-gospodarczej wskazanych zarówno z poziomu krajowego, jak i regionalnego.

Ryc. 7. . Obszary Strategicznej Interwencji w województwie lubuskim

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030

Interwencja, zgodnie zapisami w Strategii Województwa Lubuskiego 2030, w stosunku do obszarów wiejskich obejmować będzie w szczególności:

- poprawę dostępu do usług publicznych, w tym dostępności do świadczeń medycznych oraz profilaktyki zdrowotnej, edukacji, usług opiekuńczych oraz kultury i rekreacji, m.in. poprzez współpracę międzygminną, integrującą świadczenie usług i pozwalającą na podnoszenie ich jakości;
- uzupełnienie infrastruktury technicznej;
- zwiększanie dostępności komunikacyjnej;
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych mieszkańców i wsparcie lokalnej przedsiębiorczości z wykorzystaniem technologii informacyjnych i komunikacyjnych umożliwiających zdalne nauczanie i świadczenie usług na odległość;
- rozwijanie oferty z obszaru turystyki i rekreacji;
- wykorzystanie atrakcyjnej przestrzeni województwa dla lokalizowania ośrodków opieki dla osób starszych z Polski i z zagranicy, przy zapewnianiu odpowiedniego standardu usług zdrowotnych i kulturalnych;

- wykorzystanie struktur sieciowych w pobudzaniu aktywności gospodarczej i społecznej (m.in. LGD, ODR, izby rolnicze);

Działania powyższe, szczególnie z zakresu poprawy dostępu do usług publicznych, uzupełniania infrastruktury technicznej, zwiększenia dostępności komunikacyjnej czy rozwijania oferty z obszaru turystyki zgodne ze Strategią Rozwoju Gminy Małomice na lata 2022-2032.

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Kontrola prawidłowego przebiegu procesu realizacji Strategii Rozwoju Gminy Małomice polega na odpowiednim jej wdrażaniu, a następnie monitoringu i ewaluacji. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka, wydział lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, Urząd Miejski, jednostki organizacyjne Gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Burmistrz Małomic, Rada Miejska Małomic oraz odpowiednie komórki Urzędu, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

Dodatkowo, rekomenduje się przyjęcie lub aktualizację szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji działań danego celu strategicznego. Dokumentami, które wymagać będą aktualizacji bądź przyjęcia w okresie realizacji Strategii będą m.in. Wieloletni Program Gospodarowania Zasobem Gminy, Program Opieki Nad Zabytkami, Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej, Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, Gminny Program Rewitalizacji czy Program Ochrony Środowiska. W przypadku poprawy skoordynowania działań z zakresu planowania przestrzennego Gmina sporządzi

ocenę aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z wieloletnim programem sporządzania planów miejscowych.

Podczas wdrażania Strategii, Gmina zadba o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, wliczając w to lokalne organizacje pozarządowe oraz inne jednostki samorządu terytorialnego i administrację rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez podmioty z jej otoczenia, do których należy w szczególności powiat żagański. W chwili przyjęcia dokumentów przez ww. podmioty, Gmina dokona analizy zgodności zapisów swojej Strategii i w razie potrzeby dokona ich aktualizacji.

Ponadto dążyć będzie się do wprowadzania rozwiązań, które będą związane z inteligentnym zarządzaniem z wykorzystaniem nowoczesnych technologii komunikacyjno-informacyjnych. Narzędzia te zapewnią sprawną pracę Urzędu Miejskiego, jednostek podległych, ale również wpłyną na ochronę środowiska i możliwości pomiaru jakości życia w Gminie.

W celu wdrożenia praktyki angażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z organizacjami pozarządowymi. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach Gminy.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o Stanie Gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą ustawą „Raport obejmuje podsumowanie działalności burmistrza w roku poprzednim, w szczególności realizacją polityk, programów, strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego”. Jednocześnie monitorowanie Strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Dodatkowo, narzędziem wspomagającym monitorowanie wdrażania Strategii będzie tabela ewaluacyjna stanowiąca Załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. W tabeli znajduje się miejsce na wprowadzenie jednostki odpowiedzialnej za realizację celów, a także kolumny z planowaną datą wykonania zadania oraz datą faktyczną. Na podstawie tego uzupełniona zostanie ostatnia część tabeli ewaluacyjnej, zawierająca informacje o stanie realizacji zadania. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części osiągnięto założony cel operacyjny, a dalej strategiczny.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Miasto i Gmina Małomice na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, w ramach Fundusze Europejskie Województwa Lubuskiego 2021-2027 (FEWL2021-2027), ogólnopolskich programów operacyjnych, Krajowego Planu Odbudowy, Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Fundusz Inwestycji Lokalnych oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- środki budżetu państwa i państwowych funduszy celowych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Lubuskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przed podmioty publiczne i prywatne.

Warto jest zauważyć, że w najbliższym czasie w ramach nowej perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze tj. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Ostatni z wymienionych jest częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Do programów krajowych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą m.in.:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS),
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS),
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC),
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE),
- Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ),
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację zadań określonych w Strategii Rozwoju Gminy Małomice na lata 2022-2032. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w Strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych komórek Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych Gminy.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga i zakłada współpracę z Gminami sąsiednimi, powiatem żagańskim oraz województwem lubuskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta powinna obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji lub udzielenie pożyczki na realizację zadań.

Podstawę do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób

niezagrożający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczone będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określone będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczone będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Zgodnie z Uchwałą nr XL/211/2021 Rady Miejskiej w Małomicach z dnia 15 grudnia 2021 roku w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Małomice na lata 2022-2045, potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jest jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) i w latach 2022-2032 wyniesie ok. 40 mln zł.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Małomice

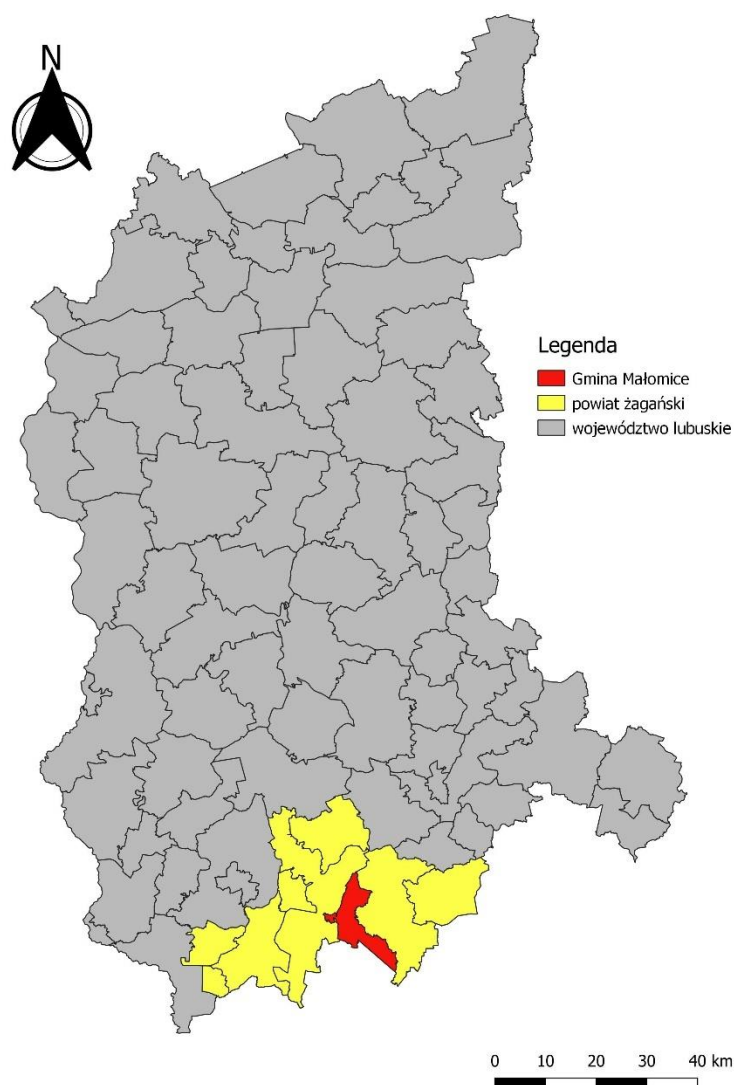
SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY	62
1.1. Informacje ogólne.....	62
1.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	64
1.3. Walory przyrodnicze i kulturowe	66
CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY.....	70
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy	70
2.2. Infrastruktura i środowisko	73
<i>Infrastruktura drogowa</i>	<i>73</i>
<i>Urządzenia sieciowe.....</i>	<i>74</i>
<i>Gospodarka odpadami.....</i>	<i>75</i>
<i>Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska</i>	<i>77</i>
2.3. Stan finansów samorządowych	77
<i>Wykonanie budżetu</i>	<i>77</i>
<i>Struktura dochodów i wydatków</i>	<i>79</i>
<i>Potencjał inwestycyjny.....</i>	<i>81</i>
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	83
3.1. Demografia.....	83
3.2. Kapitał społeczny.....	86
<i>Przedszkola i żłobki</i>	<i>86</i>
<i>Edukacja.....</i>	<i>87</i>
<i>Kultura i sport</i>	<i>90</i>
<i>Bezpieczeństwo publiczne.....</i>	<i>91</i>
<i>Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne Gminy</i>	<i>91</i>
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	94

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

Gmina Małomice jest gminą miejsko-wiejską, która położona jest powiecie żagańskim należącym do południowej części województwa lubuskiego. Przez centralną część Gminy przepływa rzeka Bóbr. Ogólna powierzchnia wynosi 79,5 km², co stanowi ok. 7% powiatu. Według Danych Urzędu Statystycznego liczba mieszkańców w 2020 roku wyniosła 5 165. Centrum administracyjnym Gminy, pełniącym funkcje usługowe oraz administracyjne jest Miasto Małomice, położone 60 km na południe od Zielonej Góry.

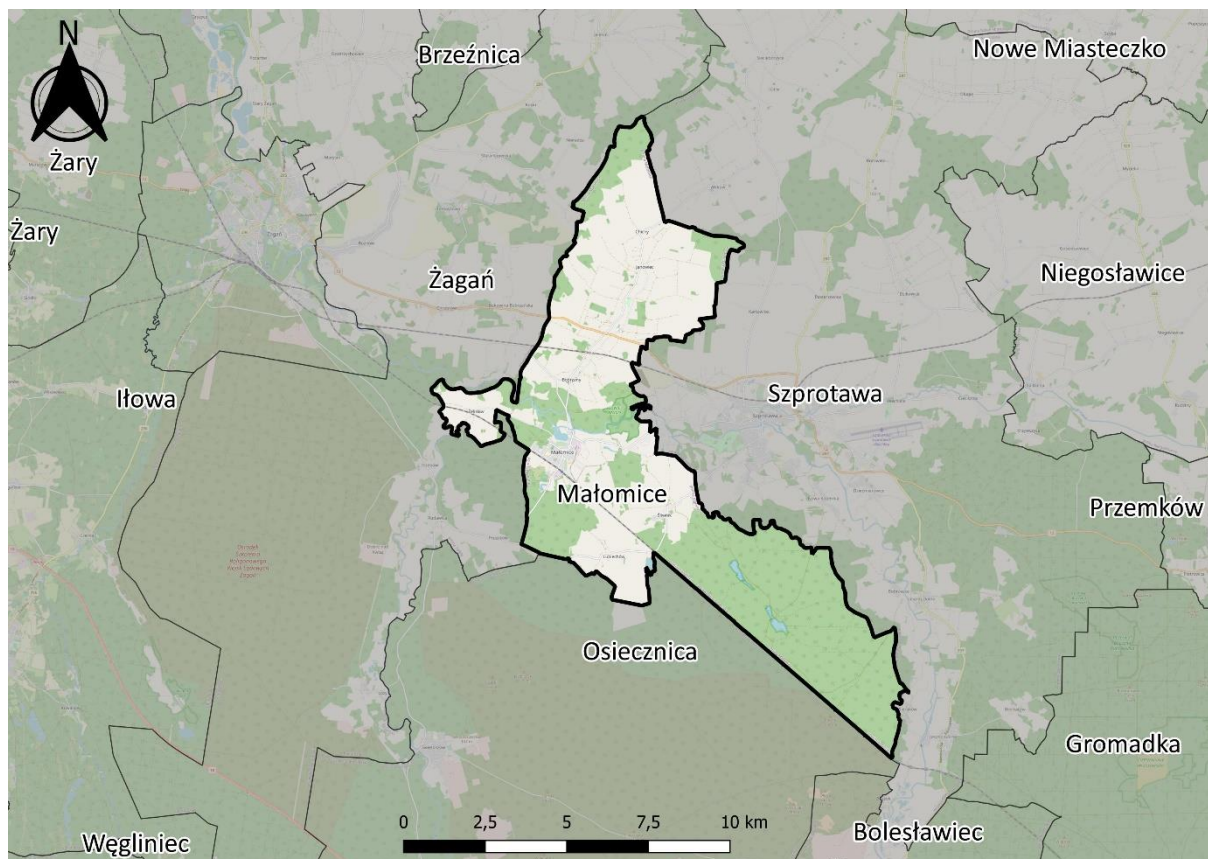

Ryc. 8. Położenie Gminy Małomice na tle powiatu oraz województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii

Gmina graniczy z:

- Gminą Szprotawa (powiat żagański) – od wschodu,
- Gminą Żagań (powiat żagański) – od zachodu,
- Gminą Osiecznica (powiat bolesławicki, województwo dolnośląskie) – od południa.

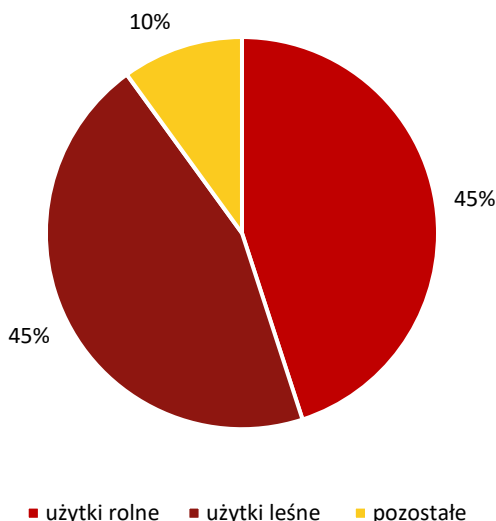
Ryc. 9. Gmina Małomice na tle gmin ościennych
Źródło: opracowanie własne

W Gminie Małomice znajduje się 7 miejscowości, w tym 6 sołectw: Miasto Małomice, sołectwo Bobrzany, sołectwo Chichy, sołectwo Lubiechów, sołectwo Śliwnik, sołectwo Żeliszaw oraz sołectwo Janowiec.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku Gmina Małomice była właścicielem 281,80 ha gruntów położonych, wyłącznie w jej granicach administracyjnych. Obszary wiejskie stanowią 74 km², natomiast miasto zaledwie 5 km². Struktura użytkowania terenów w podziale na miasto oraz część wiejską wygląda następująco:

- **lasy i zakrzewienia** – 25,6% miasto, 46,9% tereny wiejskie;
- **tereny wiejskie, łąki i pastwiska** – 7,3% miasto, 11,6% tereny wiejskie;
- **grunty orne** – 35,4% miasto, 33,4% tereny wiejskie;
- **tereny osadnicze** – 18,1% miasto, 1,6% tereny wiejskie.

Uogólniając, użytki rolne stanowią 45% Gminy, tak samo jak użytki leśne – 45%, pozostała część, w tym tereny zabudowane wynosi 10% powierzchni.

Ryc. 10. Struktura użytkowania gruntów w Gminie Małomice
Źródło: opracowanie własne

Głównymi elementami układu komunikacyjnego są:

- **droga krajowa nr 12** – relacji: granica państwa – Łęknica – Żary – Żagań – Szprotawa – Głogów – Leszno – Kalisz – Sieradz – Piotrków Trybunalski – Radom – Lublin – Chełm – Dorohusk – granica państwa;
- **linia kolejowa o znaczeniu państwowym** – relacji: Wrocław Muchobór Wielki – Piekary – Legnica – Mitkowice – Żagań – Bieniów.

Na terenie Gminy znajduje się jedna stacja kolejowa w Małomicach, kolejna natomiast w Bukowinie Bobrzańskiej, tuż przy granicy Gminy oraz w Szprotawie.

1.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Sieć osadnicza jest tworzona przez małe miasto Małomice oraz 6 wiejskich jednostek. Największymi wsiami są Chichy oraz Bobrzany. Ze względu na szczególny kształt Gminy, trudno mówić o wyraźnie ukształtowanej sieci osadniczej. Janowiec, Chichy oraz Bobrzany tworzą wspólny układ osadniczy, położony wzdłuż cieku Młynówka. Pozostałe wsie tworzą indywidualne jednostki. W układzie miasta Małomice brak jest wyraźnie ukształtowanego obszaru centralnego, a na południu znajduje się silna bariera komunikacyjna, jaką jest linia kolejowa. Za obszar centralny uznaje się rynek przy pl. Konstytucji 3 Maja. Ekspansję zagospodarowania miejskiego wyznacza się w kierunku wschodnim oraz południowym.

Na terenie Gminy Małomice nadrzędnym dokumentem planistycznym jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. To dokument określający politykę przestrzenną Gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego. Obecnie obowiązujące Studium zostało przyjęte uchwałą nr XXXVI/282/2002 Rady Miejskiej w Małomicach z dnia 26 kwietnia 2002 roku. W 2018 roku Rada Miejska w Małomicach na podstawie uchwały nr LV/247/18 przyjęła zmianę Studium. Uwzględnia ona zmianę dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub niskiej wielorodzinnej, dla terenów które zostały włączone w obszar miasta Małomice, a w chwili przyjęcia uchwały były częścią wsi Śliwnik. Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy charakteryzuje się następującymi typami terenów:

- MUC – obszar centralny miasta,
- MW – tereny z wielorodzinną zabudową mieszkaniową,
- MN – tereny z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- PM – tereny z zabudową mieszkalno-gospodarczą, z wykluczeniem zabudowy rolnej,
- MP – tereny z zabudową mieszkalno-gospodarczą, w tym o charakterze rolniczym,
- ML – tereny z zabudową letniskową,
- US – tereny z usługami i formami służącymi rekreacji,
- UO – tereny z obiektami oświatowymi i zabudową towarzyszącą,
- P – tereny, w których preferuje się przemysł oraz usługi,
- PE – tereny powierzchniowej eksploatacji kopali,
- PR – tereny z obiektami związanymi z produkcją rolną,
- KS – tereny dla urządzeń i obiektów obsługi komunikacji samochodowej,
- KK – tereny dla linii i urządzeń,
- ZC – tereny cmentarzy oraz zieleni towarzyszącej,
- ZD – tereny ogródków działkowych,
- ZN – tereny zieleni nieurządzonej oraz urządzonej wraz z wodami otwartymi,
- ZNW – tereny zieleni nieurządzonej na obszarze krajowego korytarza ekologicznego w dolinie Bobru,
- UE – tereny objęte ochroną, jako użytki ekologiczne,
- W – tereny większych zbiorników wodnych i stawów hodowlanych,
- WZ – tereny dla obiektów i urządzeń zaopatrzenia w wodę,
- EG – teren stacji redukcyjno-pomiarowej gazu,
- NO – tereny oczyszczalni ścieków,
- RL – tereny lasów i dolesień,
- RL(PE) – tereny lasów, z możliwością eksploatacji kopalin,
- R – pozostałe.

Akty prawa miejscowego w postaci obowiązujących i opracowywanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego regulują planowanie przestrzenne w Gminie. Obecnie Gmina dysponuje 16 planami, a ogólny udział powierzchni wynosi zaledwie 0,56%.

Tabela poniżej przedstawia liczbę decyzji o warunkach zabudowy wydanych w latach 2016-2020 w Gminie Małomice na tle powiatu. Wynika z niej, że liczba wydawanych decyzji na przestrzeni lat maleje. W 2016 wydano 50, natomiast w 2020 jedynie 29 decyzji. Jest to korzystne zjawisko z uwagi na to, że wykorzystywanie decyzji o warunkach zabudowy, jako alternatywy w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, może przyczynić się do uniemożliwienia racjonalnego kształtowania ładu przestrzennego. Oparcie planowania przestrzennego o MPZP skutkuje zachowaniem ładu wraz ze zdefiniowaniem odpowiednich kierunków rozwoju przestrzeni. Pozwala to także włączyć do planowania samorządy, społeczność oraz innych właścicieli nieruchomości z obrębu omawianego terenu. Takie podejście przyczynia się do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju. Wskaźnik decyzji o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w 2020 dla Gminy Małomice osiągnął praktycznie ten sam poziom, co wskaźnik dla powiatu – ok. 5,6. Warto zauważyć,

że wskaźnik ten w przypadku powiatu żagańskiego od 2016 roku uległ wzrostowi, natomiast w Gminie Małomice spadł z 9,50.

Tab. 4. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w latach 2016-2020

		2016	2017	2018	2019	2020
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem	Gmina Małomice	50	36	34	27	29
	powiat	401	409	399	406	440
Decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Gmina Małomice	9,50	6,84	6,53	5,22	5,61
	powiat	4,97	5,11	5,01	5,14	5,63

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

1.3. Walory przyrodnicze i kulturowe

Według klasyfikacji dziesiętnej Międzynarodowej Federacji Dokumentacyjnej, która została rozwinięta oraz ujednoczona przez J. Kondrackiego, obszar Gminy Małomice leży w podprowincji Niziny Sasko-łużyckie (317), natomiast obszary wysunięte najbardziej na północ należą do podprowincji Niziny Środkowopolskie (318). W części należącej do podprowincji 317 wyróżnia się mezoregion Bory Dolnośląskie (317.74), zaliczające się do makroregionu – Nizina Śląsko-łużycka. W obrębie mezoregionu 317.74 wyróżnia się mikroregion Kotlina Żagańska (317.743), którym jest obniżenie powstałe w wyniku połączenia trzech dolin: Bobru, Kwisy i Szprotawy. Podprowincję 318 tworzy fragment makroregionu Wał Trzebnicki, wkraczając w mezoregionu Wzgórza Dalkowskie (318.42) oraz skraj mikroregionu Równina Brzeźnicka (318.421). Dominującym typem siedliskowym Borów Dolnośląskich jest bór świeży. Mniejszy udział mają bory mieszane, bory wilgotne i bory suche. Dąbrowy i buczyny zajmują jedynie najżyźniejsze fragmenty Borów, w których bory bagienne i olsy zachowały się na skromnej powierzchni. Podstawowym i zdecydowanie dominującym gatunkiem w drzewostanie Borów Dolnośląskich jest sosna.

Rzeźba terenu Gminy w większości jest równinna z występującymi dolinami rzecznyymi. Największą z nich jest dolina Bobru, przebiegająca na północ od Małomic. Na zachód od Żeliszawia łączy się z nią dolina Kwisy – największego dopływu Bobru. teren Gminy nie obejmuje koryta Kwisy, a zaledwie prawobrzeżną część jej doliny. Mniejsza dolina Ławki łączy się z doliną Bobru w okolicy wsi Bobrzany. Rzeźba terenu nie jest istotnie przekształcona przez człowieka. Niewielki obszar bezpośrednio na południe od zabudowy Małomic został lokalnie intensywniej przekształcony ze względu na odkrywkową eksploatację kopalni.

Sieć cieków wodnych na terenie Gminy przede wszystkim rzeka Bóbr oraz jej dopływy: Kwisa, Ruda, Ławka, Strużyna oraz Gąsawka. Rzeka Bóbr przepływa przez omawiany obszar w odcinku o długości ok. 7 km, a największy jej dopływ – Kwisa – ok. 1,5 km. Ponadto wśród wód powierzchniowych występują duże stawy. Największe z nich zlokalizowane są w południowo-wschodniej części Gminy.

Wśród gleb rolniczych przeważają gleby brunatne właściwe. Oprócz nich w okolicach Śliwnika występują powierzchnie zajmowane przez czarne ziemie, a w okolicach Lubiechowa – torfy niskie. Pod względem bonitacyjnym przeważają gleby klas III oraz IV.

Na terenie Gminy Małomice znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

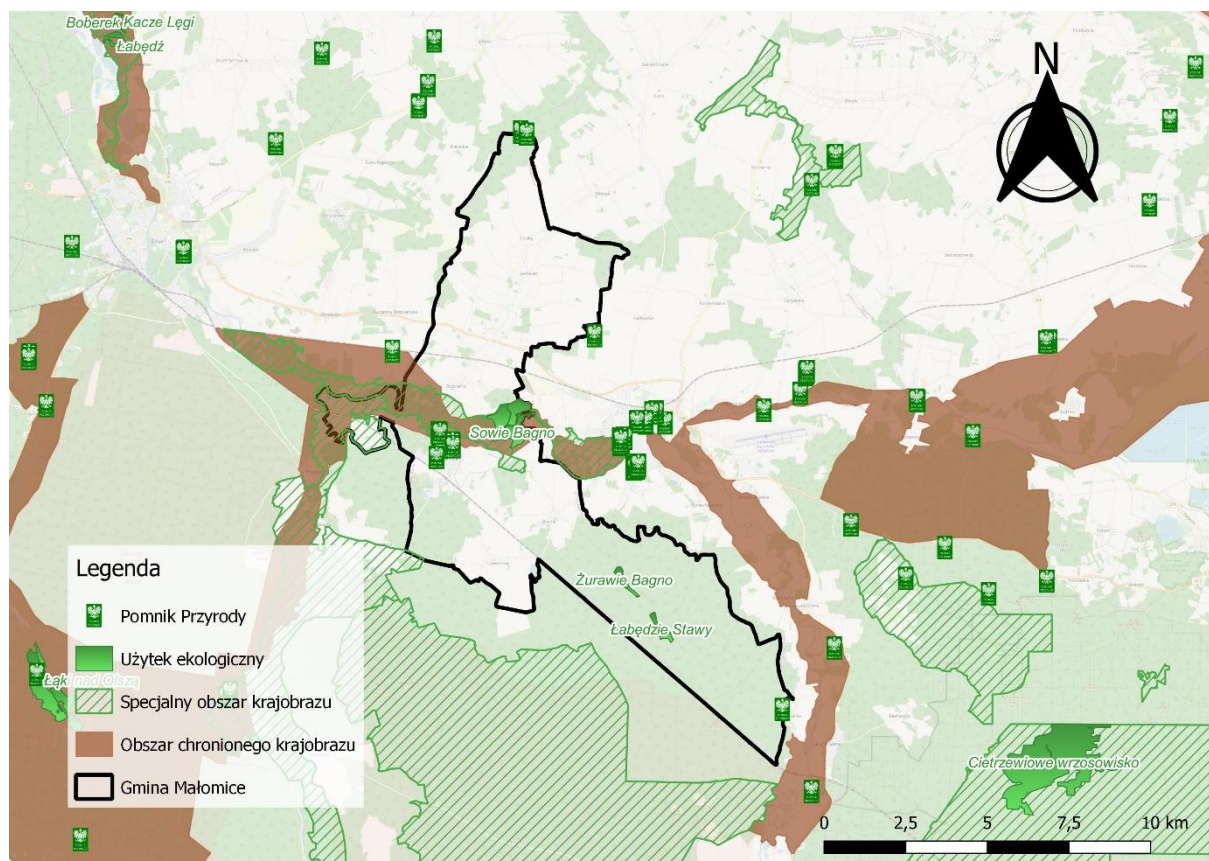
- **Fragment Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Bobru”** – dolina ma charakter naturalny z meandrami i starorzeczami. Brzegom rzeki towarzyszy zwykle pas nadrzecznych zarośli wierzbowych oraz pozostałości łągów wierzbowych. Taras zalewowy stanowią zarastające łąki, a także pola uprawne i niewielkie lasy łąkowe i grądowe (grąd środkowoeuropejski, łąkowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe i łąg wierzbowy). Obszar ma duże znaczenie dla zachowania

ciągłości korytarza ekologicznego doliny rzeki Bóbr. Znajdują się tu także ważne stanowiska trzepli zielonej, jelonka rogacza, a także bobra europejskiego czy kozy złotawej.

- **Fragment Obszaru Chronionego Krajobrazu „Bory Dolnośląskie”** – Bory leżą w dorzeczu Odry, a główną rzeką regionu jest Bóbr, do którego uchodzą Kwisa, Czerna Wielka i Czerna Mała. Zachodnia część obszaru znajduje się w zlewni Nysy Łużyckiej. Dominującym gatunkiem jest sosna z domieszką dębów, brzozy, buka oraz jodły i świerka. Na żyzniejszych siedliskach występują płaty borów mieszanych i fragmenty lasów liściastych: buczyn i grądów. W okolicy Węglińca znajdują się kompleksy stawów rybnych - Stawy Parowskie. Bory są najważniejszą w południowo-zachodniej części Polski ostoją bielika, cietrzewia i głuszca. Na obszarze stwierdzono występowanie jednej z największych liczebnie populacji włośчатки i sóweczki spośród wszystkich ostoi ptaków w Polsce.
- **Użytek ekologiczny „Sowie Bagno”** – 6,49 ha - teren podmokły z oczkami wodnymi w leśnictwie Małomice. Porośnięty jest krzewami i drzewami, takich gatunków jak: dąb, grab, lipa, topola i wierzba. Na terenach występuje także wełnianka pochwowata i wąskolistna oraz rosiczka okrągłolistna.
- **Użytek ekologiczny „Żurawie Bagno”** – 18,25 ha – bagno z utrzymującą się wodą, będące środowiskiem roślin terenów podmokłych, miejscem łęgów i bytowania ptactwa oraz łowiskiem bielika, znajdujące się w leśnictwie Śliwnik.
- **Użytek ekologiczny „Łabędzie Stawy”** – 20,40 ha – obejmuje otwartą przestrzeń w zwartym kompleksie leśnym, w leśnictwie Śliwnik, z roślinnością wysoką wód stojących. Jest to miejsce łęgów i bytowania żurawia, łabędzia niemego i innego ptactwa wodnego, a jednocześnie łowiskiem bielika.
- **Specjalny Obszar Ochrony (SOO) „Małomickie Łęgi”** – obszar obejmuje dolinę środkowego biegu Bobru, na odcinku od miasta Szprotawy do południowo-wschodnich granic miasta Żagania. Dolina Bobru ma charakter naturalny z meandrami i starorzeczami i stosunkowo głęboko wcięty korytem oraz tarasami zalewowymi i naturalnymi stromymi skarpami, szczególnie na prawym brzegu, w części północnej. Dolina rzeki jest ograniczona wałami przeciwpowodziowymi. Obszar ma duże znaczenie dla zachowania ciągłości korytarza ekologicznego doliny rzeki wraz z występującymi tu licznymi biocenozami grądu środkowoeuropejskiego. Ponadto, jest ostoją stosunkowo licznej populacji bobra europejskiego i wydry oraz trzepli zielonej.
- **Specjalny Obszar Krajobrazu „Dolina Dolnej Kwisy”** – obejmuje obszar doliny rzeki Kwisa na odcinku od Zebrzydowej aż po ujście do Bobru. Rzeka ta charakteryzuje się bardzo czystymi wodami (należącymi do I i II klasy czystości), a koryto rzeczne na wielu odcinkach jest naturalnie uformowane.
- **Pomniki przyrody** – na terenie Gminy znajduje się 12 pomników przyrody, są nimi drzewa takie jak: dąb szypułkowy, dąb zwyczajny, dąb czerwony, oraz miłorząb japoński.

Położenie ww. form przyrody zobrazowano na mapie poniżej.

Ryc. 11. Obszary Chronionego krajobrazu na terenie Gminy Małomice

Źródło: opracowanie własne

Gmina Małomice leży na Ziemi Szprotawskiej, która związana była z księstwem głogowskim. Osadnictwo rozwinęło się w XIII wieku. W XVII wieku powstał przemysł metalurgii, który był fundamentem do późniejszego rozwoju przemysłu w Gminie. Wytwarzano również ceramikę, ze względu na miejscowe złoża gliny. Rozkwit przemysłu, z którym ściśle związany był rozwój Małomic, nastąpił w XIX wieku. Wówczas powstały tu: odlewnia żeliwna oraz cegielnia. W okresie międzywojennym specjalizacje się umacniały, powstała również blachownia, która zatrudniała aż 320 pracowników. Po II wojnie zachowana została struktura gospodarcza z naciskiem na funkcję przemysłową. Małomice otrzymały prawa miejskie w 1969 roku.

Na obszarze miasta i Gminy Małomice występuje 397 obiektów wpisanych do ewidencji Służby Ochrony Zabytków, z tego 232 w Małomicach, 70 w Bobrzanach, 43 w Chichach, 30 w Janowcu, 14 w Żeliszawiu i 5 w Śliwniku. Wśród nich są m.in. budynki mieszkalne, remizy, budynki gospodarcze, magazyny zbożowe czy kuźnie. Ponadto do ewidencji włączono całe układy osadnicze wszystkich sześciu wsi z terenu Gminy. Do rejestru zabytków wpisano 11 obiektów:

- zbór ewangelicki, a obecnie kościół p.w. Matki Bożej Niepokalanego Poczęcia w Małomicach,
- willa w Małomicach,
- ruiny klasztoru w Bobrzanach,
- zamek w Janowcu wraz z parkiem dworskim oraz dwoma spichlerzami,
- kościół pw. św. Jana Chrzciciela w Chichach wraz z bramą cmentarną,
- dom mieszkalny w Chichach – Chichy 16,
- pałac i park krajobrazowy w Chichach.

Za najcenniejszy zabytek uznaje się kościół w Chichach pochodzący z drugiej połowy XIII wieku. To wczesnogotycki obiekt o sklepieniu sieciowym (pochodzącym z XVI w.). Świątynia jest murowana, z kamienia, jednonawowa, a prezbiterium prostokątne, od zachodu przybudowana jest wieża. Kościół otoczony jest kamiennym murem z wbudowanym budynkiem bramnym. Drugim ciekawym obiektem sakralnym jest dawny zbór ewangelicki w Małomicach. Jest to barokowa budowla, murowana z cegły, założona na rzucie ośmiokąta z pięcioboczną absydą od zachodu i kolistą klatką schodową, częściowo wtopioną w mur północno-zachodniej ściany. Wnętrze jest nakryte kopułą z latarnią. Do cennych zabytków należą również budowle dworskie – ruiny zamku granicznego Janowiec pochodzące z XV w. oraz pałac w Chichach. Dużą wartość kulturową na terenie Gminy mają również dwa parki z XVIII-XIX w. oraz trzy folwarki.

Ochroną konserwatorską objęto układ osadniczy wsi Chichy, południową część wsi Janowiec oraz zespoły architektoniczne takie jak: zespół kościelny w Chichach; pałac, zespół podworski i park w Chichach; zamek w Janowcu; zespół folwarczny w Bobrzanach; dawny młyn, obecnie budynek mieszkalny w Bobrzanach; fortyfikacje ziemne z fosą w Janowcu.

Na terenie Gminy odnotowano łącznie 85 stanowisk archeologicznych, które głównie pochodzą z czasów średniowiecza.

Niewątpliwie największą atrakcją w Gminie Małomice jest Zalew z szeroką, piaszczystą plażą, z miejscami do biwakowania z dużym i nowoczesnym placem zabaw oraz boiskiem. Zalew w Małomicach jest bardzo popularnym miejscem spędzania czasu podczas wakacji dla odwiedzających nie tylko z terenu Gminy. Dla tych, którzy chcą aktywniej spędzić czas, dostępne są rowery wodne oraz kajaki. Od lipca do sierpnia, przez 7 dni w tygodniu, nad bezpieczeństwem czuwa ratownik. Można skorzystać również z usług małej gastronomii. Nad Zalewem odbywają się także zawody wędkarskie organizowane przez Stowarzyszenie Rozwoju Edukacji i Przedsiębiorczości w Małomicach „Łowisko Złów i Wypuść”. Zalew Małomicki ma status łowiska specjalnego którego opiekunem jest koło PZW Małomice. Dogodne położenie sprawia, iż jest chętnie odwiedzany przez wielu wędkarzy z całego regionu i stałych bywalców. Należy on do najbardziej zarybianych zbiorników. W akwenu obecnie występuje większość pospolitych nizinnych gatunków ryb śródlądowych naszego kraju. Przez wędkarzy ceniony jest przede wszystkim ze względu na możliwość złapania dużych, medalowych okazów.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

Obszary wiejskie na terenie Gminy Małomice są zdominowane przez rolnictwo, mimo przeciętnych warunków glebowych i dużego zalesienia terenu. W ośrodku gminnym – Małomicach – dominuje przemysł blacharski. Do największych przedsiębiorstw z obszaru Gminy należą: Wuppermann Polska Sp.z o.o, Silgan Metal Packaging Szprotawa Sp. z o.o., Beczkopol, B&B Opakowania Sp. z o.o., LRN opakowania metalowe oraz Tiga-Cynk sp. z o.o.

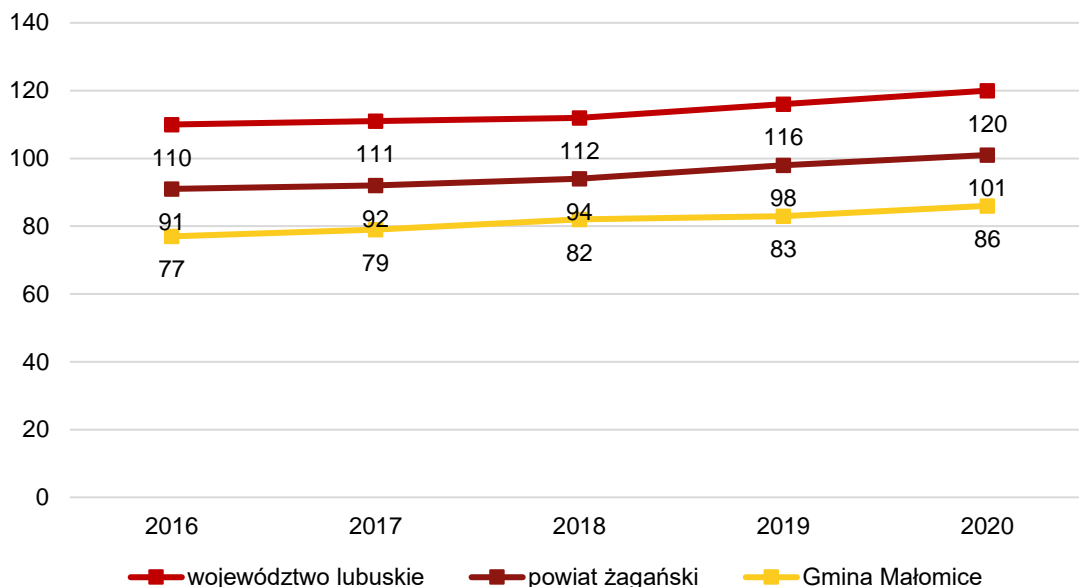
O poziomie przedsiębiorczości jednostki samorządu terytorialnego świadczy między innymi liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na terenie Gminy Małomice w 2020 roku działało 446 podmiotów gospodarczych, wpisanych do REGON (Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej). Stanowiło to 5,7% wszystkich (7 881) podmiotów w powiecie żagańskim. Porównując miasto Żagań (39,9%) i Gminę Żagań (8,1%), Gminę Szprotawę (26,7%), czy Gminę Iłową (7,2%), odsetek w powiecie dla Gminy Małomice jest niski. Zaznaczyć trzeba jednak, że wyższy niż dla miasta Gozdnica (3,4%), Gminy Brzeźnica (3,7%), Gminy Niegosławice (3,4%) oraz Gminy Wymiarki (2,0%). Sytuację można więc określić, jako średnią. W okresie 2016-2020 w Gminie przybyło 38 podmiotów.

Tab. 5. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie żagańskim w latach 2016-2020

JST	2016		2020		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2016-2020
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
powiat żagański	7 358	100,0%	7 881	100,0%	523
m. Gozdnica	246	3,3%	270	3,4%	24
m. Żagań	3 095	42,1%	3 144	39,9%	49
Brzeźnica	256	3,5%	289	3,7%	33
Iłowa	503	6,8%	568	7,2%	65
Małomice	408	5,5%	446	5,7%	38
Niegosławice	223	3,0%	265	3,4%	42
Szprotawa	1 931	26,2%	2 106	26,7%	175
Wymiarki	153	2,1%	156	2,0%	3
Żagań	543	7,4%	637	8,1%	94

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

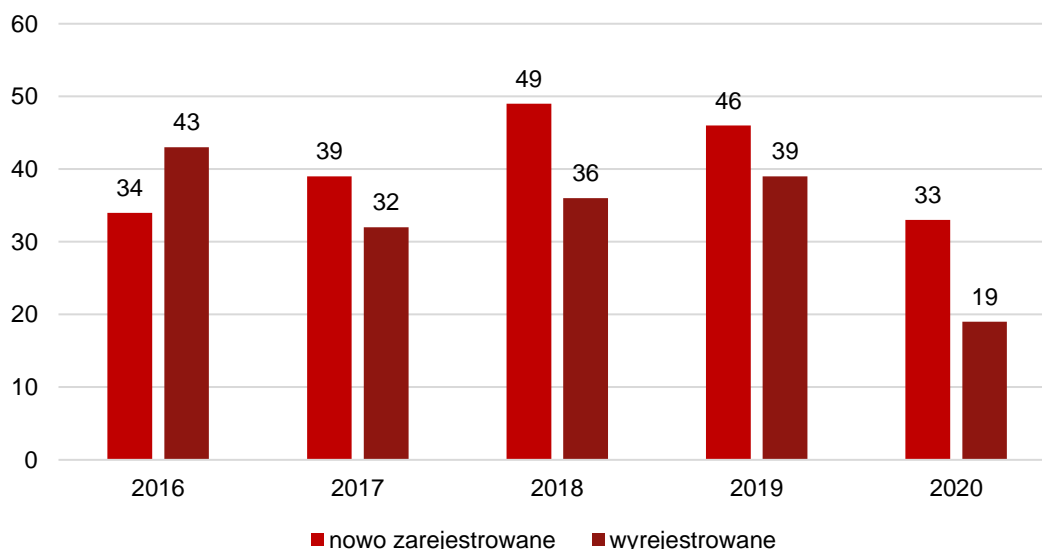
Poniższy wykres obrazuje liczbę zarejestrowanych podmiotów REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Małomice na tle powiatu żagańskiego i województwa lubuskiego. Z analizy danych wynika, że na przestrzeni lat 2016-2020 liczba podmiotów stopniowo rośnie. W dalszym ciągu, wskaźnik ten pozostaje niższy niż dla powiatu i województwa. W 2020 roku wskaźnik dla Gminy Małomice liczył 86 podmiotów na 1 tys. mieszkańców, w powiecie 101, a w województwie 120.

Ryc. 12 Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Małomice na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Innym wskaźnikiem przedsiębiorczości jest porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON działających na terenie Gminy Małomice. Analizie poddano okres od 2016 do 2020 roku. Z wyjątkiem 2016 roku, liczba podmiotów nowo zarejestrowanych przewyższała corocznie liczbę podmiotów wyrejestrowanych. Dodatkowo od 2019 roku do 2020 roku spadła liczba wyrejestrowanych. Świadczy to o sprzyjających warunkach dla rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia nowych działalności gospodarczych.

Ryc. 13. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w Gminie Małomice w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Małomice, zdecydowana większość z nich działa w budownictwie (100 podmiotów), działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości (87), podobnie w handlu hurtowym i detalicznym, naprawie pojazdów samochodowych, włączając motocykle (83). Najmniej podmiotów działa w sekcji edukacji (6),

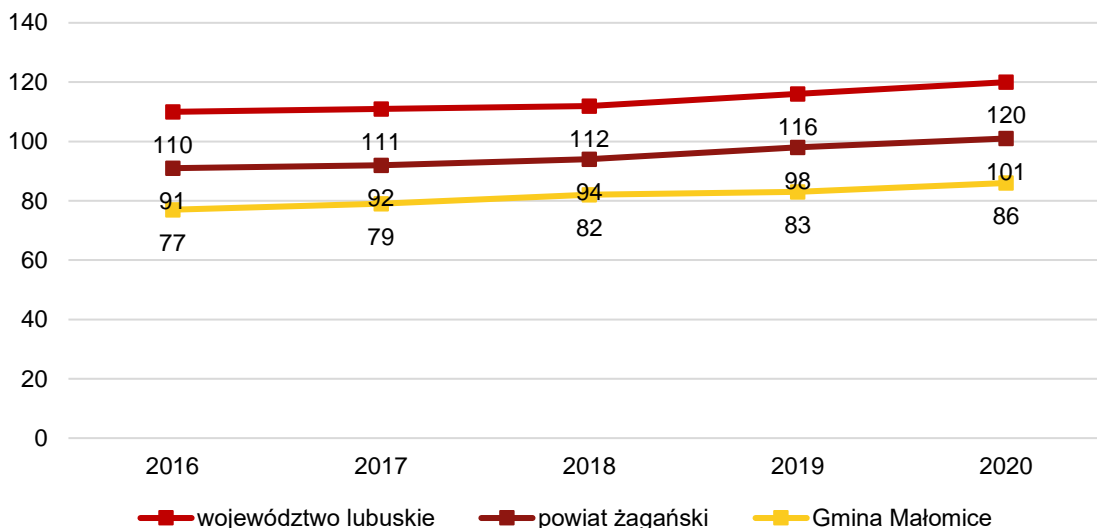
działalności finansowej i ubezpieczeniowej (5), administracji publicznej (5) oraz w szeroko pojętej działalności związanej z dostawą i gospodarowaniem wody (1). Na terenie Gminy nie ma podmiotów w sekcjach, takich jak górnictwo i wydobywanie, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię oraz organizacje i zespoły eksterytorialne.

Tab. 6. Podmioty działające na terenie Gminy Małomice w 2020 r. wg sekcji i działów PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA F Budownictwo	100	22%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	87	20%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	83	19%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	37	8%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	26	6%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	19	4%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	19	4%
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	13	3%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	13	3%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	10	2%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8	2%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	7	2%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	7	2%
SEKCJA P Edukacja	6	1%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5	1%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5	1%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	0%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	0	0%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Możliwość stabilnego zatrudnienia i posiadania satysfakcjonującej pracy jest wyznacznikiem poziomu jakości życia mieszkańców. Na rycinie poniżej przedstawiono kształtowanie się udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zamieszkujących Gminę Małomice. Dane te zestawiono ze średnimi dla powiatu i województwa w latach 2016-2020. Analizując wykres, zauważa się coroczny wzrost udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Małomice. Jednocześnie podobną tendencję w kształtowaniu się poziomu bezrobocia można było zauważyć w całym powiecie żagańskim oraz województwie lubuskim.

Ryc. 14. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Małomice na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Duże zakłady pracy, oferujące pracę dla wielu osób oraz łatwość uzyskania w nich zatrudnienia mogą stanowić konkurencję dla lokalnych przedsiębiorców z terenu Gminy poszukujących pracowników. Zakłady takie znajdują się zazwyczaj w większych miastach czy gminach nastawionych na rozwój przemysłu. Dla Gminy Małomice, konkurencyjną gminą jest Szprotawa oraz miasto Żagań.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Infrastruktura komunikacyjna

Sieć dróg na terenie Gminy tworzą cztery kategorie dróg – krajowe, wojewódzkie, powiatowe oraz gminne. Najważniejszą z nich jest droga krajowa nr 12, która przecina tereny zabudowane na odcinku o długości ok. 0,5 km – na styku granic miejscowości Chichy, Bobrzany oraz Janowiec. Długość dróg przebiegających przez Gminę przedstawia tabela poniżej.

Tab. 7. Rodzaj oraz długość dróg na terenie Gminy Małomice

Rodzaj drogi	Długość drogi (km)
Długość dróg krajowych na terenie Gminy:	0,5 km
Długość dróg wojewódzkich na terenie Gminy:	0,0 km
Długość dróg powiatowych na terenie Gminy:	11,95 km
Długość dróg gminnych na terenie Gminy:	20,0 km

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Sieć dróg jest rozmieszczona w sposób, który umożliwia przemieszczanie się pomiędzy miejscowościami na terenie Gminy. Charakteryzuje się jednak zróżnicowanym standardem i stanem technicznym, często wymagającym remontu lub rozbudowy. Obecnie Gmina Małomice nie posiada dobrze rozwiniętej infrastruktury rowerowej oraz pieszej.

Transport publiczny na terenie Gminy oparty jest o transport autobusowy, który obsługuje Miejski Zakład Komunikacyjny Sp. z o.o. w Żaganiu. Z przystanku „Małomice kierunek Wiechlice” odjeżdżają dwie linie – „18” w kierunku Szprotawa-Wiechlice oraz „31” w kierunku Pruszkowa. Z przystanku

„Małomice początkowy” kursują linie „31” w kierunku Żagań Żarska oraz Żagań Rynek, przejeżdżając przez Bobrzany, Bukowinę Bobrzańską, Chrobrów, Szprotawską, Rynek oraz Żaganny.

Stacja kolejowa Małomice o dwóch peronach działa od 1875 roku. Pociągi odjeżdżają w godzinach 05:55 – 22:52 w kierunkach: Legnica, Żary, Wrocław Główny, Leszno, Rokitki, Zielona Góra, Forst (Lausitz) oraz Leszno Górne.

Ryc. 15. Położenie stacji kolejowej w Gminie Małomice

Źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Ma%C5%82omice_\(stacja_kolejowa\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Ma%C5%82omice_(stacja_kolejowa))

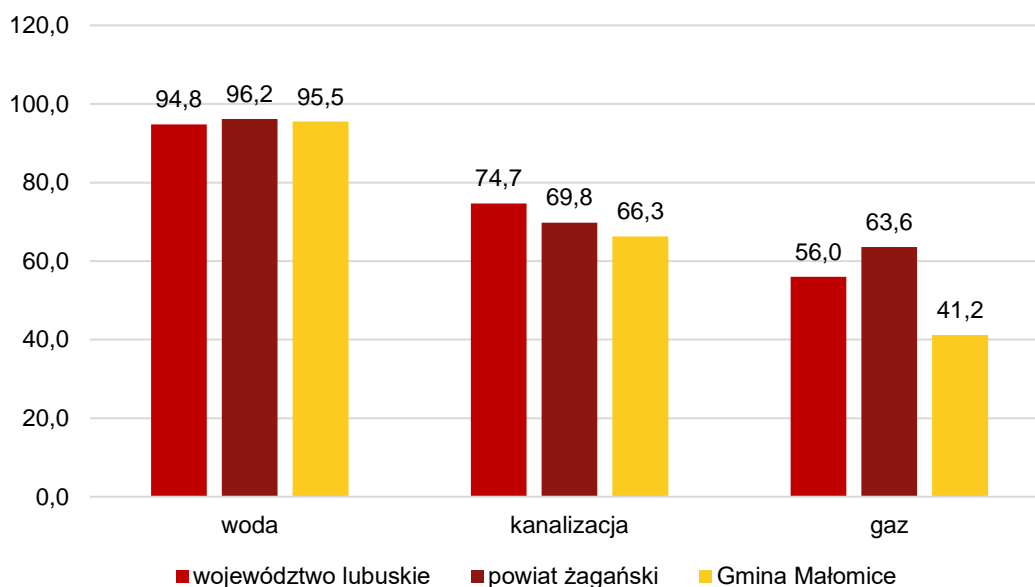
Urządzenia sieciowe

Za działalność związaną z zaopatrzeniem w wodę i odbiór ścieków odpowiedzialny jest Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej w Małomicach, który został powołany do życia dnia 8 sierpnia 1991 r. na mocy uchwały nr XI/89/91 Rady Gminy i Miasta Małomice. Głównymi zadaniami Zakładu są: produkcja i dostarczanie wody odbiorcom, odbiór i uzdatnianie ścieków komunalnych, utrzymanie w odpowiednim stanie technicznym zarządzanej infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej, zarządzanie gminnym zasobem nieruchomości komunalnych, zarządzanie wspólnotami mieszkaniowymi w których gmina posiada swoje udziały, zarządzanie i utrzymanie cmentarzy komunalnych oraz inne prace zlecone przez Gminę. Dysponuje dwiema Stacjami Uzdatniania Wody w Śliwniku i Chichach o łącznej wydajności 81 m³/godz., co zabezpiecza Gminę. Układ rurociągów z obu stacji jest połączony, co w ograniczonym zakresie umożliwia w sytuacjach awaryjnych zaopatrywanie odbiorców w wodę chociaż o zmniejszonym ciśnieniu. Ponadto zarządza gminną oczyszczalnią ścieków znajdującą się przy ul. Lipowej 4 w Małomicach. Oczyszczalnia dysponuje wydajnością na poziomie 510 m³/d, w tym automatyczną stacją zlewcą o wydajności 40 m³/d. Do oczyszczalni podłączona jest sieć kanalizacyjna z terenu miasta Małomice.

Infrastruktura kanalizacyjna wymaga rozbudowy, modernizacji i zwiększenia przepustowości, natomiast infrastruktura wodociągowa – częściowej modernizacji. Należy również mieć na uwadze doprowadzenie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na tereny rozwijające się, gdzie powstaje nowe budownictwo mieszkaniowe.

Poniższy wykres przedstawia udział mieszkańców Gminy Małomice korzystających z instalacji sieciowych w 2020 roku w porównaniu do powiatu i województwa. Warto zauważyć, iż Gmina jest zwodociągowana w bardzo wysokim stopniu, a dostęp do sieci wodociągowej w 2020 roku miało 95,5% mieszkańców. Był to wynik wyższy od średniej dla województwa. Udział osób korzystających z sieci kanalizacyjnej kształtuje się na niższym poziomie w analizowanych jednostkach, gdzie dostęp do kanalizacji w województwie miało 74,7% mieszkańców, w powiecie 69,8%, natomiast w Gminie 66,3%. Pod względem dostępu do sieci gazowej Gmina również osiągała najniższy udział spośród analizowanych jednostek, który wynosił 41,2%.

Ryc. 16. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Małomice w 2020 roku na tle powiatu i województwa
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gospodarka odpadami

Podmiotem odpowiedzialnym za odbiór, wywóz i zagospodarowanie odpadów komunalnych na terenie Gminy są Zakłady Usługowe Zachód Sp. z o.o. ul. Robocza 40, 61-517 Poznań oraz Oddział Usług nr 8, ul. Kochanowskiego 2, 67-300 Szprotawa. Z nieruchomości niezamieszkałych sposób gospodarki polega na indywidualnych umowach z podmiotami świadczącymi tego typu usługi.

Według Uchwały nr XXIII/135/2020 Rady Miejskiej w sprawie ustalenia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę, zagospodarowanie odpadami komunalnymi, w szczególności ilość odpadów komunalnych odbieranych od właściciela nieruchomości i sposób świadczenia usług przez punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych z dnia 30 października 2020 roku, z nieruchomości są odbierane następujące frakcje odpadów komunalnych: zmieszane odpady komunalne, papier oraz opakowania z tektury i papieru, metale oraz opakowania metalowe, tworzywa sztuczne oraz opakowania z tworzyw sztucznych, szkło oraz opakowania szklane, odpady wielomateriałowe, bioodpady, popiół, elektronika, odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, leki, chemikalia, zużyte baterie, odpady budowlane, tekstylia, odzież oraz odpady powstające w wyniku przyjmowania produktów leczniczych, jednak nie zaliczające się do odpadów medycznych.

Odpady komunalne odbierane są z następującą częstotliwością:

- zmieszane odpady komunalne – nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie. W okresie od kwietnia do października raz na dwa tygodnie w zabudowie jednorodzinnej. W zabudowie wielorodzinnej w ww. okresie nie rzadziej niż raz w tygodniu. Na nieruchomościach niezamieszkałych zgodnie z deklaracją;
- selektywnie zebrane frakcje odpadów komunalnych – nie rzadziej niż raz w miesiącu;
- selektywnie zebrane bioodpady – nie rzadziej niż raz w miesiącu, a w okresie od kwietnia do października raz na dwa tygodnie;
- odpady komunalne wielkogabarytowe – nie rzadziej niż 2 razy do roku oraz w terminach funkcjonowania PSZOK-u poprzez samodzielne dostarczenie;
- popiół – nie rzadziej niż raz w miesiącu.

W poniżej tabeli przedstawiony został stan gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Małomice w latach 2016-2020. Na przestrzeni analizowanych lat masa odpadów zbieranych z obszaru Gminy zwiększyła się. Udział odpadów zbieranych w sposób selektywny w całkowitej masie zbieranych odpadów wyniósł w 2020 roku 14%.

Analizie poddane zostały również poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz odzysku odpadów budowlanych i rozbiórkowych. W kwestii poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła do roku 2017 Gmina osiągała wymagane poziomy, w późniejszych latach już nie. Należy zauważyć, że udział minimalnie spadł z 32,58% w 2018 roku do 31,97% w 2020 roku. Jest to kwestia wymagająca poprawy. Gmina wypada korzystnie w kwestii poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych – w badanych latach osiągnięto wymagane poziomy, z wyjątkiem 2019 roku

Tab. 8. Stan gospodarki odpadami w Małomicie w latach 2016-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)	5 481,00	5 242,00	5 334,00	5 143,00	5 234,00	5 173,00	
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:	1 523,40	1 513,61	1 516,91	1 577,33	1 605,04	1 641,38	
<i>zmieszane</i>	1 145,00	1 134,69	1 167,02	1 120,17	1 102,44	1 046,02	
<i>segregowane</i>	112,90	82,66	91,37	93,76	161,37	226,33	
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów	7%	5%	6%	6%	10%	14%	
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca	0,28	0,29	0,28	0,31	0,31	0,32	
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%)	gmina	33,8	24	27,7	28	32,58	31,97
	wymagany	16,00	18,00	20,00	30,00	40,00	50,00
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (%)	gmina	100	100	100	100	55,89	76,24
	wymagany	40,00	42,00	45,00	50,00	60,00	70,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy

Na terenie Gminy działa także Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Małomicach przy ul. Piastowskiej 19, czynny od poniedziałku do piątku w godz. 10:00-17:00, w soboty w godz. 9:00-

14:00. Można do niego we własnym zakresie dostarczyć odpady takie jak: zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory, odpady budowlane i rozbiórkowe, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, przeterminowane leki, chemikalia powstające w gospodarstwach domowych oraz bez ograniczenia odpady opakowaniowe zawierające papier, tekturę, szkło czy tworzywa sztuczne.

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

Zmiany klimatyczne wraz z postępującym zanieczyszczaniem środowiska, które są skutkiem nadmiernej ekspansji człowieka, zmuszają do działań ograniczających degradację oraz poprawie jego składowych. Działania te powinny skupiać się przede wszystkim na ochronie powietrza atmosferycznego, gleb oraz wód powierzchniowych i podziemnych.

Działalność w zakresie ochrony środowiska w Gminie Małomice jest prowadzona w oparciu o następujące dokumenty:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- Strategia Rozwoju Gminy Małomice na lata 2014-2020,
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Małomice na lata 2011-2032.

Gmina nie posiada Programu Ochrony Środowiska oraz Planu Gospodarki Niskoemisyjnej.

Gmina Małomice współpracuje z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze w sprawie programu Czyste Powietrze, którego podstawowym celem jest poprawa efektywności energetycznej oraz zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Program oferuje dofinansowania dla mieszkańców w zakresie termomodernizacji budynków, wymiany pieców oraz instalacji OZE. W ramach przybliżenia mieszkańcom zasad Programu prowadzono spotkania informacyjne.

Jednym z narzędzi kontroli nad zrównoważonym rozwojem i ochroną środowiska są decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia. Na terenie Gminy Małomice wydaje się decyzje dotyczące głównie budowy farm fotowoltaicznych. Jednak decyzje te odnoszą się również do zalesień gruntów, poboru kruszywa, adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu poprzez zastosowanie małej retencji, elektrowni słonecznych, instalacji paneli fotowoltaicznych, a także budowy infrastruktury związanej z rolnictwem i chowem zwierząt.

Na terenie Gminy Małomice nie prowadzi się monitoringu jakości powietrza. Najbliższy sensor znajduje się w Gminie Szprotawa i pobiera następujące dane pomiarowe: temperaturę powietrza, wilgotność, ciśnienie oraz stężenie pyłów zawieszonych PM 2.5 oraz PM 10.

W Gminie trwa spis dotyczący źródeł ciepła i źródeł spalania, który pozwoli stworzyć zintegrowany system ograniczania niskiej emisyjności (termin składania deklaracji do 30 czerwca 2022 r.), na chwilę obecną więc nie ma możliwości podania dokładnych danych na ten temat.

2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

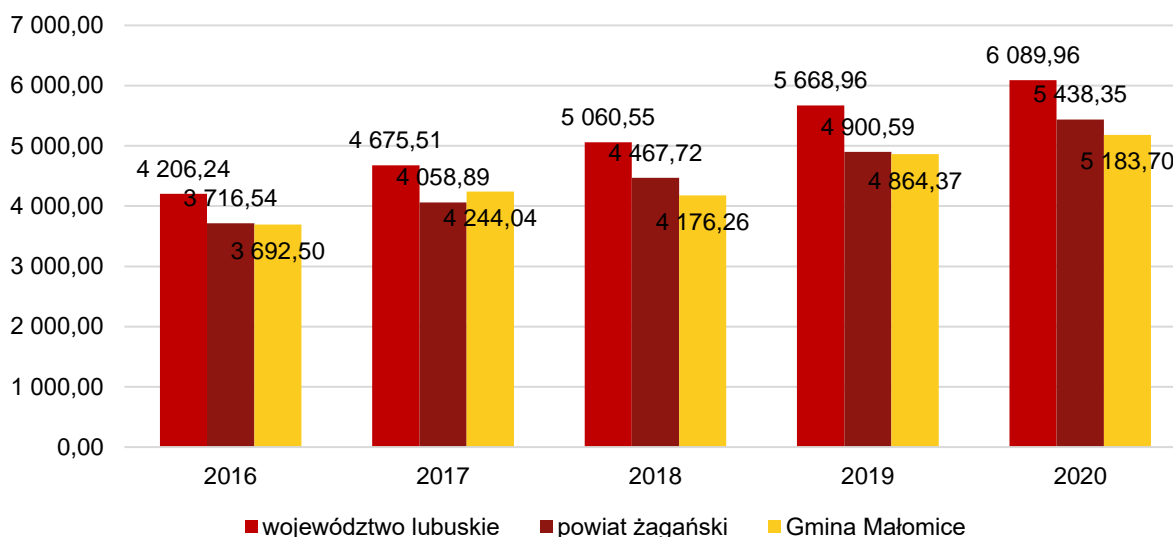
W latach 2016-2020 dochody Gminy Małomice ulegały corocznemu wzrostowi (poza rokiem 2018) – z poziomu 19 529 655,58 zł w 2016 roku do 26 716 772,86 zł w 2020 roku. Największy wzrost nastąpił

w 2019 roku, kiedy dochody zwiększyły się o prawie 4 mln złotych w porównaniu z rokiem poprzedzającym. Spowodowane było to m.in. wzrostem dochodów majątkowych w związku ze sprzedażą majątku Gminy.

Poniższy wykres przedstawia kształtowanie się średniego dochodu na jednego mieszkańca Gminy Małomice na tle wskaźników dla województwa lubuskiego oraz powiatu żagańskiego. Analizując powyższe dane zauważyć można, że dochód na 1 mieszkańca w Gminie Małomice stale rósł (poza rokiem 2018), osiągając w 2020 roku wartość 5 183,70 zł. Dodatkowo, wskaźnik ten, od 2016 roku wzrósł nominalnie o 1 491,20 zł.

W każdym analizowanym roku wskaźnik dla Gminy Małomice był niższy niż średni dochód na 1 mieszkańca w województwie lubuskim. Różnica ta nie jest jednak tak znacząca w przypadku średniej dla powiatu żagańskiego. W tym przypadku średnie dla obu grup są do siebie bardzo zbliżone, a w 2017 roku średni dochód w Gminie był wyższy, niż w powiecie. W 2020 roku różnica między powiatem a Gminą wyniosła 254,65 zł.

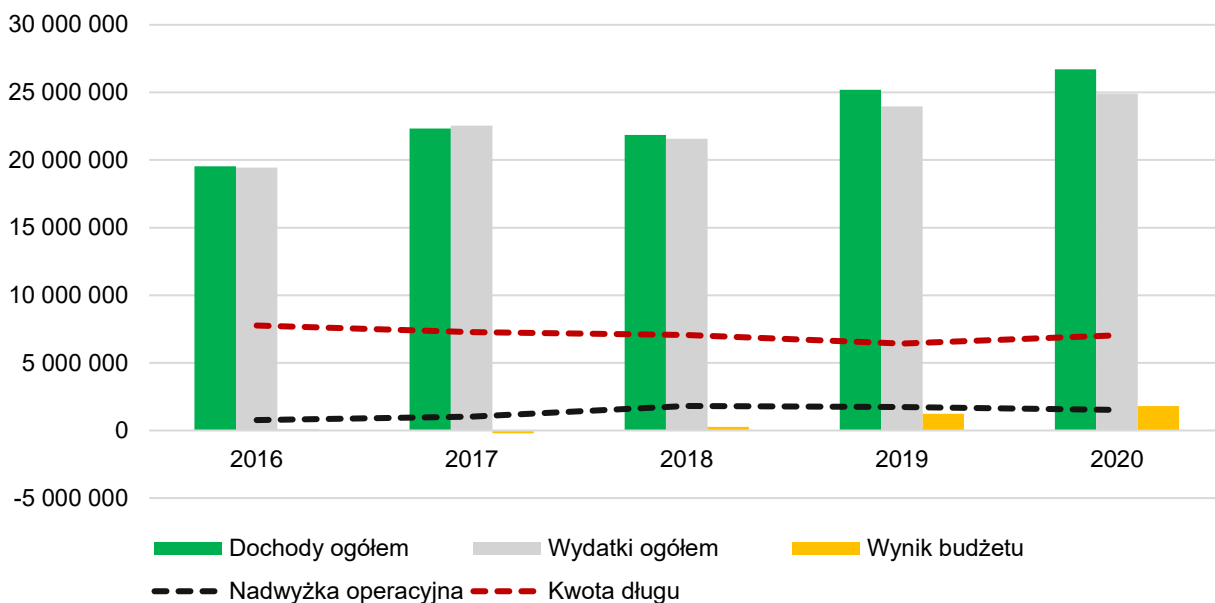

Ryc. 17. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Małomice na tle powiatu i województwa w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wśród dochodów budżetowych najwyższy udział stanowią dochody bieżące (średnio 96%). Widoczny wpływ na ich kształtowanie ma coroczne i stabilne zwiększanie się udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, subwencji oraz dochodów z tyt. dotacji na cele bieżące.

Corocznie wzrastają również wydatki bieżące Gminy. W 2016 roku wydatki bieżące kształtowały się na poziomie 18 mln zł i do 2020 roku wzrosły o ponad 6 mln zł. Tendencja ta jest zjawiskiem naturalnym, typowym dla gmin w Polsce. Ważne jest jednak, aby wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących. W Gminie Małomice w latach 2016-2020 dynamika wzrostu dochodów i wydatków bieżących była stabilna. Do 2018 nadwyżka ta dynamicznie rosła z poziomu ok. 800 tys. zł w 2016 roku do 1,8 mln zł. Później zaczęła stopniowo maleć, jednak w wolnym tempie, osiągając 1,5 mln zł w 2020, co nadal jest wysoką wartością w porównaniu do pierwszego analizowanego roku.

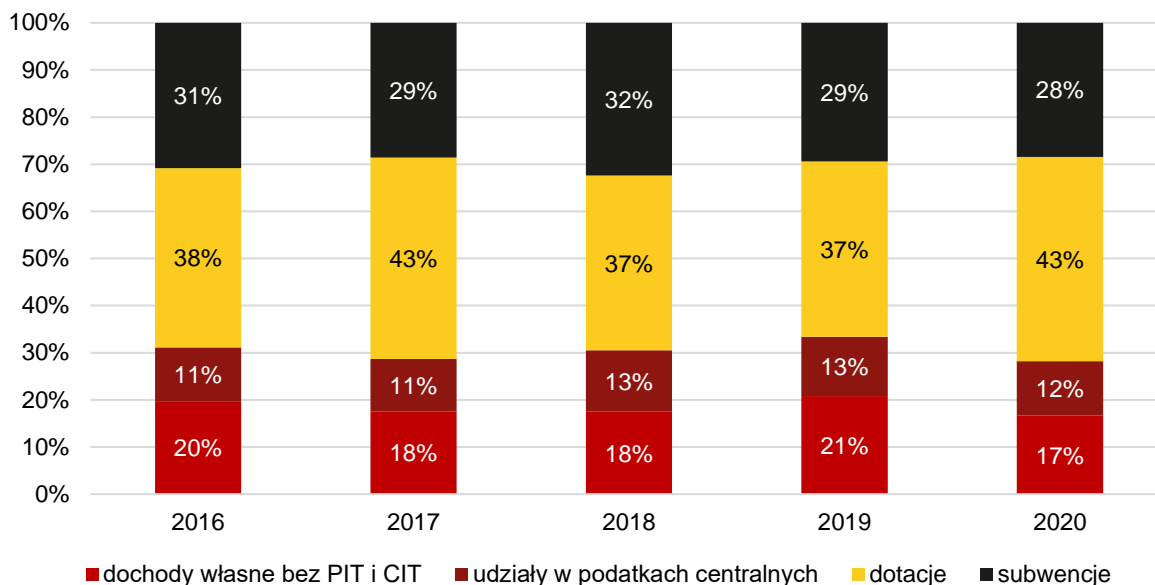
Ryc. 18. Wykonanie budżetu Gminy Małomice w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych

Korzystnym zjawiskiem jest fakt, że co praktycznie co roku (poza 2017) osiągnano dodatni wynik budżetu. W latach 2016-2020 nastąpił wzrost o blisko 1,8 mln zł. Warto zauważyć, że zmniejszyła się również kwota długu – z ok 7,8 mln do 7 mln zł. Świadczy to o poprawnie prowadzonej polityce finansowej w Gminie Małomice.

Struktura dochodów i wydatków

Wśród dochodów budżetowych najważniejszą rolę odgrywają dochody własne, które decydują o samodzielności finansowej jednostki. Zalicza się do nich przede wszystkim podatki i opłaty lokalne. Jest to o tyle ważne, że w przypadku tej kategorii dochodów Gmina posiada kompetencje do wydawania uchwał, dzięki którym może decydować o stawkach podatkowych, wprowadzaniu ulg i zwolnień, umarzaniu należności, a także do przejmowania z nich wpływów. Dzięki dużemu zakresowi swobody w kształtowaniu tych dochodów, jednostka może również oddziaływać na podmioty gospodarcze, które funkcjonują na danym terenie, a przez to stymulować rozwój lokalny.

Ryc. 19. Struktura dochodów Gminy Małomice w latach 2015-2020
 Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych

W 2016 roku udział dochodów własnych wynosił w ogólnych dochodach 20%, w 2020 roku spadł do 17%. Było to związane przede wszystkim ze zwiększeniem się dotacji na cele bieżące przekazywanej z budżetu państwa. Wówczas nastąpił wzrost udziału dotacji w budżecie Gminy do poziomu 43%. Dodając udziały w podatku PIT i CIT, dochody własne Gminy Małomice w 2020 roku wynosiły 29%, co daje małą możliwość samodzielnego oddziaływania Gminy na kształt i strukturę dochodów, a tym samym możliwość samodzielnego finansowania inwestycji.

W zakresie dochodów własnych największe znaczenie mają dochody z tytułu podatku PIT, następnie z podatku od nieruchomości, podatku rolnego oraz podatku leśnego. Z kolei wpływy CIT mają stosunkowo niski udział w dochodach własnych. Poniższa tabela przedstawia dochody podatkowe w okresie 2016-2020. Na przestrzeni analizowanych lat wszystkie wpływy wzrosły.

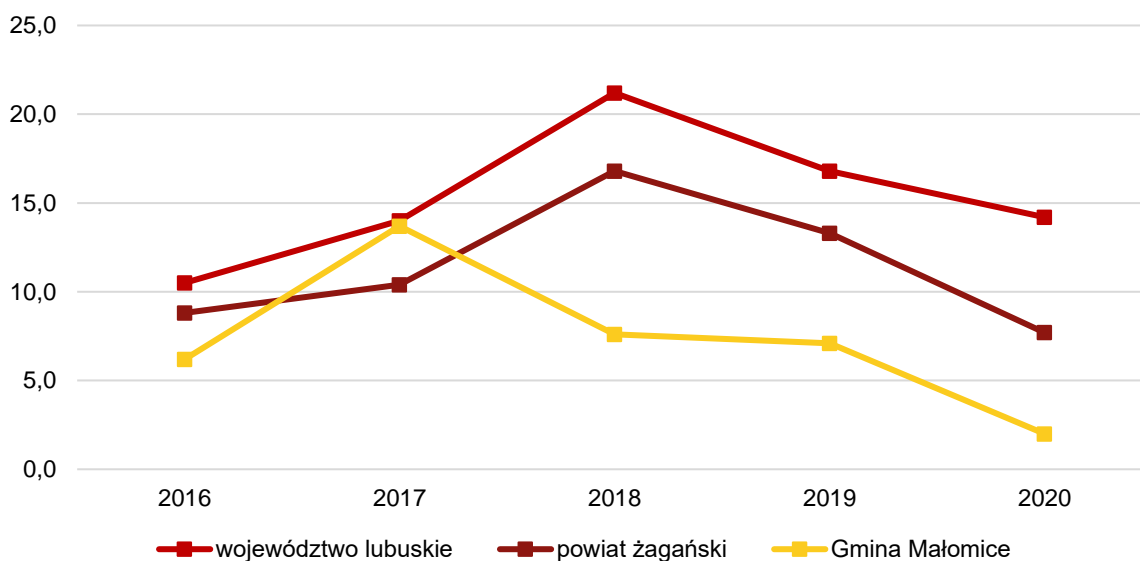
Tab. 9. Dochody podatkowe Gminy Małomice w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
PIT	2 147 217,00 zł	2 447 392,00 zł	2 773 269,00 zł	3 092 556,00 zł	3 021 694,00 zł
CIT	74 473,23 zł	39 101,62 zł	59 073,97 zł	65 529,09 zł	78 386,38 zł
podatek rolny	244 781,65 zł	249 774,57 zł	249 624,11 zł	261 508,87 zł	286 840,50 zł
podatek od nieruchomości	1 825 884,18 zł	1 873 173,95 zł	2 046 444,07 zł	2 127 575,83 zł	2 175 514,33 zł
podatek leśny	113 039,59 zł	114 430,00 zł	118 704,00 zł	116 392,33 zł	118 267,07 zł
podatek od środków transportowych	49 019,15 zł	47 648,80 zł	55 021,20 zł	40 814,05 zł	51 020,23 zł
karta podatkowa	2 079,73 zł	2 766,83 zł	204,20 zł	34,70 zł	618,00 zł
podatek od czynności cywilnoprawnych	75 926,98 zł	132 760,55 zł	105 251,45 zł	141 419,55 zł	128 608,76 zł
wpływy z opłaty skarbowej	16 833,00 zł	17 915,80 zł	17 410,90 zł	19 486,20 zł	20 826,40 zł
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych

Wydatki inwestycyjne w latach 2016-2019 stanowiły 7,3% ogólnych wydatków. Średnia dla powiatu żagańskiego wyniosła 11,4%, a dla województwa lubuskiego 15,3%. Najwyższy wzrost wydatków inwestycyjnych wystąpił w 2017 roku. Po roku 2018 nastąpił spadek. W 2020 roku udział wydatków inwestycyjnych w Gminie Małomice był bardzo niski i wynosił 2%.

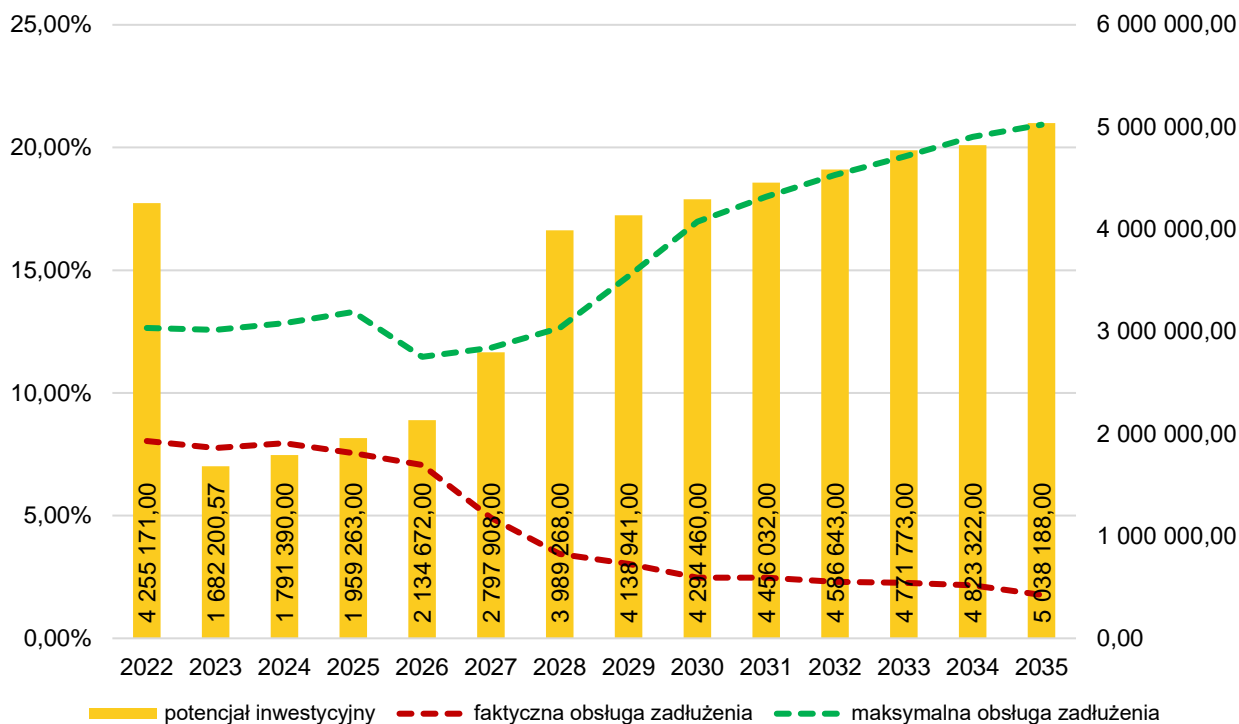
Ryc. 20. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Małomice na tle powiatu i województwa
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Potencjał inwestycyjny

Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Małomice na lata 2022-2035 zgodnie z Uchwałą nr XL/211/2021 Rady Miejskiej w Małomicach z dnia 15 grudnia 2021 roku w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Małomice na lata 2022-2045. Pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy w przyszłości.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Małomice pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań.

Dodatkowo na wykresie przedstawiono potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2022-2035. Wynika z niego, że potencjał inwestycyjny wyniesie w ok. 50 mln zł, natomiast w okresie odnoszącym się do całej prognozy blisko 90 mln zł.

Ryc. 21. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Małomice na lata 2022-2035

Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały Nr XL/211/2021 Rady Miejskiej w Małomicach z dnia 15 grudnia 2021 roku w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Małomice na lata 2022-2045

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Według danych GUS Gmina Małomice w roku 2020 liczyła 5 165 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię wynosiło ok. 65 os/km². Warto zauważyć, że w mieście Małomice skupia większość ludności całej Gminy i gęstość zaludnienia wynosi 518 os/km², z kolei na obszarach miejskich 23 os/km². Porównując te dane z pozostałymi gminami oraz miastami w powiecie żagańskim, Gmina Małomice charakteryzuje się jedną z niższych wartości opisywanego wskaźnika.

W poniższej tabeli zestawiono dane dotyczące zmiany liczby ludności w latach 2016-2020 w Gminie Małomice, powiecie żagańskim oraz jednostek należących do powiatu. Zauważa się spadek liczby ludności na przestrzeni lat, w 2016 roku wynosiła ona 5 265 mieszkańców, co oznacza, że od tamtej pory liczba mieszkańców zmniejszyła się o 100. Sytuacja jest jednak charakterystyczna dla całego powiatu, poza Gminą Żagań. Średnia dynamika zmiany liczby ludności dla Gminy wyniosła 99,5% oraz 99,2% dla powiatu.

Tab. 10. Zmiany liczby ludności w powiecie żagańskim w latach 2016-2020

JST	2016	2017	2018	2019	2020	udział w 2020 r.	średnia dynamika
powiat żagański	80 633	80 114	79 583	78 953	78 148	100%	99,2%
m. Gozdnicza	3 172	3 100	3 061	3 000	2 977	4%	98,4%
m. Żagań	26 188	26 148	25 812	25 668	25 265	32%	99,1%
Brzeźnica	3 749	3 728	3 763	3 733	3 721	5%	99,8%
Iłowa	6 964	6 931	6 882	6 842	6 777	9%	99,3%
Małomice	5 265	5 261	5 206	5 174	5 165	7%	99,5%
Niegostawice	4 502	4 457	4 446	4 357	4 341	6%	99,1%
Szprotawa	21 164	20 925	20 795	20 610	20 367	26%	99,0%
Wymiarki	2 334	2 321	2 297	2 263	2 218	3%	98,7%
Żagań	7 295	7 243	7 321	7 306	7 317	9%	100,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zachodzące w Gminie procesy demograficzne uzależnione są w dużej mierze od przyrostu naturalnego oraz salda migracji. Wskaźnik przyrostu naturalnego kształtował się na poziomie ujemnym nie tylko w Gminie Małomice – jest to sytuacja charakterystyczna dla całego regionu, w tym powiatu i województwa. Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców w Gminie Małomice był na poziomie -6,98. Korzystnym aspektem jest jednak kształtowanie się współczynnika salda migracji, który w 2020 roku był na poziomie dodatnim, wyższym niż średnia dla reszty porównywanych jednostek. Dodatkowo wskaźnik ten średniorocznie wzrastał.

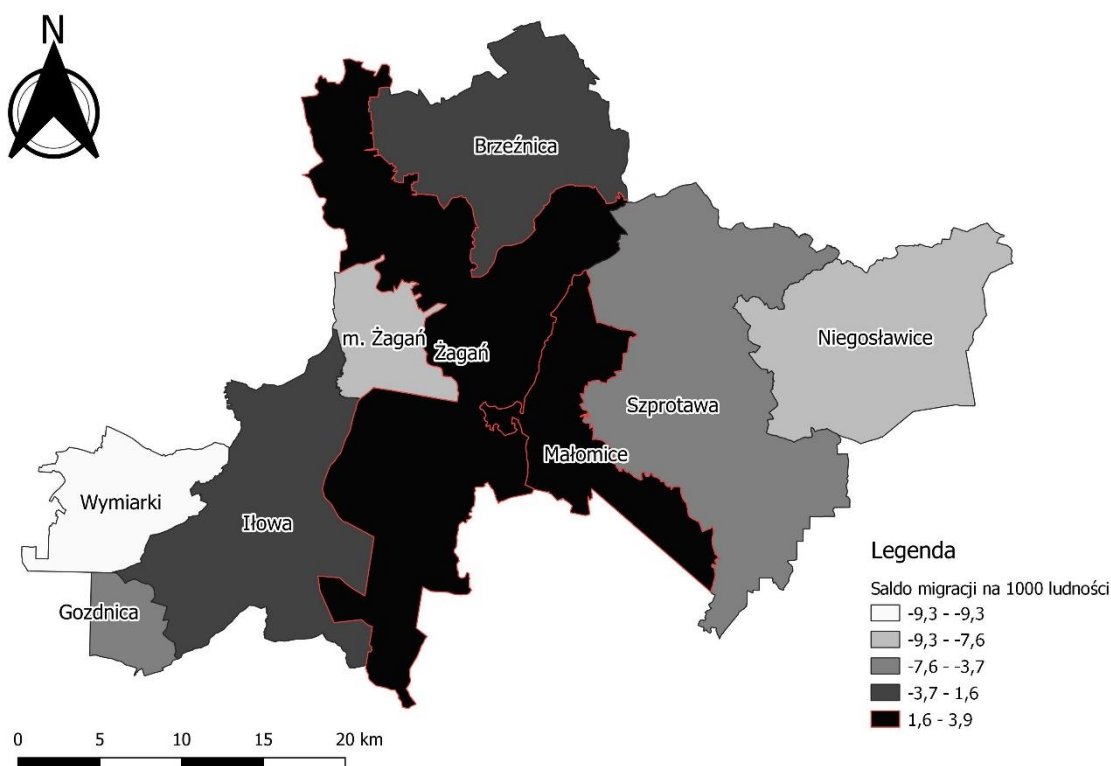
Tab. 11. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Małomice w latach 2016-2020 na tle województwa oraz gmin powiatu żagańskiego

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2020 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2016 r.	2020 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2016 r.
województwo lubuskie	-3,95	-0,93	-0,70	0,03

powiat żagański	-6,45	-1,09	-4,00	-0,30
m. Gozdnicza	-9,73	-1,18	-3,70	-0,08
m. Żagań	-6,35	-1,32	-8,40	-1,18
Brzeźnica	-2,68	-0,34	-2,40	0,28
Iłowa	-10,26	-1,24	1,60	0,30
Małomice	-6,98	-0,75	3,90	2,03
Niegosławice	-1,62	-0,13	-7,60	-2,13
Szprotawa	-7,20	-1,13	-3,90	0,45
Wymiarki	-7,56	-0,93	-9,30	-2,10
Żagań	-3,83	-1,30	3,10	-0,25

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

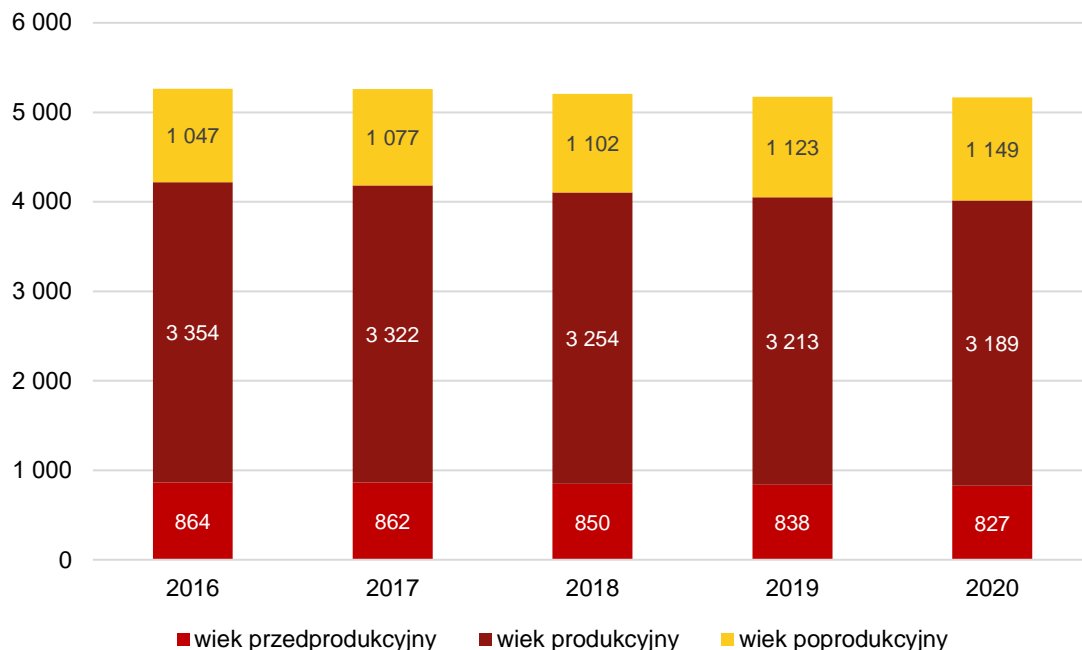
Saldo migracji na terenie powiatu żagańskiego przedstawia kartogram poniżej. Wynika z niego, że ludność migruje do centralnej części powiatu, jaką są Gmina Małomice oraz Gmina Żagań. Jest to pozytywne zjawisko, które należy utrzymać w dotychczasowym tempie, by Gmina Małomice mogła dalej się rozwijać.

Ryc. 22. Saldo migracji na 1000 ludności w powiecie żagańskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując wskaźniki demograficzne dla Gminy Małomice zaobserwować można stopniowe starzenie się społeczeństwa, co ma związek z niekorzystnym kształtowaniem się przyrostu naturalnego. Na poniższej rycinie przedstawiono zmianę struktury ludności w Gminie Małomice na przestrzeni lat 2016-2020, poprzez graficzne zestawienie liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym co roku sukcesywnie ulega zmniejszeniu, z kolei liczba ludności w wieku poprodukcyjnym corocznie wzrasta. Liczba osób w wieku produkcyjnym stanowi największy procent w ogóle ludności, jednak co roku się zmniejsza.

Ryc. 23. Struktura ludności w Gminie Małomice w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego przedstawia ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. Dynamika wzrostu tego wskaźnika wyniosła dla Gminy 118%. Na tle całego województwa lubuskiego (123%) oraz powiatu żagańskiego (122%) wskaźnik ten był niższy, więc Gmina Małomice na tle analizowanych jednostek wypada korzystniej.

Pogłębiając analizę struktury demograficznej Gminy Małomice widać, że wyraźnie zmniejsza się w niej odsetek mieszkańców w tzw. wieku kreatywnym (ludność w wieku 25-34 lat). Nie jest to pozytywna cecha Gminy, ponieważ ludzie w tym wieku są główną siłą napędową jednostki samorządu terytorialnego. Dynamika spadku tego wskaźnika w latach 2016-2020 była na poziomie 87% (takim samym, co średnie dla powiatu i województwa), choć nadal w 2020 roku wskaźnik ten był wyższy w stosunku do porównywanych jednostek. Mimo, iż dane są na ten moment zadowalające, należy zwrócić uwagę na wymiar długofalowy, w efekcie, którego zmniejszy się liczba osób aktywnych zawodowo, co może mieć negatywne skutki dla funkcjonowania Gminy.

Tab. 12. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Małomice w 2016 i 2020 roku

JST	mieszkańcy w wieku kreatywnym (%)			senioralne obciążenie demograficzne (%)		
	2016	2020	dynamika	2016	2020	dynamika
województwo lubuskie	15,60	13,50	87%	22,30	27,40	123%
powiat żagański	15,45	13,48	87%	22,30	27,30	122%
Gmina Małomice	16,47	14,39	87%	22,80	26,80	118%

¹ ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem

² ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola

Na terenie Gminy Małomice działa jedno Przedszkole Publiczne im. Jana Brzechwy w Małomicach przy ul. Bolesława Chrobrego 8. Przedszkole działa od 1947 roku, a pod samorząd trafiło w 1991 roku. W 2020 roku z przedszkola korzystało 96 dzieci, a liczba oddziałów liczyła 6. Przedszkole oferuje bogaty program edukacyjny rozwijający umiejętności matematyczne, ruchowe, językowe, wizualno-przestrzenne, muzyczne, przyrodnicze oraz interpersonalne. Opiekę nad dziećmi oferuje w godzinach 5:45-16:00. Placówka zapewnia 3 posiłki – śniadanie, obiad oraz kolację. Koszt całodniowego wyżywienia wynosił średnio ok. 8 zł, z czego większa część była pokrywana przez Gminę.

Oprócz przedszkola w Małomicach opiekę nad dziećmi w wieku przedszkolnym zapewnia także oddział zlokalizowany przy Szkole Podstawowej w Chichach, na który składa się 1 grupa licząca 17 dzieci. Oddział funkcjonuje w godzinach 8:00-13:00.

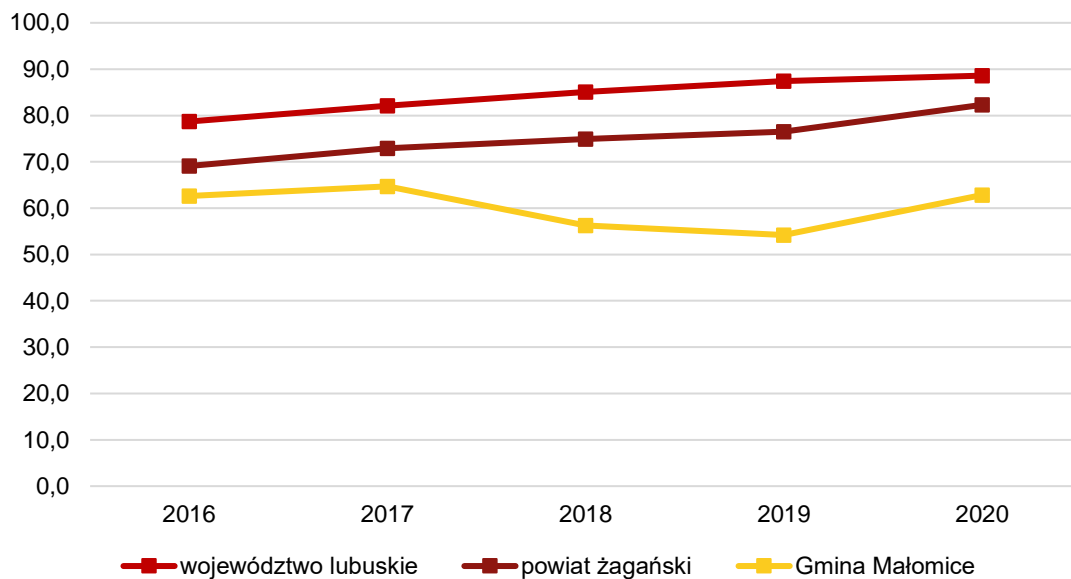
Tabela poniżej przedstawia dane związane w upowszechnieniem opieki przedszkolnej na terenie Gminy Małomice. Poziom upowszechniania opieki przedszkolnej w Gminie zmniejszył się z poziomu 78% w 2016 roku do 58% w 2019 roku. Sytuacja uległa poprawie w 2020 roku, kiedy wskaźnik wzrósł do 62%. Coraz więcej rodziców spoza Gminy decyduje się również na usługi placówek z terenu Gminy Małomice. Miesięczne koszty utrzymania ulegały wahaniom, jednak tendencja jest wzrostowa.

Tab. 13. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Małomice

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Udział dzieci objętych opieką przedszkolną	brak danych	78%	73%	70%	58%	62%
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie Gminy (os.)	6	3	7	6	6	8
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym (zł)	813,00	800,00	752,00	665,00	838,00	940,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy oraz GUS

Rozpoczęto również budowę nowego, nowoczesnego budynku dla Przedszkola w Małomicach, które pomieści więcej dzieci. Pozwoli to również na zagospodarowanie starej części na żłobek, którego w tym momencie brakuje.

Ryc. 24. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-6 lat w Gminie Małomice w latach 2016-2019 na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Uzupełnieniem informacji dotyczących poziomu upowszechnienia opieki przedszkolnej na terenie Gminy jest powyższy wykres obrazujący kształtowanie się wskaźnika odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-6 lat będących mieszkańcami Gminy. Dane dla Gminy przedstawione zostały na tle powiatu i województwa. W okresie 2016-2020 odsetek dzieci w Gminie był niższy niż wskaźniki dla powiatu i województwa. Od 2018 roku zaczął dynamicznie spadać, jednak w 2020 z powrotem uległ podwyższeniu, co jest pozytywnym zjawiskiem. Można zauważyć, że różnica między danymi dla Gminy, a powiatu i województwa nadal jest znacząca. Należy dążyć do otoczenia opieką jak największej liczby dzieci, tym samym wyrównując ww. wspomniane wskaźniki.

Szkoły

Na terenie Gminy Małomice funkcjonują dwie publiczne szkoły podstawowe, których łączna liczba uczęszczających uczniów w 2020 roku wynosiła 387. Szkoła w Małomicach jest 4-krotnie większa, posiada również liczniejsze oddziały. W żadnej ze szkół nie wprowadzono zmianowego systemu pracy. Szczegóły przedstawia poniższa tabela.

Tab. 14. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Małomice

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli	Zmianowy system pracy
1.	Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Małomicach	313	17	18,41	29,68	nie
2.	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Chichach	74	8	9,25	9,86	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Stan bazy dydaktycznej w obu placówkach został zaprezentowany w tabeli poniżej. Obie szkoły mają dostęp do obiektów sportowych. Boisko w Małomicach wymaga remontu. Placówka w Chichach zdecydowanie odbiega od Małomic pod względem wyposażenia – brakuje sali językowej, kamer, szafek dla uczniów. Ponadto uczniowie nie mają możliwości skorzystania ze świetlicy, a przy szkole nie ma

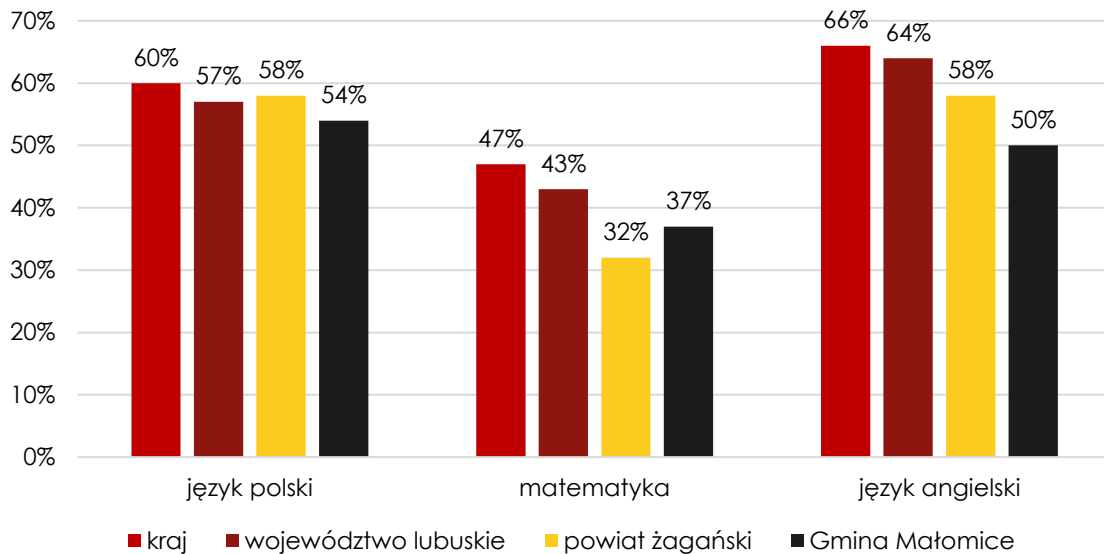
boiska. W obu szkołach uczniowie mają dostęp do komputerów, projektów multimedialnych oraz gabinetu pielęgniarstwa. Żadna ze szkół nie prowadzi klas dwujęzycznych, sportowych czy integracyjnych. Brakuje również systemu stypendialnego dla wybitnych uczniów.

Tab. 15. Stan bazy dydaktycznej w szkołach podstawowych na terenie Gminy Małomice w 2020 roku

Nazwa szkoły:	Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Małomicach	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Chichach
Liczba sali lekcyjnych (szt.)	15	8
Rodzaj i stan obiektów sportowych /sal gimnastycznych	sala gimnastyczna - dobry; hala sportowa - dobry; boisko - do remontu	sala gimnastyczna - dobry
Pracownie językowe	tak	nie
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne	nie	nie
Komputery do użytku uczniów	50	36
Projektory multimedialne	18	3
Kamery - monitoring szkolny	tak	nie
Szafki dla każdego ucznia	tak	nie
Świetlice	tak; 7:15 - 15:15	nie
Parkingi dla kadry / rodziców	tak	nie
Gabinet pielęgniarstwa / stomatologiczny	tak	tak
Liczba stypendystów	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Badanie postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów przybiera różne formy. Jedną z nich jest egzamin ósmoklasisty. Jest to zarówno wynik nauczania, jak i zaangażowania uczniów. W znacznym stopniu zależą od zdolności i aspiracji, ale także od środowiska i możliwości placówek oświatowych. Wyniki z egzaminu zestawiono na wykresie poniżej, ze średnią dla kraju, powiatu i województwa. Wynika z nich, że najbardziej widoczne braki wśród uczniów Gminy Małomice dotyczą języka obcego. W kwestii języka polskiego, średnia dla Gminy jest zbliżona do reszty analizowanych jednostek, choć wciąż niższa. Wyniki z matematyki, co prawda wyższe niż średnia dla powiatu, nadal były oddalone od średniej dla województwa i kraju. Analiza ta wskazuje, że należy pracować nad podniesieniem jakości nauczania w szkołach Gminy Małomice.

Ryc. 25. Średni wynik Gminy Małomice egzaminu ósmoklasisty na tle kraju, powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy

W tabeli poniżej zestawiono całkowitą liczbę uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy Małomice w zestawieniu z liczbą dzieci zamieszkującą teren Gminy, ale dojeżdżającą do szkół poza jej granicami. Zaobserwować można, że liczby te na przestrzeni analizowanych lat zmalały. Do szkół na terenie Gminy w 2020 roku zapisanych było o 36 dzieci mniej, niż w 2015 roku. Analogicznie liczba dzieci w 2020 roku zamieszkujących Gminę Małomice, lecz uczęszczających do szkół na terenie innych gmin uległa zmniejszeniu o 24 dzieci.

Tab. 16. Liczba uczniów zamieszkujących Gminę Małomice uczęszczająca do szkół na terenie Gminy oraz poza jej granicami

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy wraz z klasami "0" (os.)	434	472	462	446	418	398
Liczba uczniów z terenu Gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin (os.)	122	117	103	81	103	98

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego

W tabeli poniżej przedstawiono kwoty wydatkowane w dziale oświata i wychowanie wraz z subwencją oświatową dla Gminy Małomice w latach 2016-2020. Wydatkowana kwota zwiększyła się na przestrzeni analizowanych lat, lecz jest to typowa sytuacja dla całego kraju. Największy udział wśród wydatków ogółem stanowią wydatki bieżące, szczególnie wynagrodzenia i pochodne. Kwota wydatkowana na wynagrodzenia i pochodne wynagrodzeń zwiększyła się o prawie 800 tys. zł w badanych latach. Wydatki majątkowe mają niewielki udział w wydatkach ogółem, a ich kwota w 2020 roku wyniosła 96 975,84 zł. Stopień pokrycia wydatków w dziale 801 subwencją wynosił w 2020 roku 64%.

Tab. 17. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Małomice w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
WYDATKI OGÓŁEM	5 344 885,53	5 602 811,86	5 732 993,80	6 320 454,50	6 385 184,27
Wydatki bieżące, w tym:	5 314 140,45	5 478 411,86	5 714 703,70	6 259 454,50	6 288 208,43
<i>Wynagrodzenia i pochodne</i>	<i>4 118 920,88</i>	<i>4 246 605,91</i>	<i>4 570 302,41</i>	<i>4 812 320,26</i>	<i>4 897 826,92</i>
<i>Pozostałe wydatki bieżące</i>	<i>1 195 219,57</i>	<i>1 231 805,95</i>	<i>1 144 401,29</i>	<i>1 447 134,24</i>	<i>1 390 381,51</i>
Wydatki majątkowe	30 745,08	124 400,00	18 290,10	61 000,00	96 975,84

SUBWENCJA OŚWIATOWA	3 922 922,00	3 850 489,00	4 002 272,00	4 169 685,00	4 066 069,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	1 421 963,53	1 752 322,86	1 730 721,80	2 150 769,50	2 319 115,27
Stopień pokrycia	73%	69%	70%	66%	64%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Kultura i sport

Propagowaniem kultury na terenie Gminy zajmują się dwie instytucje, powołane przez Radę Miejską w Małomicach i wpisane do Rejestru Instytucji Kultury prowadzonego przez Burmistrza Małomic:

- Małomicki Ośrodek Kultury (MOK) Małomicach przy ul. Szkolnej 1,
- Miejska Biblioteka Publiczna w Małomicach przy ul. Piastowskiej 7.

Głównym celem działalności MOK-u jest rozbudzanie i zaspakajanie potrzeb kulturalnych poprzez upowszechnianie oraz organizowanie aktywnego i kreatywnego uczestnictwa w kulturze. Małomicki Ośrodek Kultury z siedzibą w Małomicach posiada dwie sale wiejskie w Bobrzanach i Żeliszawiu. Pozostałe wsie – Chichy, Lubiechów i Śliwnik – biorą udział w organizacji wydarzeń kulturalnych związanych z lokalną społecznością. Ośrodek prowadzi zajęcia dla wszystkich grup wiekowych – zarówno dzieci i młodzieży, jak i dorosłych oraz seniorów. Organizowane m.in. wydarzenia takie jak: Dzień Babci i Dziadka, powitanie Nowego Roku, warsztaty plastyczne, wyjazdy integracyjne, Dzień Rodziny czy Mikołajki. W 2020 roku, w ramach realizacji Projektu „Mok-online”, uruchomiona została aplikacja, dzięki której informacje dotyczące działalności ośrodka są dostępne dla każdego mieszkańca. Poprzez stronę oraz aplikacje odbywają się także rozmaite warsztaty oraz prezentacje lokalnych artystów i pasjonatów m.in. historii.

Rozpowszechnianiem czytelnictwa wśród gminnej społeczności zajmuje się Miejska Biblioteka w Małomicach. Zajmuje się rozwijaniem i zaspokajaniem potrzeb czytelniczych oraz informacyjnych mieszkańców Gminy. Według danych z 2020 roku, księgozbiór przez rok poszerzył się o ponad 800 woluminów, tym samym na koniec roku liczba książek wynosiła ponad 18 tysięcy. W Bibliotece można również skorzystać z Internetu, jak i wypożyczyć materiały audiowizualne w postaci filmów czy audiobooków. Ponadto placówka organizuje liczne akcje oraz projekty m.in.: „Biblioteka na to czeka”, Program Wieloletni „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” 2020 czy „Noc Bibliotek”. Zaobserwować można spadek liczby wypożyczanych książek. Prawdopodobnie jest to spowodowane mniejszym zainteresowaniem książką pisaną. Rozwiązaniem może być wprowadzenie do Biblioteki czytników e-book.

W zakresie sportu i zdrowego trybu życia mieszkańcy Gminy Małomice mają możliwość korzystania z boiska do piłki nożnej oraz piłki ręcznej z syntetyczną nawierzchnią przy szkole podstawowej w Małomicach oraz boiska sportowego w Janowcu. Na terenie Gminy działa: Miejski Klub Sportowy „Iskra” Małomice prowadzący kilka sekcji piłkarskich: drużyna seniorów, która obecnie gra w rozgrywkach klasy A; IV grupa Zielona Góra prowadzonych pod patronatem Lubuskiego Związku Piłki Nożnej; drużyny młodzieżowe: trampkarzy, a także Akademię Młodego Piłkarza (dla dzieci w wieku od 6-11 lat). MKS Iskra Małomice od dłuższego czasu stawia na młodzież wychowującą się w Małomicach. Trzonem drużyny seniorskiej jest grupa zawodników, którzy od najmłodszych lat uczyli się grać w piłkę właśnie w Gminie. Oprócz sportu narodowego można sprawić się także w kajakarstwie na rzece Bóbr. Od lat na terenie Gminy aktywnie działa Małomicki Klub Kajakowy „Viking”, który skupia się przede wszystkim w kajak polo, ale nie brakuje również przedstawicieli klasycznego kajakarstwa.

W każdym z 6 sołectw znajduje się świetlica wiejska dostępna dla mieszkańców. Ponadto w Bobrzanach, Chichach oraz Śliwniku działają Koła Gospodyń Wiejskich. W świetlicach przy wsparciu KGW odbywają się imprezy oraz spotkania z okolicznymi mieszkańcami (m.in. wieczory filmowe w Bobrzanach, Bobrzańskie Wieczory, spotkania z kulturą kresową), a także dożynki sołeckie.

Od 2020 na terenie Gminy Małomice wydawana jest gazeta lokalna „HALO MAŁOMICIE”. Dostęp do bezpłatnej publikacji pozwala mieszkańcom na pozyskanie informacji o działalności Burmistrza Małomic oraz jednostek organizacyjnych Gminy Małomice.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne to ogół warunków oraz instytucji chroniących życie, zdrowie oraz mienie obywateli. Jest to jeden z czynników warunkujących sprawne funkcjonowanie społeczności. Na terenie Gminy Małomice za bezpieczeństwo i porządek odpowiadają policjanci z Komisariatu Policji w Szprotawie, Ochotnicza Straż Pożarna w Lubiechowie, OSP w Małomicach oraz OSP w Chichach. Gmina wspiera OSP poprzez finansowanie zakupu paliwa do pojazdów, sprzętu, sprzęt strażacki, badania lekarskie druhów, przeglądów serwisowych i polisy ubezpieczeniowe.

Bezpieczeństwo to nie tylko działania prewencyjne, ale także czynności profilaktyczne adresowane do mieszkańców Gminy w różnych kategoriach wiekowych, zarówno dla uczniów, jak i ich rodziców. Corocznie policjanci z KP w Szprotawie prowadzą spotkania profilaktyczne w placówkach oświatowych oraz instytucjach prowadzących działalność edukacyjną. Pogadanki profilaktyczne dotyczą głównie bezpieczeństwa w rzeczywistości oraz w przestrzeni internetowej.

Uszczegółowiając teren Gminy Małomice jest patrolowany przez jednego dzielnicowego, obejmującego miasto Małomice i miejscowości na terenie Gminy. Według danych z Komendy Powiatowej Policji plan działania priorytetowego dzielnicowego na 2022 rok jest określony jako: *Rejon i charakter zagrożenia: spożywanie napojów alkoholowych w miejscach zabronionych przez ustawę, w szczególności rejon miejscowości Małomice, sklep „Fiamp” ul. Kościuszki.*

Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne Gminy

Miejszem wyrażania, uzgadniania, a także realizacji celów oraz wspólnego działania ludzi o podobnych zainteresowaniach są stowarzyszenia, organizacje pozarządowe oraz fundacje. Według Ministerstwa Sprawiedliwości (system EKRS) w 2020 roku na terenie Gminy Małomice działało 14 organizacji pozarządowych, stowarzyszeń oraz fundacji:

- Miejski Klub Sportowy „Iskra” w Małomicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Chichach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Małomicach,
- Małomicki Klub Kajakowy „Viking”,
- Społeczny Komitet Budowy Parafialnego Ośrodka Kulturalno-Wychowawczego,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Małomic,
- Klub Piłkarski „Traper” w Chichach,
- Stowarzyszenie Rozwoju Edukacji i Przedsiębiorczości,
- A Priori,
- Stowarzyszenie na Rzecz Remontu i Odnowy Kościoła p.w. św. Jana Chrzciciela,
- Fundacja Notest,

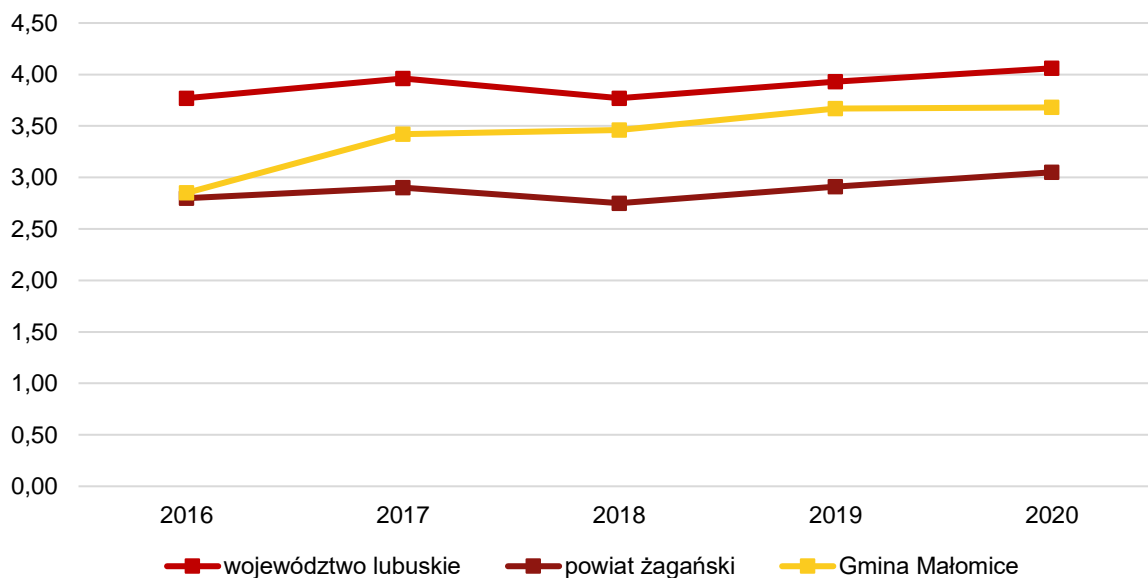
- Fundacja Lubuski Globtroter,
- Stowarzyszenie Lumis.

Szereg zadań Gminy Małomice jest dokonywanych we współpracy z powyższymi organizacjami pozarządowymi, dlatego organizacje te otrzymują od Gminy pomoc (również finansową z budżetu Gminy) na realizowane zadania.

Ponadto Gmina Małomice jest członkiem **Zrzeszenia Gmin Województwa Lubuskiego**. Jest to jedyna organizacja w Polsce zrzeszająca wszystkie Gminy danego regionu w jednym stowarzyszeniu (82 Gminy). Celem zrzeszenia jest m.in.: tworzenie warunków formułowania i wyrażania interesów gmin oraz ich ochrona, działanie na rzecz integracji europejskiej oraz zabieganie o środki pomocowe z Unii Europejskiej oraz podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej.

Oprócz tego Gmina należy do **Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Bory Dolnośląskie**, którego celem jest wspieranie rozwoju obszaru wiejskich gmin regionu Bory Dolnośląskie, a także ochrona wartości historycznych, kulturowych, urbanistycznych, przyrodniczych i krajobrazowych na obszarze LGD, opiniowanie przedsięwzięć związanych z rozwojem tego obszaru, integracja mieszkańców oraz budowanie wspólnej tożsamości, rozwój współpracy transgranicznej, promocja regionu, integracja społeczna oraz działania na rzecz rynku pracy, rozwój turystyki, produktów regionalnych i przedsiębiorczości wiejskiej oraz zaangażowanie mieszkańców na rzecz rozwoju polityk publicznych.

O aktywności mieszkańców danej Gminy oraz ich zaangażowaniu w życie społeczne świadczy m.in. liczba działających na jej terenie organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. Zestawiając ten wskaźnik dla Gminy Małomice, powiatu żagańskiego i województwa lubuskiego zauważyć można, iż charakteryzuje się on tendencją wzrostową na przestrzeni analizowanych lat, a dodatkowo jest on wyższy w porównaniu do średniej powiatu.

Ryc. 26. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Małomice na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Małomice prowadzi współpracę z **Gminą Partnerską Zauthen**, leżącą w Niemczech, kraju związkowym Brandenburgii, w powiecie Dahme-Spreewald. Współpraca rozpoczęła się już 1999, odąd każda szkoła organizuje u siebie w czerwcu pobyt dzieci i młodzieży z obu placówek. Ponadto pomiędzy

Klubem Sportowym SC Eintracht, a MKS Iskra Małomice rozgrywają się mecze, zachęcające młode pokolenie o aktywnego trybu życia, a także przestrzegania zasad zdrowego żywienia .

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Placówką świadczącą podstawową opiekę zdrowotną jest jeden ośrodek zdrowia Praktyka Lekarza Rodzinnego Edward Esmund i Monika Kieża przy ul. Jana Pawła II 34 w Małomicach. Opieka prowadzona jest przez 2 lekarzy rodzinnych oraz 3 pielęgniarki, w tym 1 środowiskowo-rodzinna. Ponadto funkcjonuje profesjonalny gabinet stomatologiczny, z usług którego korzystają mieszkańcy Gminy. Ośrodek działa od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00-18:00. Zauważa się problem w zakresie utrudnionego dostępu do specjalistów oraz brak możliwości dotarcia do placówek medycznych przez osoby starsze. Należy zwrócić szczególną uwagę na swobodny dostęp do lekarzy specjalistów i punktów medycznych oraz promowanie zdrowego, aktywnego trybu życia. Najbliższy szpital oraz pogotowie ratunkowe znajduje się w Szprotawie przy ul. Henrykowskiej 1, ok. 9 km od centrum miasta Małomice. W Gminie jest jedna apteka przy ul. Kościuszki 9 w Małomicach.

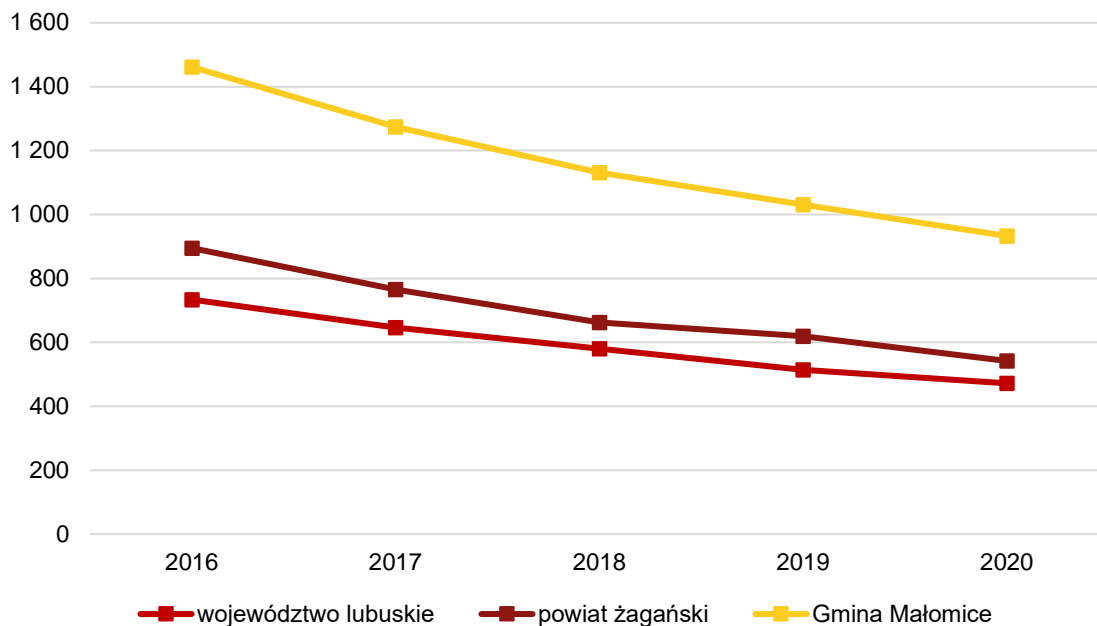
Podmiotem świadczącym usługi społeczne na terenie Gminy jest Ośrodek Pomocy Społecznej, położony przy ul. Fabrycznej 3 w Małomicach. To jednostka organizacyjna pomocy społecznej, która działa w formie jednostki budżetowej Gminy Małomice, realizująca zadania pomocy społecznej mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Do zadań OPS należy w szczególności: przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą o pomocy społecznej świadczeń, realizacja rządowych programów pomocy społecznej i gminnych programów osłonowych, realizacja programów współfinansowanych ze środków unijnych oraz realizacja zadań wynikających z przepisów prawa.

W zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy, poza OPS działają również:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Małomicach - udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Małomicach - prowadzenie poradnictwa z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz realizacja procedury Niebieskiej Karty;
- Międzygminne Centrum Integracji Społecznej – instytucja oferująca zatrudnienie oraz ubezpieczenie osobom, które mają problem z poszukiwaniem pracy. W ramach tej instytucji działa również spółdzielnia socjalna, dzięki której udaje się wykonać mnóstwo prac na terenie Gminy bez konieczności wynajmowania firm z zewnątrz.

Świadczenia z pomocy społecznej na terenie Gminy Małomice w 2020 roku udzielane były w szczególności z powodów: ubóstwa (155), długotrwałej lub ciężkiej choroby (130), niepełnosprawności (110) oraz bezrobocia (96). W 2020 roku pomocą społeczną objęto 254 rodziny, liczba osób w tych rodzinach wniosła 472. Warto zwrócić uwagę, że było to o 29 rodzin mniej niż w 2019 roku.

Na poniższej rycinie przedstawiono kształtowanie się wskaźnika liczby osób będących beneficjentami środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Gminie Małomice, powiecie żagańskim i województwie lubuskim. Zauważyć należy, iż liczba beneficjentów corocznie spada i jest to sytuacja charakterystyczna dla całego kraju. Dla Gminy Małomice wskaźnik ten w analizowanych latach był dużo wyższy niż w powiecie i województwie.

Ryc. 27. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Małomice na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Ośrodek Pomocy Społecznej przejął realizację zadania w postaci udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów na podstawie Uchwały Rady Miejskiej Nr LI/231/2018 z dnia 29 maja 2018r. w sprawie uchwalenia „Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów będącymi mieszkańcami Gminy Małomice”. Jest to forma wsparcia, która ma na celu wyrównanie w miarę możliwości dostępu do edukacji dzieciom z rodzin spełniających kryterium dochodowe z ustawy o pomocy społecznej. W miesiącach styczeń – czerwiec 2020r. zostało rozliczonych 33 wniosków na stypendium szkolne – otrzymało je 58 uczniów.

Jednym z zadań Gminy jest zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach poprzez zapewnienie im lokalu. Według informacji o stanie mienia Gminy Małomice (stan na 31 grudnia 2017 r.) Gmina posiadała 101 mieszkań komunalnych oraz 52 lokali socjalnych. Gmina Małomice w roku 2020 gospodarkę mieszkaniową prowadziła zgodnie z przepisami:

- Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku (z późn. zm.) o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego;
- Uchwały Nr XXXII/244/2001 Rady Miejskiej w Małomicach z dnia 15 listopada 2001 roku w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Małomice,
- Uchwała Nr XXX/245/2001 Rady Miejskiej w Małomicach z dnia 15 listopada 2001 roku w sprawie ustalenia zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy.

Organem pomocniczym, a także opiniodawczym jest Społeczna Komisja Mieszkaniowa. W 2020 roku nie pozyskano nowych lokali mieszkalnych. W 2020 r. wpłynęło 62 wnioski o przydział lokalu, z czego 45 wniosków uznano za zasadne, 9 wnioskodawców ujęto na listę osób zakwalifikowanych do przydziału lokalu mieszkalnego oraz 9 wnioskodawców ujęto na listę osób zakwalifikowanych do przydziału lokalu socjalnego. Wydano 26 zezwoleń na zawarcie umowy najmu na lokal socjalny

dla dotychczasowych najemców na okres jednego roku oraz 2 zezwolenia na zawarcie umowy na lokal mieszkalny. Tabela poniżej przedstawia zasób mieszkaniowy Gminy Małomice w latach 2015-2020. Z analizy wynika, że liczba mieszkań komunalnych w badanym okresie zmalała z 135 do 92, natomiast liczba mieszkań socjalnych wzrosła z 20 do 51. Gmina nie posiada mieszkań wspomaganych ani chronionych.

Tab. 18. Zasób mieszkaniowy w Gminie Małomice

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkań komunalnych	135	106	101	101	92	92
Liczba mieszkań socjalnych	20	49	52	51	53	51

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego

Na terenie Gminy aktywnie działa Klub Seniora oferujący zajęcia rozwijające, wyjazdy integracyjne oraz zajęcia rehabilitacyjne. W MOK-u prowadzone są spotkania, warsztaty plastyczne oraz akcje m.in. „Wielka Litera” – zakup książek z większą czcionką, które chronią wzrok i ułatwiają czytanie osobom słabowidzącym.

Załącznik 2: WZÓR ANKIETY

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy Małomice

Szanowni Państwo,

W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Małomice, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą za planować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Społeczeństwo						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
Dostęp do żłobków / klubów malucha?						
Jakość opieki żłobkowej na terenie gminy?						
Jakość infrastruktury żłobkowej na terenie gminy?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę? (DPS, Klub Seniora)						
Wsparcie osób niesamodzielnych?						
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy?						
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?						
Gospodarka						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy?						
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
Dostępność usług na terenie Gminy?						
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie?						
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji?						

Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						
Środowisko i przestrzeń						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Estetykę swojej gminy?						
Jakość powietrza w gminie?						
Ofertę gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska?						
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?						
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)?						
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)?						
Świadomość ekologiczną mieszkańców?						
System odbioru odpadów na terenie gminy?						
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						
Walory środowiska przyrodniczego w gminie?						
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy?						
Infrastruktura techniczna						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Stan dróg w gminie?						
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?						
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?						
Jakość sieci wodociągowej?						
Jakość sieci kanalizacyjnej?						
Dostęp do Internetu w gminie?						
Turystyka i rekreacja						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Atrakcyjność turystyczną gminy?						
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie?						
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?						
Poziom bazy gastronomicznej?						
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych						
System ścieżek rowerowych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?						
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						
Edukacja i kultura						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5

Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy?						
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie?						
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)						
Działalność domu kultury i biblioteki?						
Działalność świetlic wiejskich?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w gminie w ciągu najbliższych lat:

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego
- rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
- rozbudowa oświetlenia ulicznego
- rozwój infrastruktury sportowej
- budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- rozwój sieci gazowej
- budowa i modernizacja świetlic wiejskich
- rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
- poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy
- zwiększenie dostępu do Internetu
- wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- poprawa dostępu do usług medycznych
- zmniejszenie bezrobocia
- promocja gminy
- inwestycje w rozwój turystyki
- budowa obwodnicy
- podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- zwiększenie dostępności przedszkoli
- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
- poprawa bezpieczeństwa publicznego
- rozwój kultury
- aktywizacja osób starszych
- inne (*jakie?*)

Część III:

1. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy?

.....

Metryczka

Płeć: kobieta mężczyzna

Wiek: poniżej 18 lat 18-25 lat 26-35 lat 36-45 lat 46-55 lat 56-65 lat
 powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

uczeń/student rolnik przedsiębiorca osoba pracująca osoba bezrobotna
 emeryt / rencista inne (jakie?)

Zamieszkanie:

jestem mieszkańcem miasta jestem mieszkańcem wsi nie jestem mieszkańcem gminy

Załącznik 3: TABELA EWALUACYJNA

CEL STRATEGICZNY I: ZINTEGROWANIE PRZESTRZENI W OPRACIU O POSZANOWANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH REGIONU					
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
1.1. Rozwój infrastruktury technicznej, w tym wodno-kanalizacyjnej, melioracyjnej oraz deszczowej	1) Doprowadzenie sieci kanalizacyjnej do jak największej liczby gospodarstw domowych oraz rozbudowa nowej oczyszczalni ścieków.				
	2) Przeprowadzenie inwentaryzacji szamb.				
	3) Pozyskiwanie środków zewnętrznych na rozwój i modernizację sieci kanalizacyjnej.				
	4) Wsparcie mieszkańców w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.				
	5) Modernizacja istniejącej sieci kanalizacyjnej.				
	6) Rozwój sieci gazowej na terenie Gminy.				
	7) Rozwój systemu zaopatrzenia w wodę oraz ujęć wodnych poprzez modernizację istniejącej sieci, a także jej rozbudowę do nowopostępujących budynków.				
	8) Rozwój sieci melioracyjnej oraz retencyjnej (rowy, przepusty, mała retencja itp.).				
	9) Monitoring stanu bieżącego utrzymania rzek i innych cieków wodnych, współpraca z instytucjami odpowiedzialnymi (Wody Polskie i spółki wodne).				
1.2. Poprawa jakości infrastruktury drogowej i sieci komunikacyjnej	1) Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej w zakresie dróg gminnych lokalnych i dojazdowych oraz zapewnienie spójnej infrastruktury drogowej.				
	2) Współpraca z zarządcami dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych w zakresie rozbudowy i remontów dróg wyższego rzędu.				
	3) Robudowa infrastruktury pieszo-rowerowej, w tym stworzenie systemu ścieżek oraz szlaków rowerowych i pieszych, a także połączenie ich z ponadlokalnymi szlakami.				
	4) Poprawa bezpieczeństwa przy drogach, przejściach dla pieszych i w miejscach publicznych m.in. poprzez budowę chodników oraz rozbudowę i modernizację oświetlenia.				
	5) Rozwój transportu publicznego w szczególności w miejscowościach wykluczonych komunikacyjnie m.in. poprzez nawiązanie współpracy z jednostkami organizującymi przewóz zbiorowy, a także budowa, modernizacja i utrzymanie istniejących zatok i przystanków.				
1.3. Przystosowanie	1) Modernizacja, przebudowa, rozbudowa oraz poprawa efektywności energetycznej i elektroenergetycznej obiektów gminnych				

do zmian klimatu oraz ochrona środowiska	oraz wsparcie mieszkańców w procesach termomodernizacyjnych, w tym w wymianie wysokoemisyjnych kotłów.				
	2) Rozwój zielonej infrastruktury na terenie Gminy Małomice poprzez nasadzenie i pielęgnację drzew, krzewów i innej roślinności, a także ochronę zieleni już istniejącej.				
	3) Prowadzenie edukacji ekologicznej skierowanej do różnych grup społecznych m.in. w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami.				
	4) Kontynuacja działań w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest.				
	5) Działania w zakresie ochrony lokalnej bioróżnorodności.				
1.4. Uporządkowanie publicznej przestrzeni gminnej	1) Aktualizacja Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.				
	2) Dokonanie aktualizacji przestarzałych i nieaktualnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego				
	3) Wyznaczenie obszarów inwestycyjnych i mieszkaniowych na terenie Gminy.				
	4) Dążenie do pokrycia jak największej ilości powierzchni Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w celu uniknięcia chaosu urbanistycznego.				
	5) Ochrona zabytków na terenie Gminy.				

CEL STRATEGICZNY II: ROZWÓJ GOSPODARCZY OPARTY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, TURYSTYCE, REKREACJI ORAZ MIESZKALNICTWIE					
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
2.1. Wykorzystanie potencjału przyrodniczego oraz turystycznego Gminy Małomice oraz jego promocja	1) Dalsze prace nad modernizacją oraz wzbogacaniem atrakcyjności Zalewu w Małomicach, jako głównej atrakcji na terenie Gminy.				
	2) Podjęcie działań służących rozbudowie bazy agroturystycznej (w tym bazy noclegowej i gastronomicznej) umożliwiającej turystom sprawny i atrakcyjny pobyt na terenie Gminy.				
	3) Stworzenie infrastruktury turystycznej promującej lokalne dziedzictwo kulturowe (np. tablice informacyjne przy zabytkach, ścieżki lokalne z historycznym opisem danej miejscowości i ciekawostkami)				
	4) Stworzenie oferty wycieczek po regionie dla wszystkich grup wiekowych,				
	5) Wykorzystanie potencjału związanego z położeniem w granicach obszarów chronionych oraz w dolinie rzeki Bóbr.				
	6) Promocja lokalnych wydarzeń kulturalnych i przedsiębiorców.				

	7) Coroczne opracowanie kalendarza imprez cyklicznych dla mieszkańców i turystów				
	8) Aktywna współpraca z partnerami samorządowymi i prywatnymi oraz sektorem NGO w celu promowania wyrobów, usług i atrakcji gminnych				
	9) Wykorzystanie do promocji mediów lokalnych i ponadlokalnych, mediów społecznościowych, a także tradycyjnych środków przekazu.				
2.2. Wzrost konkurencyjności Gminy w Małomicze w regionie poprzez rozwój przedsiębiorczości	1) Rozwój obecnych oraz powstawanie nowych przedsiębiorstw o różnicowanym charakterze działalności.				
	2) Wsparcie rozwoju rolnictwa, w tym małych gospodarstw oraz zachęcanie do utworzenia gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych.				
	3) Uczestnictwo w programach wsparcia dla młodych przedsiębiorców i inwestorów.				
	4) Organizacja warsztatów z zakresu doradztwa zawodowego oraz realizacja kursów dla osób bezrobotnych i wykluczonych społecznie				
	5) Współpraca z samorządem powiatowym oraz podmiotami gospodarczymi w zakresie edukacji zawodowej i praktyki zawodowej oraz wspieranie zawodów pożądanym na lokalnym rynku pracy.				
2.3. Rozwój budownictwa mieszkaniowego	1) Zwiększenie dostępności i standardu mieszkań dla rodzin najuboższych mieszkańców Gminy (w tym poprzez budowę nowych mieszkań, remonty pustostanów, podnoszenie standardu zamieszkania budynków).				
	2) Zwiększenie zakresu remontów i modernizacji gminnych mieszkań.				

CEL STRATEGICZNY III: WZROST JAKOŚCI USŁUG SPOŁECZNYCH W CELU PODNIENIA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY MAŁOMICZE

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
3.1. Zapewnienie wysokiej jakości systemu oświaty oraz opieki nad najmłodszymi mieszkańcami	1) Budowa Przedszkola Publicznego w Małomicach.				
	2) Utworzenie żłobka na terenie Gminy zapewniającego opiekę nad dziećmi do 3 roku życia.				
	3) Poprawa oraz rozbudowa infrastruktury szkolnej oraz towarzyszącej jej infrastruktury sportowej.				

	4) Doposażenie i poszerzenie oferty edukacyjnej i kulturalnej w placówkach oświatowych na terenie Gminy.				
	5) Zapewnienie nowoczesnych materiałów edukacyjnych umożliwiających prowadzenie specjalistycznych zajęć np. z programowania, przyrodniczych, językowych oraz matematycznych dla dzieci i młodzieży.				
	6) Zwiększenie ilości miejsc w przedszkolach.				
3.2. Podniesienie jakości usług społecznych na terenie Gminy Małomice	1) Modernizacja budynku, w którym świadczone są usługi zdrowotne (Ośrodek Zdrowia w Małomicach.				
	2) Rozwój działalności Klubu Seniora na terenie Gminy.				
	3) Wspieranie Centrum Integracji Społecznej oraz spółdzielni socjalnych w celu wykluczenia marginalizacji z tytułu trudności ze znalezieniem pracy.				
	4) Poszerzenie oferty usług oraz modernizacja Ośrodka Pomocy Społecznej.				
	5) Zapewnienie opieki poprzez programy opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami.				
	6) Poprawa dostępności do obiektów publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami m.in. poprzez zniesienie barier architektonicznych.				
	7) Cyfryzacja usług publicznych wraz z zapewnieniem odpowiednich szkoleń i kursów dla mieszkańców, w tym dla osób starszych.				
	8) Tworzenie warunków do poprawy dostępu do opieki medycznej.				
	9) Wsparcie i realizacja zadań związanych z ochroną zdrowia - programy zdrowotne i profilaktyczne realizowane we współpracy i samodzielnie przez Gminę.				
	10) Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie walki z uzależnieniami.				
	11) Wsparcie działań na rzecz osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się, w tym migrantów oraz uchodźców, dotyczących m.in. edukacji, zatrudnienia, włączenia społecznego, a także organizacji infrastruktury mieszkaniowej.				
3.3. Zagospodarowanie czasu wolnego	1) Modernizacja istniejących świetlic wiejskich, a także modernizacja innych obiektów kulturalnych oraz miejsc rekreacji w Gminie.				
	2) Wspieranie działalności świetlic wiejskich, w tym opracowanie oferty kulturalnej w celu wykorzystania ich jako lokalnych centrów kultury				

3) Systematyczna rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, m.in. boiska, korty, place zabaw, kluby sportowe, siłownie plenerowe.				
4) Wsparcie działalności lokalnych organizacji, w tym klubów sportowych i kół gospodyń wiejskich.				
5) Wsparcie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, w tym ich modernizacja i doposażenie.				
6) Rozwój oferty kulturalnej odpowiadającej na potrzeby młodzieży, w tym organizacja zajęć w godzinach popołudniowo-wieczornych				
7) Organizacja zajęć rozwijających zainteresowania zarówno dla dzieci i młodzieży jak i osób dorosłych, w tym organizacja warsztatów, wyjazdów, spotkań z przedstawicielami różnych dziedzin.				
8) Wzmocnienie współpracy międzynarodowej z gminą partnerską, m.in. organizacja obozów językowych dla mieszkańców				

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Zmiany liczby ludności w Gminie Małomice w latach 2010-2020	8
Ryc. 2. Potencjał inwestycyjny w latach 2022-2035.....	14
Ryc. 3. Położenie Gminy Małomice na tle gmin sąsiadujących	15
Ryc. 4. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych	17
Ryc. 5. Priorytety rozwojowe w Gminie Małomice.....	19
Ryc. 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Małomice.....	42
Ryc. 7. Obszary Strategicznej Interwencji w województwie lubuskim.....	54
Ryc. 8. Położenie Gminy Małomice na tle powiatu oraz województwa.....	62
Ryc. 9. Gmina Małomice na tle gmin ościennych.....	63
Ryc. 10. Struktura użytkowania gruntów w Gminie Małomice	64
Ryc. 11. Obszary Chronionego krajobrazu na terenie Gminy Małomice	68
Ryc. 12 Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Małomice na tle powiatu i województwa Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.....	71
Ryc. 13. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w Gminie Małomice w latach 2016-2020	71
Ryc. 14. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Małomice na tle powiatu i województwa Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.....	73
Ryc. 15. Położenie stacji kolejowej w Gminie Małomice	74
Ryc. 16. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Małomice w 2020 roku na tle powiatu i województwa	75
Ryc. 17. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Małomice na tle powiatu i województwa w latach 2016-2020.....	78
Ryc. 18. Wykonanie budżetu Gminy Małomice w latach 2016-2020	79
Ryc. 19. Struktura dochodów Gminy Małomice w latach 2015-2020.....	80
Ryc. 20. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Małomice na tle powiatu i województwa	81
Ryc. 21. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Małomice na lata 2022-2035	82
Ryc. 22. Saldo migracji na 1000 ludności w powiecie żagańskim	84
Ryc. 23. Struktura ludności w Gminie Małomice w latach 2016-2020	85
Ryc. 24. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-6 lat w Gminie Małomice w latach 2016-2019 na tle powiatu i województwa	87
Ryc. 25. Średni wynik Gminy Małomice egzaminu ósmoklasisty na tle kraju, powiatu i województwa	89
Ryc. 26. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Małomice na tle powiatu i województwa	92
Ryc. 27. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Małomice na tle powiatu i województwa	95

SPIS ILUSTRACJI

Tab. 1. Najlepiej i najgorzej oceniane elementy w obszarach ankietowych.....	18
Tab. 3. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym	44
Tab. 4. Wnioski i rekomendacje dla Gminy Małomice określone na podstawie PZPWL	45
Tab. 5. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w latach 2016-2020	66
Tab. 6. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie żagańskim w latach 2016-2020	70
Tab. 7. Podmioty działające na terenie Gminy Małomice w 2020 r. wg sekcji i działów PKD	72
Tab. 8. Rodzaj oraz długość dróg na terenie Gminy Małomice	73
Tab. 9. Stan gospodarki odpadami w Małomice w latach 2016-2020.....	76
Tab. 10. Dochody podatkowe Gminy Małomice w latach 2016-2020	80
Tab. 11. Zmiany liczby ludności w powiecie żagańskim w latach 2016-2020.....	83
Tab. 12. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Małomice w latach 2016-2020 na tle województwa oraz gmin powiatu żagańskiego.....	83
Tab. 13. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Małomice w 2016 i 2020 roku	85
Tab. 14. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Małomice.....	86
Tab. 15. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Małomice.....	87
Tab. 16. Stan bazy dydaktycznej w szkołach podstawowych na terenie Gminy Małomice w 2020 roku	88
Tab. 17. Liczba uczniów zamieszkujących Gminę Małomice uczęszczająca do szkół na terenie Gminy oraz poza jej granicami.....	89
Tab. 18. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Małomice w latach 2016-2020	89
Tab. 18. Zasób mieszkaniowy w Gminie Małomice	96